

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO IR SOCIALINĖS APLINKOS DEPARTAMENTO
SOCIALINIŲ IR SVEIKATOS REIKALŲ SKYRIUS**

PAŽYMA

**DĖL DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO
ĮSTATYMO NR. XII-2603 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, DARBO KODEKSO
PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 1
STRAIPSNIU PATVIRTINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 21, 23, 31,
32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179,
181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 IR 242 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO, VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336
PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-2508 1 IR 2 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
NR. XIII-139 6 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, UŽIMTUMO ĮSTATYMO
NR. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56,
57, 58, 60 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 10¹ IR 39¹
STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO, NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-
1904 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-2471 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
IR GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-1007 17 IR 38 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-2502 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTŲ (TAP-17-472) (17-4052(3))**

2017-04-19 Nr. NV-1002

Vilnius

Projektų rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Projektų tikslai:

- patikslinti Darbo kodekso nuostatas pagal Trišalėje taryboje pasiektus susitarimus
- užtikrinti didesnę apsaugą netekus darbo
- padidinti bedarbių įdarbinimo galimybes

Dabartinė situacija: Darbo kodekso įsigaliojimas buvo atidėtas iki 2017 m. liepos 1 d. Siekiant subalansuoti visų socialinių partnerių interesus vyko aktyvios diskusijos Trišalėje taryboje (8 posėdžiai) ir 2017-03-15 **pasirašytas Susitarimas** dėl tam tikrų Darbo kodekso nuostatų keitimo, nedarbo draudimo išmokos mokėjimo prailginimo bei naujų užimtumo priemonių įteisinimo. Atsižvelgiant į Trišalėje taryboje pasiektus susitarimus, parengti atitinkamų įstatymų pakeitimų projektai.

Projektų esmė:

DARBO KODEKSE siūlomi šie pakeitimai:

Dėl darbo ir poilsio laiko

- suminė darbo laiko apskaita įvedama tik esant būtinumui, įvykdžius informavimo konsultavimo procedūrą su darbo taryba ir atsižvelgus į profesinės sąjungos nuomonę (dabar tokio reikalavimo nėra);
- maksimalus darbo laikas su papildomu darbu ir viršvalandžiais – 60 val. per savaitę. Suminės darbo laiko apskaitos atveju maksimalus darbo laikas per savaitę – 52 val. be

papildomo darbo ir netaikant šio maksimalaus darbo laiko budėjimui (dabar 48 val. įskaitant viršvalandžius, tačiau neįskaitant papildomo darbo);

- darbdaviai negalės reikalauti dirbti ilgiau, išskyrus, kai yra rašytinis darbuotojo sutikimas; turės užtikrinti, kad darbuotojai nepatirtų jokių nuostolių, jei atsisakys dirbti ilgiau; privalės turėti ilgiau dirbančių darbuotojų sąrašus ir juos pateikti VDI jos reikalavimu.
- naktinio darbo laiko apskaitinis laikotarpis – 3 mėnesiai (dabar 1 mėn.);
- Vyriausybė nustatys sutrumpintas darbo laiko normas ir asmenų sąrašą, kurių darbo pobūdis yra susijęs su didesne protine, emocine įtampa;
- darbdaviai privalės vesti visų darbuotojų, išskyrus dirbančių pagal nekintantį darbo grafiką, laiko apskaitą (dabar darbdavys privalo tvarkyti tik dirbančių pagal suminę darbo laiko apskaitą, dirbančių naktį ir nenustatytos apimties darbą darbuotojų darbo laiko apskaitą);

Dėl darbo tarybų ir profesinių sąjungų

- darbo taryba privaloma, jeigu dirba 20 ir daugiau darbuotojų. Viena vieta taryboje yra skiriama profsąjungų atstovui. Profesinės sąjungos turi teisę pasiūlyti ne mažiau kaip 3 kandidatus, iš kurių išrenkamas gavęs daugiausiai balsų;
- jeigu darbovietėje yra profesinė sąjunga, kurios nariais yra daugiau kaip trečdalis visų darbuotojų (dabar daugiau kaip pusė darbuotojų), darbo taryba nesudaroma ir jos funkcijas vykdo įmonės profesinė sąjunga;
- jei darbovietėje daugiau kaip trečdalis darbuotojų priklauso profesinei sąjungai, darbo tarybos funkcijas vykdo išrinkta profesinė sąjunga ar jungtinė profesinių sąjungų atstovybė;
- informaciją apie darbo užmokestį, dėl terminuotų darbo sutarčių, nuotolinio darbo, ne viso darbo laiko ir laikinųjų darbuotojų darbdavys privalės pateikti tik jei darbo taryba, o jos nesant – profesinė sąjunga, pareikalaus (dabar reguliariai, bet ne rečiau kaip kartą per metus).
- kol nepradės veikti darbo tarybos, informavimo, konsultavimo ir kitokio darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus teises įgyvendins profesinės sąjungos.

Dėl atrankos į Trišalę tarybą

- įvedami 2 nauji organizacijų atrankos į Trišalę tarybą kriterijai:
 - kad organizacija būtų tarptautinės profesinių sąjungų ar darbdavių organizacijos narė;
 - kad organizacijos struktūriniai padaliniai atstovautų skirtingų ekonominės veiklos sektorių darbuotojams ar organizacijos nariai veiktų ne mažiau kaip 2/3 apskričių teritorijų.

Dėl darbo arbitražo

- darbo arbitražo procesą galės inicijuoti abi šalys bendru susitarimu (dabar galėjo tik profesinės sąjungos ar jų organizacijos);
- nustatomi baudų dydžiai dėl darbo arbitražo sprendimo nevykdymo – 500 eurų už kiekvieną savaitę, bet ne ilgiau kaip už 6 mėn.

Dėl dalinio darbo

- dalinis darbas (iki pusės darbuotojo darbo laiko normos trumpesnis darbo laikas) galės būti nustatomas tik Vyriausybei pripažinus, kad dėl svarbių ekonominių priežasčių, objektyviai esančių tam tikroje teritorijoje ar ūkinės veiklos sektoriuje, darbdavys negali

suteikti darbuotojams darbo ir yra grupės darbuotojų atleidimo iš darbo prielaidos (dabar dalinį darbą gali nustatyti pats darbdavys)

Dėl kitų DK nuostatų

- **įtvirtinamas** darbuotojo ir darbdavio *darbinis* (dabar tik civilinis) **teisnumas ir veiksnumas** (t.y. galėjimas turėti darbo teises bei pareigas ir galėjimas savo veiksmais įgyti darbo teises bei sukurti darbo pareigas), kad darbo rinkoje galėtų dalyvauti visi asmenys, įskaitant ir turinčius negalią;
- **darbuotojams, kurių darbas yra kilnojamojo pobūdžio arba susijęs su kelionėmis bus mokamos kompensacijos**, kurių dydį ir tvarką nustatys Vyriausybė (dabar tokios kompensacijos nenumatytos);
- **dalį įgyvendinamųjų DK tvarkų tvirtins ne Vyriausybė, o socialinės apsaugos ir darbo ministras** (pavyzdinę darbo sutarties formą, darbo sutarties nutraukimo tvarką, kai neįmanoma nustatyti darbdavio buvimo vietos, pranešimo apie grupės darbuotojų atleidimo tvarką, darbo sutarties pasibaigimo įforminimo mirus darbdaviui tvarką, kolektyvinių sutarčių registravimo ir skelbimo tvarką, darbo ginčų komisijos sudarymo tvarką);
- **patikslinamas delspinigių nustatymas** - delspinigių dydį socialinės apsaugos ir darbo ministras tvirtins kasmet iki vasario 1 d., atsižvelgdamas į praėjusių metų vartotojų kainų indeksą (dabar neindeksuojama);
- nustatoma, kad **iki Darbo kodekso įsigaliojimo sudarytos terminuotos darbo sutartys tęsiasi** ir joms taikomos terminuotų darbo sutarčių nuostatos, o **visos sudarytos materialinės atsakomybės sutartys netenka galios** nuo Darbo kodekso įsigaliojimo.

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYME:

- nustatoma, kad **nuo išmokų, skirtų kompensuoti išlaidas darbuotojams, kurių darbas atliekamas kelionėje, lauko sąlygomis, susijęs su važiavimu arba yra kilnojamojo pobūdžio, socialinio draudimo įmokos nebūtų skaičiuojamos.**

NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYME:

- **ilginamas nedarbo draudimo išmokos mokėjimo laikotarpis** – ji bus mokama 9 mėn. (dabar - 6 mėn.);
- **sudaromos lengvesnės sąlygos gauti nedarbo išmoką** – reikalaujamas 12 mėn. darbo stažas galės būti įgytas per 30 mėn. laikotarpį (dabar per 24 mėn.).

GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYME:

- **patikslinama, kad gyventojų pajamų mokesčiu (GPM) apmokestinamos tos nedarbo socialinio draudimo išmokos, kurios paskirtos po 2017 m. liepos d.**

UŽIMTUMO ĮSTATYME:

- **įtvirtinama nauja socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonė**, skirta sudaryti galimybę ilgai nedirbusiems bedarbiams (ilgiau nei 3 metus) atkurti ar tobulinti socialinius ir darbo įgūdžius;
- parama mokymuisi **papildoma nauja priemone** – neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas;
- **paramos judumo priemonėse galės dalyvauti ir darbdaviai, įdarbinę darbo biržos siūstą bedarbį ir patiriantys bedarbio vežimo į darbo vietą išlaidas**, bei asmenys, dalyvaujantys stažuotėje ir socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje;
- **asmenims, turintiems pabėgėlio statusą arba papildomą ar laikinąją apsaugą, galės būti taikomas įdarbinimas subsidijuojant;**

- įsidarbinimo galimybių vertinimo paslaugos bus teikiamos **ne tik bedarbiams, bet ir kitiems darbo ieškantiems asmenims**;
- sumažinama sankcijų našta bedarbio statusą praradusiems asmenims, nepanaikinant jų registracijos teritorinėje darbo biržoje;
- **baudas už nelegalų, nedeklaruotą darbą galės skirti ne tik Valstybinė darbo inspekcija, bet ir Valstybinė mokesčių inspekcija, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba ir policija**;
- **atsisakoma papildomo darbdavių teikiamo pranešimo Valstybinei darbo inspekcijai** apie darbo sutarties sudarymą ir nutraukimą su trečiosios šalies piliečiu, kadangi darbdavys tokią informaciją pateikia Sodrai, su kuria Valstybinė darbo inspekcija yra sudariusi duomenų teikimo sutartį, ir visus duomenis gali gauti per informacines sistemas ir kt.

Derinimas:

- su Ūkio ministerija, Valstybine darbo inspekcija, Lietuvos darbo birža suderinta be pastabų;
- projektai patikslinti įvertinus Teisingumo ministerijos, Europos teisės departamento Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos, Cementininkų profesinės sąjungos pastabas ir pasiūlymus;
- dėl Teisingumo ministerijos ir Lietuvos laisvosios rinkos instituto pastabų Užimtumo įstatymui, į kurias neatsižvelgta, pateikta derinimo pažyma.

Dėl LLRI siūlymo atsisakyti nuostatų, nustatančių subsidiarią įmonių-rangovų atsakomybę už pažeidimus, kuriuos padaro įmonė-subrangovai, bei prievolę iš įmonių-subrangovų reikalauti dokumentų ir tikrinti jų teisingumą, SADM argumentuoja, kad šiomis nuostatomis įgyvendinamos Direktyvos 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai, ir Direktyvos 2014/36/ES dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir buvimo tikslu dirbti sezoniniais darbuotojais sąlygų nuostatos.

Į Teisingumo ministerijos pastabas (dėl naujos siūlomos socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės pagrįstumo ir taikymo, dėl baudas galinčių skirti institucijų rato praplėtimo, dėl panaikinimo VDI prievolės perduoti VMI ir Sodrai duomenis, kurių reikia, kad šios apskaičiuotų ir išieškotų darbdavio ir nelegaliai dirbusio asmens nesumokėtus gyventojų pajamų mokestį ir socialinio draudimo įmokas, baudas ir delspinigius ir dėl galimo konkuravimo su Profesinio mokymo įstatymo ir Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymo įstatymo nuostatomis) SADM iš dalies atsižvelgė ir derinimo pažymoje pateikė argumentuotus paaiškinimus.

Atitiktis Vyriausybės programai: įgyvendina Vyriausybės programos priemonių plano:

- 1.1.3.1 priemonę „Darbo kodekso pakeitimas, siekiant lankstaus darbo santykių reguliavimo, kartu užtikrinant darbo santykių saugumą“;
- 1.1.3.2 priemonę „Didesnės socialinės apsaugos nedarbo atveju suteikimas, padidinant nedarbo draudimo išmoką ir išplečiant jos aprėptį“.

Dalykinio vertinimo išvada: siūlome projektą svarstyti Vyriausybės pasitarime ir atsižvelgti į Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas ir pasiūlymus.

Socialinių ir sveikatos reikalų skyriaus vedėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lt

Nr. TAP-12-466
TAP-12-467
TAP-12-468
TAP-12-469
TAP-12-470
TAP-12-471
TAP-12-472

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA

2017-04-18 G-4246

data

Nr.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2017-04-14 Nr. (11.1-53) SD - 2278

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo, Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 6 straipsnio pakeitimo įstatymų projektus (toliau – DK projektai), Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2508 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-139 6 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10¹ ir 39¹ straipsniais įstatymo projektą (toliau – Užimtumo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2471 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2502 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo projektas) (toliau kartu – Projektai).

Projektai parengti pagal Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje bendru sutarimu pasiektus pasiūlymus.

DK projektais siūloma įtvirtinti darbuotojo ir darbdavio darbinį teisingumą ir veiksnumą; darbdavio pareigą pateikti tam tikrą informaciją darbo tarybai, o jos nesant – profesinei sąjungai; dalinį darbą siūloma nustatyti, kai dėl svarbių ekonominių priežasčių, objektyviai esančių tam tikroje teritorijoje ar ūkinės veiklos sektoriuje ir pripažintų tokiomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės, darbdavys negali suteikti darbuotojams darbo ir kai yra grupės darbuotojų atleidimo iš darbo prielaidos; patikslintas suminės darbo laiko apskaitos įvedimas, nakties laiko apskaita, darbo laiko apskaitos tvarkymas; siūloma nustatyti kompensacijas darbuotojams, kurių darbas yra kilnojamojo pobūdžio arba susijęs su kelionėmis; siūloma tikslinti delspinigių nustatymą, darbo tarybų sudarymą, papildyti kriterijus deleguoti atstovą į Lietuvos Respublikos trišalę tarybą, kai kuriuos įgaliojimus vietoj Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyti socialinės apsaugos ir darbo ministrui.

Užimtumo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma įtvirtinti naują socialinių, darbo

įgūdžių lavinimo priemonę; nustatyti neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimo reglamentavimą; praplėsti įsidarbinimo galimybių vertinimo paslaugų ir paramos judumui priemonės taikymą; konsultavimo paslaugas papildyti palaikymo darbo vietoje paslauga; nustatyti galimybę asmenims, kuriems suteiktas pabėgėlio statusas ir asmenims, kuriems suteikta papildoma ar laikinoji apsauga, priskirti papildomai remiamo darbo rinkoje asmens požymį ir užtikrinant jų integraciją į darbo rinką taikyti įdarbinimo subsidijuojant priemonę; sumažinti sankcijų našta bedarbio statusą praradusiems asmenims, paliekant juos registruotus teritorinėje darbo biržoje; praplėsti institucijų, galinčių skirti baudas už nelegalų, nedeklaruotą darbą bei nedeklaruotą savarankišką veiklą, ratą ir tobulinti kitas aktyvios darbo rinkos politikos priemones bei darbo rinkos paslaugas.

Nedarbo socialinio draudimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma didinti apdraustųjų, turinčių teisę gauti nedarbo draudimo išmokas, skaičių ir ilginti šios išmokos mokėjimo trukmę.

Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo projektas parengtas siekiant nustatyti, kad nuo 2017 m. liepos 1 d. gyventojų pajamų mokesčiu būtų apmokestintos tik tos nedarbo socialinio draudimo išmokos, kurios bus paskirtos pagal naujos redakcijos Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymą, įsigaliosiantį 2017 m. liepos 1 d.

Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2508 1 ir 2 straipsnių pakeitimo Įstatymo Nr. XIII-139 6 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu siūloma numatyti, kad nuo 2017 m. liepos 1 d. kompensacijų darbuotojams, kurių darbas yra kilnojamojo pobūdžio arba susijęs su kelionėmis, socialinio draudimo įmokos būtų neskaičiuojamos.

Konkrečios Projektuose nustatytos teisinio reguliavimo priemonės apibūdinamos ir jas pagrindžiantys argumentai nurodyti kartu su Projektais pateiktuose Projektų aiškinamuosiuose raštuose.

Projektai buvo paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemyje, pateikti išvadoms gauti šioms Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje atstovaujančioms įstaigoms ir organizacijoms: Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijai, Lietuvos profesinei sąjungai „Solidarumas“, Lietuvos darbo federacijai, Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinei sąjungai, Respublikinei jungtinei profesinei sąjungai, Lietuvos profesinei sąjungai „Sandrauga“, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Lietuvos verslo darbdavių konfederacijai, Lietuvos darbdavių konfederacijai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmams, Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmams, asociacijai „Investuotojų forumas“, taip pat Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Europos teisės departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinė darbo inspekcija), Lietuvos darbo biržai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Lietuvos darbo birža) ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Valstybinė darbo inspekcija, Lietuvos darbo birža, Lietuvos Respublikos ūkio ministerija pastabų neturėjo. Pastabas pateikė Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Respublikinė jungtinė profesinė sąjunga, Cementininkų profesinė sąjunga, Lietuvos laisvosios rinkos institutas, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Europos teisės departamentas prie Lietuvos Respublikos

teisingumo ministerijos, taip pat buvo gauti asmens siūlymai. Dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, teikiamos derinimo pažymos.

Projektus parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo departamento (direktorius – Kęstutis Zaura, tel. 266 4278, el. p. kestutis.zaura@socmin.lt) Darbo teisės skyriaus (vedėja – Vita Baliukevičienė, tel. 8 706 68256, el. p. vita.baliukeviciene@socmin.lt) patarėja Rūta Juršaitė, tel. 266 4292, el. p. ruta.jursaitė@socmin.lt ir Darbo rinkos skyriaus (vedėja – Nijolė Dilbienė, tel. 8 706 68266, el. p. nijole.dilbiene@socmin.lt) vyriausioji specialistė Laura Audinytė, tel. 8 706 68259, el. p. laura.audinyte@socmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Projektai ir aiškinamieji raštai, 61 lapas.
2. Nutarimo projektas, 2 lapai.
3. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 6 lapai.
4. Suinteresuotų institucijų ir visuomenės išvadų kopijos, 25 lapai.
5. Derinimo pažymos, 19 lapų.
6. Atitikties lentelės, 10 lapų.

Ministras

Linas Kukuraitis

Rūta Juršaitė, tel. 266 42 92, el. p. ruta.jursaitė@socmin.lt
Laura Audinytė, tel. 8 706 68259, el. p. laura.audinyte@socmin.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 1 STRAIPSNIU PATVIRTINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 IR 242 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-2508 1 IR 2 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-139 6 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 10¹ IR 39¹ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-1904 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-2471 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-1007 17 IR 38 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-2502 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI

2017 m. d. Nr.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui, Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2508 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIII-139 6 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 10¹ ir 39¹ straipsniais įstatymo projektui, Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2471 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui, Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2502 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui ir pateikti juos Lietuvos Respublikos Seimui.

2. Įgalioti socialinės apsaugos ir darbo ministrą Liną Kukuraitį, o jam negalint dalyvauti – socialinės apsaugos ir darbo viceministrę Eglę Radišauskienę atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei, svarstant nurodytus įstatymų projektus Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Teisė gynėjas vedėja

Alesia Rynkevič

2017-09-14

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO
IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 1 STRAIPSNIU PATVIRTINTO
LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65,
71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 144, 147, 169, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240,
241 IR 242 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO
KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR
ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO
BEI LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336 PAKEITIMO
ĮSTATYMO NR. XII-2508 1 IR 2 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO NR. XIII-139 6 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Rengti Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 144, 147, 169, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas Nr. 1) ir Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas Nr. 2) paskatino įvairių visuomenės grupių pastabos ir siūlymai dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – Darbo kodeksas), kuris įsigalios nuo 2017 m. liepos 1 d. Įstatymų projektai parengti pagal Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje bendru sutarimu pasiektus pasiūlymus. Kartu teikiamas Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2508 1 ir 2 straipsnių pakeitimo Įstatymo Nr. XIII-139 6 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas Nr. 3; toliau kartu – Įstatymo projektai).

Įstatymo projekto Nr. 1 tikslas – reglamentuoti darbuotojo ir darbdavio darbinį teisingumą ir veiksnumą, sudaryti sąlygas informavimo ir konsultavimo procedūrose dalyvauti ir profesinėms sąjungoms, patikslinti socialinės partnerystės institutą bei darbo ir poilsio laiko reguliavimą.

Įstatymo projekto Nr. 2 tikslas – aiškiau reglamentuoti Darbo kodekso įgyvendinimo nuostatas dėl terminuotų darbo sutarčių, informavimo ir konsultavimo tvarkos iki darbo tarybos išrinkimo ir visiško materialinės atsakomybės sutarčių negaliojimo.

Įstatymo projekto Nr. 3 tikslas – sudaryti tinkamas prielaidas Darbo kodekso įgyvendinimui, susijusias su išmokų, skirtų kompensuoti išlaidas darbuotojams, kurių darbas atliekamas kelionėje, lauko sąlygomis, susijęs su važiavimu arba yra kilnojamojo pobūdžio, socialinio draudimo įmokų neskaičiavimu.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo departamento (direktorius – Kęstutis Zaura, tel. 266 4278, el. p. kestutis.zaura@socmin.lt) Darbo teisės skyriaus (vedėja – Vita Baliukevičienė, tel. 8 706 68256, el. p. vita.baliukeviciene@socmin.lt) patarėja Rūta Jursaitė, tel. 266 4292, el. p. ruta.jursaite@socmin.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Darbo kodekse reglamentuotas tik civilinis (ne darbinis) teisingumas ir veiksnumas; darbdavys informaciją apie darbo užmokestį, dėl terminuotų darbo sutarčių, nuotolinio darbo, ne viso darbo

laiko ir laikinųjų darbuotojų teikia darbo tarybai, nesvarbu, ar ji reikalauja ar ne; dalinį darbą gali nustatyti pats darbdavys, nereikia Vyriausybės sprendimo dėl ekonominių priežasčių nustatymo; pavyzdinę darbo sutarties formą, darbo sutarties nutraukimo tvarką, kai neįmanoma nustatyti darbdavio buvimo vietos, pranešimo apie grupės darbuotojų atleidimo tvarką, darbo sutarties pasibaigimo įforminimo mirus darbdaviui tvarką, kolektyvinių sutarčių registravimo ir skelbimo tvarką, darbo ginčų komisijos sudarymo tvarką tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė; nėra numatytas reikalavimas konsultuotis su darbuotojų atstovais įvedant suminę darbo laiko apskaitą; maksimalus darbo laikas, esant suminei darbo laiko apskaitai, – vidutiniškai negali būti ilgesnis kaip 48 val., įskaitant viršvalandžius; nakties darbo laiko apskaitinis laikotarpis – 1 mėnuo; darbdavys privalo tvarkyti tik dirbančių pagal suminę darbo laiko apskaitą, dirbančių naktį ir nenustatytos apimties darbą darbuotojų darbo laiko apskaitą; nėra numatytos kompensacijos darbuotojams, kurių darbas yra kilnojamojo pobūdžio arba susijęs su kelionėmis; nėra numatyta, į ką turi atsižvelgti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras, tvirtindamas delspinigių dydį; numatyta, kad jeigu darbovietėje yra profesinė sąjunga, kurios nariais yra daugiau kaip pusė visų darbovietės darbuotojų, darbo taryba nesudaroma, o profesinė sąjunga įgyja visus darbo tarybos įgaliojimus ir vykdo visas šio kodekso darbo tarybai priskirtas funkcijas; nėra numatyta, kad darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos nustatytais terminais turi teisę pasiūlyti ne mažiau kaip tris rinkimų teisę turinčius darbuotojus kandidatais į darbo tarybos narius, iš kurių išrinktu bus laikomas daugiausia darbuotojų balsų gavęs kandidatas; nėra numatyta, kas atstovauja socialinėje partnerystėje įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, kurių savininko teisės ir pareigos įgyvendina valstybė ar savivaldybė, bei universitetams, veikiantiems kaip viešosios įstaigos, kurių steigėjas yra Lietuvos Respublikos Seimas; nėra numatyti šie į Trišalę tarybą delegavimo kriterijai: dėl tarptautinės darbdavių ar profesinių sąjungų organizacijos narystės ir kad organizacijos struktūriniai padaliniai atstovautų skirtingų ekonominės veiklos sektorių darbuotojams ar organizacijos nariai veiktų ne mažiau kaip 2/3 Lietuvos Respublikos apskričių teritorijų ir bent pusėje Lietuvos Respublikos rajonų; numatyta, kad darbo arbitražo procesą inicijuoja profesinės sąjungos ar jų organizacijos ir darbo arbitražo sprendimų nevykdymo padarinių taikymo tvarką, maksimalius baudų ir delspinigių dydžius nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Taip pat nėra nustatyta, kad terminuotos darbo sutartys, sudarytos iki Darbo kodekso įsigaliojimo, tęsiamos ir joms taikomos terminuotų darbo sutarčių nuostatos, taip pat nenumatyta, kad iki Darbo kodekso įsigaliojimo nustatyta tvarka bus išrinkta ir pradės veikti darbo taryba, Darbo kodekse numatytas informavimo, konsultavimo ir kitokio darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus teisės įgyvendina darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga arba darbdavio lygmeniu veikiančių profesinių sąjungų jungtinė atstovybė.

Nuo 2017 m. liepos 1 d. išmokų, skirtų kompensuoti išlaidas darbuotojams, kurių darbas atliekamas kelionėje, lauko sąlygomis, susijęs su važiavimu arba yra kilnojamojo pobūdžio, socialinio draudimo įmokos bus skaičiuojamos.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projekte Nr. 1 socialinių partnerių pasiūlymu siekiama įtvirtinti darbuotojo ir darbdavio darbinį teisnumą ir veiksnumą, siekiant, kad darbo rinkoje galėtų dalyvauti visi asmenys, t. y. ir turintys negalią; darbdavio pareigą pateikti informaciją apie darbo užmokestį, dėl terminuotų darbo sutarčių, nuotolinio darbo, ne viso darbo laiko ir laikinųjų darbuotojų darbo tarybai, o jos nesant – darbdavio lygmeniu veikiančiai profesinei sąjungai pareikalavus (siekiant geresnio darbuotojų atstovavimo informavimo ir konsultavimo procedūrose, kurios vykdomos įmonėje); dalinį darbą siūloma nustatyti, jei dėl svarbių ekonominių priežasčių, objektyviai esančių tam tikroje teritorijoje ar ūkinės veiklos sektoriuje ir pripažintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės, darbdavys negali suteikti darbuotojams darbo ir yra grupės darbuotojų atleidimo iš darbo prielaidos; siekiant

teisėkūros ekonomiškumo principo, pavyzdinę darbo sutarties formą, darbo sutarties nutraukimo tvarką, kai neįmanoma nustatyti darbdavio buvimo vietos, pranešimo apie grupės darbuotojų atleidimo tvarką, darbo sutarties pasibaigimo įforminimo mirus darbdaviui tvarką, kolektyvinių sutarčių registravimo ir skelbimo tvarką, darbo ginčų komisijos sudarymo tvarką tvirtins socialinės apsaugos ir darbo ministras; numatytas reikalavimas konsultuotis su darbuotojų atstovais įvedant suminę darbo laiko apskaitą; suminės darbo laiko apskaitos atveju maksimalus darbo laikas – 52 val. be papildomo darbo ir netaikant šio maksimalaus darbo laiko budėjimui (siekiama aiškiai įtvirtinti maksimalias darbo laiko ribas), atsisakoma maksimalaus darbo laiko, dirbant pagal suminę darbo laiko apskaitą, nustatymo, nes išliekama bendros nuostatos dėl maksimalaus vidutinio darbo laiko reguliavimo, taip pat siūloma nustatyti vadinamąjį „opt – out“, t. y. nustatyti darbdaviui papildomas pareigas, kai darbuotojas dirba ilgesnį nei vidutinį 48 val. per savaitę darbo laiką, siekiant suderinti teisės aktą su 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 5 skyrius, 4 tomas, p. 381); nakties darbo laiko apskaitinis laikotarpis – 3 mėnesiai; darbo laiko apskaitos tvarkymas visiems darbuotojams, išskyrus darbuotojus, dirbančius nekintančios darbo dienos (pamainos) trukmės ir darbo dienų per savaitę skaičiaus darbo laiko režimu; atsisakyti nuostatos dėl teisės į visos trukmės kasmetines atostogas, nes nustatytas reguliavimas dėl teisės pasinaudoti dalimi kasmetinių atostogų bei reikalavimas, kad atostogos turi būti suteiktos bent kartą per darbo metus yra pakankamas; siūloma nustatyti kompensacijas darbuotojams, kurių darbas yra kilnojamojo pobūdžio arba susijęs su kelionėmis; siūloma tikslinti delpinigių nustatymą; siūloma, kad jeigu darbovietėje yra darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga, kurios nariais yra daugiau kaip trečdalis visų darbdavio darbuotojų, darbo taryba nesudaroma, o profesinė sąjunga įgyja visus darbo tarybos įgaliojimus ir vykdo visas šio kodekso darbo tarybai priskirtas funkcijas; siūloma, kad darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos nustatytais terminais turi teisę pasiūlyti ne mažiau kaip tris rinkimų teisę turinčius darbuotojus kandidatais į darbo tarybos narius, iš kurių išrinktu bus laikomas daugiausia darbuotojų balsų gavęs kandidatas; siūloma, kad socialinėje partnerystėje įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, kurių savininko teisės ir pareigos įgyvendina valstybė ar savivaldybė, bei universitetams, veikiantiems kaip viešosios įstaigos, kurių steigėjas yra Lietuvos Respublikos Seimas, atstovautų Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija; siūlomas kriterijų į Trišalę tarybą papildymas: dėl tarptautinės darbdavių ar profesinių sąjungų organizacijos narystės ir kad organizacijos struktūriniai padaliniai atstovautų skirtingų ekonominės veiklos sektorių darbuotojams ar organizacijos nariai veiktų ne mažiau kaip 2/3 Lietuvos Respublikos apskričių teritorijų (siekiama užtikrinti, kad tiek darbdavius, tiek darbuotojus atstovautų kompetentingos institucijos, apimančios kuo daugiau veiklos sektorių ar kuo didesnę Lietuvos teritorijos dalį); siūloma, kad darbo arbitražo procesą inicijuotų abi šalys bendru susitarimu; nustatyti baudų dydžius dėl darbo arbitražo sprendimo nevykdymo.

Įstatymo projektu Nr. 2 siūloma nustatyti, kad terminuotos darbo sutartys, sudarytos iki Darbo kodekso įsigaliojimo, tęsiasi ir joms taikomos terminuotų darbo sutarčių nuostatos (siekiama aiškumo pasikeitus reguliavimui dėl terminuotų darbo sutarčių), bei tai, kad iki Darbo kodekso įsigaliojimo nustatyta tvarka bus išrinkta ir pradės veikti darbo taryba, Darbo kodekse numatytas informavimo, konsultavimo ir kitokio darbuotojų dalyvavimo priimančios sprendimus teisės įgyvendina darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga arba darbdavio lygmeniu veikiančių profesinių sąjungų jungtinė atstovybė. Taip pat, siekiant aiškumo, nurodyta, kad nuo Darbo kodekso įsigaliojimo materialinės sutartys netenka galios.

Įstatymo projektu Nr. 3 siūloma nustatyti, kad nuo 2017 m. liepos 1 d. išmokų, skirtų kompensuoti išlaidas darbuotojams, kurių darbas atliekamas kelionėje, lauko sąlygomis, susijęs su važiavimu arba yra kilnojamojo pobūdžio, socialinio draudimo įmokos nebūtų skaičiuojamos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma, atvirkščiai – socialinis užtikrintumas gerina ekonominę padėtį.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymų projektais nenumatoma reguliuoti Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytų visuomeninių santykių, Įstatymų projektų antikorupcinis vertinimas neatliktas. Priimti įstatymai įtakos kriminogeninei situacijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Darbdavio pareiga pateikti informaciją apie darbo užmokestį, dėl terminuotų darbo sutarčių, nuotolinio darbo, ne viso darbo laiko ir laikinųjų darbuotojų darbo tarybai, o jos nesant – profesinei sąjungai tik tuo atveju, kai šios pareikalaus. Tačiau darbdavys privalės tvarkyti visų darbuotojų darbo laiko apskaitą, išskyrus tik tuos, kurie dirbs nekintančios darbo dienos (pamainos) trukmės ir darbo dienų per savaitę skaičiaus darbo laiko režimu. Taip pat apskaitos suminės darbo laiko apskaitos įvedimas – suminė darbo laiko apskaita įvedama esant būtinumui, įvykdžius informavimo ir konsultavimo procedūrą su darbo taryba ir atsižvelgiant į darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos nuomonę.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymus, galiojančių įstatymų pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir bendrinės kalbos normų. Įstatymų projektuose naujai apibrėžiamos sąvokos nevartojamos.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektų nuostatos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams neprieštaruja.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Iki Įstatymų projektų įsigaliojimo socialinės apsaugos ir darbo ministras patvirtins pavyzdinę darbo sutarties formą, darbo sutarties nutraukimo tvarką, kai neįmanoma nustatyti darbdavio buvimo vietos, pranešimo apie grupės darbuotojų atleidimo tvarką, darbo sutarties pasibaigimo įforminimo mirus darbdaviui tvarką, kolektyvinių sutarčių registravimo ir skelbimo tvarką, darbo ginčų komisijos sudarymo tvarką, taip pat reikės keisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. lapkričio 30 d. nutarimą Nr. 1192 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtintą Lietuvos Respublikos darbo kodeksą“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymų projektų nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimo ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai: „darbas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Linas Kukuraitis

Tėties skyriaus vedėja

Alesia Rynkevič

2017-04-14

14

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO
ĮSTATYMO NR. XII-2603 1 STRAIPSNIU PATVIRTINTO
LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65,
71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221,
237, 240, 241 IR 242 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2017 m.

Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 21 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 21 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Darbuotojas – fizinis asmuo, įsipareigojęs atlygintinai atlikti darbo funkciją pagal darbo sutartį su darbdaviu. Darbuotoju gali būti visišką darbinį teisnumą (galėjimas turėti darbo teises ir pareigas) ir veiksnumą (galėjimas savo veiksmais įgyti darbo teises bei sukurti darbo pareigas) turintis fizinis asmuo. Darbuotojo darbinis teisnumas ir veiksnumas įgyjamas jam sukakus šešiolika metų, išskyrus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytas išimtis.“

2. Pakeisti 21 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Darbdavys – asmuo, kurio naudai ir kuriam būdamas pavaldus darbo sutartimi darbo funkciją atlygintinai įsipareigojo atlikti fizinis asmuo. Darbdaviu gali būti Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausantis juridinis ar fizinis asmuo, turintis darbinį teisnumą ir veiksnumą, taip pat Lietuvos Respublikos teritorijoje įregistruotas užsienio valstybės jurisdikcijai priklausančio juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys (filialas, atstovybė) ar užsienio valstybės jurisdikcijai priklausantis fizinis ar juridinis asmuo, kita organizacija, juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys (filialas, atstovybė) arba tokių asmenų grupė. Darbdavio juridinio asmens darbinis teisnumas ir veiksnumas atsiranda nuo jo įsteigimo momento, nebent jo veiklą reglamentuojantys teisės aktai nustato vėlesnį momentą. Darbdavio fizinio asmens teisnumą ir veiksnumą reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas.“

2 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Darbdavys, kurio vidutinis darbuotojų skaičius yra daugiau kaip dvidešimt, pareikalavus darbo tarybai, o jos nesant – darbdavio lygmeniu veikiančiai profesinei sąjungai, privalo teikti bent kartą per metus atnaujinamą informaciją apie:

1) darbuotojų, išskyrus vadovaujančias pareigas einančius darbuotojus, nuasmenintus duomenis apie vidutinį darbo užmokestį pagal profesijų grupes ir lytį, jei profesijos grupėje yra daugiau kaip du darbuotojai;

2) kitą informaciją, kurią skelbti įpareigoja įstatymai, kolektyvinės sutartys, darbdavio ir darbo tarybos susitarimai.“

3 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 31 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Darbdavys privalo sudaryti darbuotojui sąlygas darbo funkcijai atlikti ir suteikti darbuotojui reikalingas darbo priemones ar turtą. Darbo sutarties šalys susitaria, kad darbuotojas darbo metu naudos savo priemones ar turtą, išskyrus asmenines apsaugos priemones, kuriomis aprūpinti darbuotojus privalo darbdavys. Tokiu atveju susitariama dėl darbuotojui mokamos kompensacijos už jo priemonių ar turto naudojimą.“

4 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Darbo sutartis – darbuotojo ir darbdavio susitarimas, pagal kurį darbuotojas įsipareigoja būdamas pavaldus darbdaviui ir jo naudai atlikti darbo funkciją, o darbdavys įsipareigoja už tai mokėti darbo užmokestį.“

5 straipsnis. 40 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 40 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Darbdaviai reguliariai, bet ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus, pareikalavus darbo tarybai, o jos nesant – darbdavio lygmeniu veikiančiai profesinei sąjungai, privalo teikti informaciją apie ne visą darbo laiką įmonėje, įstaigoje, organizacijoje dirbančius darbuotojus, nurodydami darbuotojų, dirbančių ne visą darbo laiką, skaičių, užimamas pareigybes ir, jei profesijos grupėje yra daugiau nei du darbuotojai, darbo užmokesčio vidurkį pagal profesijų grupes ir lytį.“

6 straipsnis. 43 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 43 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras tvirtina pavyzdinę darbo sutarties formą.“

7 straipsnis. 48 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 48 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Dalinis darbas gali būti nustatomas, kai dėl svarbių ekonominių priežasčių, objektyviai esančių tam tikroje teritorijoje ar ūkinės veiklos sektoriuje ir pripažintų tokiomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės, darbdavys negali suteikti darbuotojams darbo ir yra grupės darbuotojų atleidimo iš darbo prielaidos (šio kodekso 63 straipsnis).“

8 straipsnis. 52 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 52 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Darbdavys privalo reguliariai, bet ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus, pareikalavus darbo tarybai, informuoti darbo tarybą, o jos nesant – darbdavio lygmeniu veikiančią profesinę sąjungą, apie nuotolinio darbo būklę įmonėje, įstaigoje, organizacijoje, nuroydamas taip dirbančių darbuotojų skaičių, užimamas pareigybes ir, jei profesijos grupėje yra daugiau nei du darbuotojai, darbo užmokesčio vidurkį pagal profesijų grupes ir lytį.“

9 straipsnis. 53 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 53 straipsnio 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka, kai neįmanoma nustatyti darbdavio – fizinio asmens ar darbdavio atstovų buvimo vietos;“.

10 straipsnis. 57 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 57 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) kurie augina daugiau kaip tris vaikus (įvaikius) iki keturiolikos metų arba vieni augina vaikus (įvaikius) iki keturiolikos metų; ar neįgalų vaiką iki 18 metų arba vieni prižiūri kitus šeimos narius, kuriems nustatytas mažesnis negu penkiasdešimt penkių procentų darbingumo lygis, arba šeimos narius, sukakusius senatvės pensijos amžių, kuriems nustatytas didelių ar vidutinių specialiųjų poreikių lygis;“.

11 straipsnis. 63 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 63 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Prieš priimdamas sprendimą nutraukti darbo sutartį ar inicijuoti darbo sutarties nutraukimą, darbdavys privalo informuoti darbo tarybą, kai jos nėra, – darbdavio lygmeniu veikiančią profesinę sąjungą, ir konsultuotis su ja dėl būsimo grupės darbuotojų atleidimo iš darbo padarinių sušvelninimo (perkvalifikavimo, perkėlimo į kitas darbo vietas, darbo laiko režimo pokyčių, didesnių, negu šiame kodekse numatytos, išeitinių išmokų, įspėjimo terminų pratęsimo, laisvo laiko darbo paieškos ir kita) priemonių. Konsultacijų metu šalys turi siekti sudaryti susitarimą dėl galimų neigiamų pasekmių realaus sušvelninimo.“

2. Pakeisti 63 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Apie numatomą grupės darbuotojų atleidimą darbdavys privalo raštu pranešti teritorinei darbo biržai Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka, pasibaigus konsultacijoms su darbo taryba ar darbdavio lygmeniu veikiančia profesine sąjungą, ir ne vėliau kaip prieš trisdešimt dienų iki darbo santykių pasibaigimo, bet ne vėliau kaip įspėdamas grupės darbuotojus apie jų atleidimą. Darbdavys tokio pranešimo kopiją pateikia darbo tarybai, kuri gali pateikti teritorinei darbo biržai savo pastabas ir pasiūlymus.“

12 straipsnis. 65 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 65 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Mirus darbdaviui – fiziniam asmeniui, darbo sutarties pasibaigimas įforminamas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka.“

13 straipsnis. 71 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 71 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Darbdaviai ne rečiau kaip kartą per metus pareikalavus darbo tarybai, o jos nesant – darbdavio lygmeniu veikiančiai profesinei sąjungai, privalo teikti informaciją apie terminuotų darbo sutarčių būklę įmonėje, įstaigoje, organizacijoje, nurodydami darbuotojų, dirbančių pagal terminuotą sutartį, skaičių, užimamas pareigybes ir, jei profesijos grupėje yra daugiau nei du darbuotojai, darbo užmokesčio vidurkį pagal profesijų grupes ir lytį.“

14 straipsnis. 79 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 79 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Laikinojo darbo naudotojas kartą per metus teikia savo įmonės, įstaigos, organizacijos darbo tarybai pareikalavus, o jos nesant – darbdavio lygmeniu veikiančiai profesinei sąjungai pareikalavus, privalo teikti informaciją apie laikinojo darbo būklę įmonėje, įstaigoje, organizacijoje, nuroydamas per metus dirbusių ar dirbančių laikinųjų darbuotojų skaičių, užimamas pareigybes ir, jei profesijos grupėje yra daugiau nei du darbuotojai, darbo užmokesčio vidurkį pagal profesijų grupes ir lytį.“

15 straipsnis. 112 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 112 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė nustato sutrumpintas darbo laiko normas ir apmokėjimo tvarką asmenims, kurių darbo pobūdis yra susijęs su didesne protine, emocine įtampa, bei šių asmenų sąrašą ir asmenims, dirbantiems darbo aplinkoje, kurioje įvertinus riziką nustatyta, kad sveikatai kenksmingų veiksnių dydžiai viršija darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų leistinus dydžius (kiekius) ir techninėmis ar kitomis priemonėmis jų kiekio darbo aplinkoje sumažinti iki sveikatai nekenksmingų dydžių neįmanoma.“

16 straipsnis. 114 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 114 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„114 straipsnis. Maksimaliojo darbo laiko reikalavimai

1. Jeigu šio kodekso normos nenustato kitaip, darbo laiko režimas negali pažeisti šių maksimaliojo darbo laiko reikalavimų:

1) vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, tačiau neįskaitant darbo pagal susitarimą dėl papildomo darbo laiko per kiekvieną septynių dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip keturiasdešimt aštuonios valandos;

2) darbo laikas, įskaitant viršvalandžius ir darbą pagal susitarimą dėl papildomo darbo, per darbo dieną (pamainą) negali būti ilgesnis kaip dvylika valandų, neįskaitant pietų pertraukos, ir šešiasdešimt valandų per kiekvieną septynių dienų laikotarpį, laikantis šio straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų;

3) turi būti laikomasi darbo laiko režimo ypatumų dirbantiems naktį darbuotojams (šio kodekso 117 straipsnis), nėščioms, neseniai pagimdžiusioms ir krūtimi maitinančioms darbuotojoms ir asmenims iki aštuoniolikos metų, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme;

4) negali būti dirbama daugiau kaip šešias dienas per septynias paeiliui einančias dienas.

2. Darbdavys negali reikalauti darbuotojo dirbti ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą darbo laiką, išskyrus, kai yra darbuotojo rašytinis sutikimas. Darbdavys turi užtikrinti, kad darbuotojas nepatirs jokių nuostolių, jei atsisakys dirbti ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytą darbo laiką. Darbdavys privalo turėti darbuotojų, dirbančių ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytą darbo laiką sąrašus ir juos pateikti Valstybinei darbo inspekcijai jos reikalavimu. Valstybinė darbo inspekcija turi teisę uždrausti tokiems darbuotojams dirbti ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytą darbo laiką dėl su darbuotojų sauga ar sveikata susijusių priežasčių.“

17 straipsnis. 115 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 115 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Suminė darbo laiko apskaita įvedama esant būtinumui, įvykdžius informavimo ir konsultavimo procedūrą su darbo taryba ir atsižvelgus į darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos nuomonę. Jeigu nustatyta suminė darbo laiko apskaita, dirbama darbo (pamainų) grafikuose nurodytu laiku, laikantis nustatytų maksimaliojo darbo laiko reikalavimų.“

2. Pakeisti 115 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Darbo (pamainų) grafikai pranešami darbuotojams ne vėliau kaip prieš septynias dienas iki jų įsigaliojimo. Jie gali būti keičiami tik nuo darbdavio valios nepriklausančiais atvejais, įspėjus darbuotoją prieš dvi darbuotojo darbo dienas. Darbo (pamainų) grafikus tvirtina administracija, darbo (pamainų) grafikų derinimo tvarką suderinusi su darbo taryba arba kolektyvinėje sutartyje nustatyta tvarka.“

3. Pakeisti 115 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Darbo (pamainų) grafikai turi būti sudaromi taip, kad nepažeistų maksimalaus penkiasdešimt dviejų valandų per kiekvieną septynių dienų laikotarpį termino, netaikant šios taisyklės darbui pagal susitarimą dėl papildomo darbo ir budėjimo darbams. Darbdavys privalo užtikrinti tolygų darbuotojų keitimąsi pamainomis. Teisę pasirinkti pamainą per dvi darbo dienas nuo jų pranešimo turi asmenys, auginantys vaiką iki trejų metų, o asmenys, auginantys vaiką iki septynerių metų, jeigu yra tokia galimybė.“

18 straipsnis. 117 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 117 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Dirbančio naktį darbuotojo darbo laikas vidutiniškai negali viršyti aštuonių valandų per darbo dieną (pamainą) per apskaitinį trijų mėnesių laikotarpį.“

19 straipsnis. 120 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 120 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Darbdavys privalo tvarkyti darbuotojų darbo laiko apskaitą, išskyrus darbuotojų, dirbančių nekinančios darbo dienos (pamainos) trukmės ir darbo dienų per savaitę skaičiaus darbo laiko režimu.“

20 straipsnis. 127 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusia galios 127 straipsnio 1 dalį.

2. Pakeisti 127 straipsnio 4 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) darbo dienos, kuriomis nedarbina dėl darbuotojo laikinojo nedarbingumo, sergančių šeimos narių slaugymo, kasmetinių, pailgintų, papildomų atostogų, nėštumo ir gimdymo atostogų, tėvystės atostogų, mokymosi atostogų.“

21 straipsnis. 144 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 144 straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„144 straipsnis. Mokėjimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis, viršvalandinį darbą ir kompensacijos darbuotojams, kurių darbas yra kilnojamojo pobūdžio arba susijęs su kelionėmis“.

2. Papildyti 144 straipsnį 8 dalimi:

„8. Darbuotojams, kurių darbas yra kilnojamojo pobūdžio arba atliekamas kelionėje, lauko sąlygomis, susijęs su važinėjimais, kompensuojamos su tuo susijusios padidėjusios išlaidos. Šių išmokų dydį ir mokėjimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.“

22 straipsnis. 147 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 147 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Darbo santykiams nepasibaigus, kai dėl darbdavio kaltės pavėluotai išmokamas darbo užmokestis ar kitos su darbo santykiais susijusios išmokos, kartu su jomis darbuotojui, turinčiam darbo santykių, išmokami delspinigiai, kurių dydį tvirtina Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras, jeigu darbo teisės normos nenustato didesnio delspinigių dydžio. Delspinigių dydį Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras tvirtina kiekvienais metais iki vasario 1 d., atsižvelgdamas į Lietuvos statistikos departamento paskelbtą vartotojų kainų indeksą per praėjusius kalendorinius metus (lyginant praėjusiųjų metų gruodį su užpraeitų metų gruodžiu). Darbdaviui iškėlus bankroto bylą arba pradėjus bankroto procedūrą ne teismo tvarka, delspinigių skaičiavimas nutraukiamas įsiteisėjus teismo nutarčiai iškelti bankroto bylą arba nuo kreditorių susirinkimo, kuriame kreditoriai nutarė įmonės bankroto procedūras vykdyti ne teismo tvarka, dienos.“

23 straipsnis. 169 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 169 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Darbo taryba darbdavio iniciatyva privalo būti sudaryta, kai vidutinis darbdavio darbuotojų skaičius yra dvidešimt ir daugiau darbuotojų, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytą atvejį.“

2. Pakeisti 169 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Jeigu darbovietėje yra darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga, kurios nariais yra daugiau kaip viena trečioji visų darbdavio darbuotojų, darbo taryba nesudaroma, o profesinė sąjunga įgyja visus darbo tarybos įgaliojimus ir vykdo visas šio kodekso darbo tarybai priskirtas funkcijas. Jeigu darbovietėje daugiau kaip viena trečioji darbuotojų priklauso įmonėje veikiančioms profesinėms sąjungoms, darbo tarybos funkcijas vykdo profesinių sąjungų narių išrinkta profesinė sąjunga arba jungtinė profesinių sąjungų atstovybė.“

24 straipsnis. 171 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 171 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Kandidatus į darbo tarybos narius gali siūlyti rinkimų teisę turintys darbuotojai. Kandidatais gali būti tik rinkimų teisę turintys darbuotojai, išskyrus rinkimų komisijos narius. Kiekvienas darbuotojas gali pasiūlyti po vieną kandidatą raštu kreipdamasis į rinkimų komisiją ir pateikdamas rašytinį siūlomo kandidato sutikimą būti renkamam į darbo tarybą. Darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos nustatytais terminais turi teisę pasiūlyti ne mažiau kaip tris rinkimų teisę turinčius darbuotojus kandidatais į darbo tarybos narius, iš kurių išrinktu bus laikomas daugiausia darbuotojų balsų gavęs kandidatas. Visų kandidatų sąrašas turi būti sudarytas ne vėliau kaip keturiolika dienų iki darbo tarybos rinkimų dienos. Jeigu pasiūlytų kandidatų skaičius yra lygus renkamos darbo tarybos narių skaičiui arba mažesnis už šį skaičių, rinkimų komisija nustato papildomą laiką, per kurį galima siūlyti papildomus kandidatus. Šiuo atveju kandidatus pakartotinai gali siūlyti ir tie darbuotojai, kurie jau yra pasiūlę savo kandidatus. Jeigu per papildomą laiką nepasiūloma pakankamai kandidatų į darbo tarybos narius, rinkimų komisija surašo ir viešai paskelbia protokolą, kad darbo tarybos rinkimai laikomi neįvykusiais. Tokiu atveju nauji darbo tarybos rinkimai rengiami pagal šiame kodekse nustatytą tvarką ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo rinkimų komisijos sprendimo darbo tarybos rinkimus laikyti neįvykusiais priėmimo.“

25 straipsnis. 179 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 179 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Darbdavio (fizinio asmens, įmonės, įstaigos ar organizacijos ar šio kodekso 21 straipsnio 4 dalyje nustatyto atveju – padalinio (filialo, atstovybės) lygmeniu veikiančiai profesinei sąjungai įsteigti būtina, kad ji turėtų 20 steigėjų arba steigėjais būtų ne mažiau kaip 1/10 visų darbdavio darbuotojų, bet ne mažiau kaip trys.“

26 straipsnis. 181 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 181 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Socialinėje partnerystėje šakos ar nacionaliniu lygmeniu darbdaviams – iš valstybės, savivaldybių ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų bei kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų išlaikomoms įstaigoms, organizacijoms, taip pat įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina valstybė ar savivaldybė, – atstovauja Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.“

27 straipsnis. 185 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 185 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Profesinių sąjungų organizacijos ir darbdavių organizacijos, pretenduojančios deleguoti savo atstovą į Trišalę tarybą, turi atitikti šiuos kriterijus:

- 1) turi juridinio asmens statusą;
- 2) turi ne mažiau kaip penkis darbuotojus, dirbančius pagal ~~neteterminuotą~~ darbo sutartį;
- 3) veikia nepertraukiamai bent trejus metus;
- 4) yra tarptautinės profesinių sąjungų ar darbdavių organizacijos nariai;
- 5) dėl jų nėra galiojančio apkaltinamojo teismo nuosprendžio;
- 6) joms neiškelta bankroto byla arba bankroto procesas nevykdomas ne teismo tvarka, nesiekiamas priverstinio likvidavimo procedūros ar susitarimo su kreditoriais;
- 7) jos neturi mokestinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, savivaldybių biudžetams, fondams, į kuriuos mokamus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas arba dėl nesumokėtų mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokesstinis ginčas), ir jos nėra skolingos Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui;

8) profesinių sąjungų organizacijos jungia ne mažiau kaip 0,5 procento Lietuvos Respublikos teritorijoje pagal darbo sutartį ir kitais Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme nurodytais darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindais dirbančių asmenų, o darbdavių organizacijų nariai – darbdaviai – įdarbina ne mažiau kaip tris procentus pagal darbo sutartį ar kitais Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme nurodytais darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindais Lietuvos Respublikos teritorijoje dirbančių asmenų.

9) organizacijos struktūriniai padaliniai atstovauja skirtingų ekonominės veiklos sektorių darbuotojams ar organizacijos nariai veikia ne mažiau kaip 2/3 Lietuvos Respublikos apskričių teritorijų.“

2. Pakeisti 185 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Trišalė taryba svarsto klausimus ir teikia išvadas ir pasiūlymus šiose darbo, socialinės ir ekonominės politikos srityse bei dėl klausimų, kuriuos reikia apsvarstyti remiantis Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos Nr. 144 „Dėl trišalių konsultacijų tarptautinėms darbo normoms įgyvendinti“ nuostatomis.“

28 straipsnis. 195 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 195 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Galiojančios kolektyvinės sutartys privalo būti registruojamos ir viešai skelbiamos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka. Kolektyvinę sutartį registruoti per dvidešimt dienų nuo jos pasirašymo pateikia kolektyvinės sutarties šalis – profesinė sąjunga ar jų organizacija. Profesinei sąjungai ar jų organizacijai neįregistravus kolektyvinės sutarties per šį terminą, teisę pateikti registruoti kolektyvinę sutartį įgyja kita kolektyvinės sutarties šalis – darbdavys ar darbdavių organizacija.“

29 straipsnis. 197 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 197 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kolektyvinės sutartys taikomos darbuotojams – jas sudariusių profesinių sąjungų nariams. Jeigu profesinė sąjunga ir darbdavys susitaria dėl darbdavio lygmens ar darbovietės lygmens kolektyvinės sutarties taikymo visiems darbuotojams, ji taikoma visiems darbuotojams, jeigu ją patvirtina visuotinis darbdavio darbuotojų susirinkimas (konferencija). Konferencija – įmonės, įstaigos, organizacijos struktūriniuose organizaciniuose dariniuose išrinktų darbuotojų atstovų susirinkimas. Jeigu nesant darbdavio lygmenyje veikiančios profesinės sąjungos kolektyvinę sutartį sudaro šakos profesinė sąjunga, kuri šio kodekso nustatyta tvarka buvo įgaliota vesti derybas dėl darbdavio lygmens kolektyvinės sutarties, ir darbdavys, tokia kolektyvinė sutartis taikoma visiems darbdavio darbuotojams, jeigu ją patvirtina visuotinis darbdavio darbuotojų susirinkimas (konferencija).“

30 straipsnis. 204 straipsnio pakeitimas

Papildyti 204 straipsnį 6 dalimi:

„6. Konsultacijos dėl darbdavio perduotos informacijos (duomenų) ir darbuotojų atstovų pateiktos nuomonės turi vykti laiku, sudarant galimybę darbo tarybai gauti motyvuotus atsakymus iš sprendimus priimančių darbdavio atstovų.“

31 straipsnis. 209 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 209 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Jeigu darbdavys pažeidė informavimo ir konsultavimosi pareigas, darbo taryba ar profesinė sąjunga per 2 mėnesius nuo sužinojimo apie pažeidimą turi teisę inicijuoti darbo ginčą dėl teisės. Jeigu šis kodeksas nenustato kitaip, darbo ginčą dėl teisės nagrinėjantis organas turi teisę panaikinti darbdavio sprendimus ir įpareigoti atlikti tam tikrus veiksmus, taip pat taikyti šio kodekso ar Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse nustatytą atsakomybę.“

32 straipsnis. 221 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 221 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Darbo ginčų komisijos sudarymo tvarka nustatoma Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintuose darbo ginčų komisijos nuostatuose.“

33 straipsnis. 237 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 237 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Tarpininkų darbo apmokėjimo tvarką ir dydžius nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.“

34 straipsnis. 240 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 240 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Arbitrai, kuriuos iš arbitrų sąrašo pasirenka kolektyvinio darbo ginčo dėl interesų šalys, šio ginčo nagrinėjimo laikotarpiui atleidžiami nuo darbo pareigų. Arbitrų atlygio ir kelionės išlaidų dydį ir apmokėjimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.“

35 straipsnis. 241 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 241 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kai yra šiame kodekse nustatytos sąlygos, darbo arbitražo procesą inicijuoja abi šalys bendru susitarimu, Valstybinės darbo inspekcijos teritoriniam skyriui pateikdamos ginčo komisijos ar tarpininko sprendimą dėl kolektyvinio darbo ginčo dėl interesų nagrinėjimo darbo arbitraže.“

36 straipsnis. 242 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 242 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Darbo arbitražo sprendimas privalomas kolektyvinio darbo ginčo dėl interesų šalims. Sprendime gali būti nustatyti šio sprendimo nevykdymo padariniai (delspinigiai) kitos ginčo šalies naudai ir nustatyta, kad suėjus darbo arbitražo sprendime numatytam įvykdymo terminui, tačiau šio sprendimo neįvykdžius, terminą pažeidusiai šaliai atsiranda pareiga kitos ginčo šalies naudai mokėti baudą, kurios maksimalus dydis – 500 eurų už kiekvieną praleistą savaitę nuo sprendime numatyto termino pabaigos iki dienos, kai šis sprendimas buvo įvykdytas, bet ne ilgiau kaip už šešis mėnesius.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Teisės skyriaus vedėja

Alesia Rynkevič

2017-04-14

22

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO
ĮSTATYMO NR. XII-2603 1 STRAIPSNIU PATVIRTINTO
LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65,
71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221,
237, 240, 241 IR 242 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2017 m. Nr.
Vilnius

1 straipsnis 21 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 21 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Darbuotojas – fizinis asmuo, įsipareigojęs atlygintinai atlikti darbo funkciją pagal darbo sutartį su darbdaviu. Darbuotoju gali būti visišką ~~civilinį~~ **darbinį** teisnumą (**galėjimas turėti darbo teises ir pareigas**) ir veiksnumą (**galėjimas savo veiksmais įgyti darbo teises bei sukurti darbo pareigas**) turintis **fizinis** asmuo, išskyrus darbus, kuriuos leidžiama dirbti asmenims iki aštuoniolikos metų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. **Darbuotojo darbinis teisnumas ir veiksnumas įgyjamas jam sukakus šešiolika metų**, išskyrus darbus, kuriuos leidžiama dirbti asmenims iki aštuoniolikos metų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka **nustatytas išimtis.**“

2. Pakeisti 21 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Darbdavys – asmuo, kurio naudai ir kuriam būdamas pavaldus darbo sutartimi darbo funkciją atlygintinai įsipareigojo atlikti fizinis asmuo. Darbdaviu gali būti Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausantis juridinis ar fizinis asmuo, turintis ~~visišką civilinį~~ **darbinį** teisnumą ir veiksnumą, taip pat Lietuvos Respublikos teritorijoje įregistruotas užsienio valstybės jurisdikcijai priklausančio juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys (filialas, atstovybė) ar užsienio valstybės jurisdikcijai priklausantis fizinis ar juridinis asmuo, kita organizacija, juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys (filialas, atstovybė) arba tokių asmenų grupė. **Darbdavio juridinio asmens darbinis teisnumas ir veiksnumas atsiranda nuo jo įsteigimo momento, nebent jo veiklą reglamentuojantys teisės aktai nustato vėlesnį momentą. Darbdavio fizinio asmens teisnumą ir veiksnumą reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas.**“

2 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Darbdavys, kurio vidutinis darbuotojų skaičius yra daugiau kaip dvidešimt, **pareikalavus** darbo tarybai, ~~jei jos nesant~~ – **darbdavio lygmeniu veikiančiai** profesinei sąjungai, privalo teikti bent kartą per metus atnaujinamą informaciją apie:

1) darbuotojų, išskyrus vadovaujančias pareigas einančius darbuotojus, nuasmenintus duomenis apie vidutinį darbo užmokestį pagal profesijų grupes ir lytį, **jei profesijos grupėje yra daugiau kaip du darbuotojai;**

2) kitą informaciją, kurią skelbti įpareigoja įstatymai, kolektyvinės sutartys, darbdavio ir darbo tarybos susitarimai.“

3 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 31 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Darbdavys privalo sudaryti darbuotojui sąlygas darbo funkcijai atlikti ir suteikti darbuotojui reikalingas darbo priemones ar turtą. Darbo sutarties šalys susitaria, kad darbuotojas darbo metu naudos savo priemones ar turtą, išskyrus asmenines apsaugos priemones, kuriomis aprūpinti darbuotojus privalo darbdavys. Tokiu atveju ~~gali būti susitarta~~ **susitariama** dėl darbuotojui mokamos kompensacijos už jo priemonių ar turto naudojimą.“

4 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Darbo sutartis – darbuotojo ir darbdavio susitarimas, pagal kurį darbuotojas įsipareigoja būdamas pavaldus darbdaviui ir jo naudai atlikti darbo funkciją, o darbdavys įsipareigoja už tai atlyginti **mokėti darbo užmokestį**.“

5 straipsnis. 40 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 40 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Darbdaviai reguliariai, bet ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus, ~~teikia pareikalavus darbo tarybai, o jos nesant – darbdavio lygmeniu veikiančiai profesinei sąjungai,~~ **privalo teikti** informaciją apie ne visą darbo laiką įmonėje, įstaigoje, organizacijoje dirbančius darbuotojus, nurodydami darbuotojų, dirbančių ne visą darbo laiką, skaičių, užimamas pareigybes ir, **jei profesijos grupėje yra daugiau nei du darbuotojai,** darbo užmokesčio vidurkį pagal profesijų grupes ir lytį.“

6 straipsnis. 43 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 43 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Lietuvos Respublikos ~~Vyriausybė~~ **socialinės apsaugos ir darbo ministras** tvirtina pavyzdinę darbo sutarties formą.“

7 straipsnis. 48 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 48 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Dalinis darbas gali būti nustatomas, kai dėl svarbių ekonominių priežasčių, **objektyviai esančių tam tikroje teritorijoje ar ūkinės veiklos sektoriuje ir pripažintų tokiomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės,** darbdavys negali suteikti darbuotojams darbo ir yra grupės darbuotojų atleidimo iš darbo prielaidos (šio kodekso 63 straipsnis).“

8 straipsnis. 52 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 52 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Darbdavys privalo reguliariai, bet ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus, **pareikalavus darbo tarybai,** informuoti darbo tarybą, **o jos nesant – darbdavio lygmeniu veikiančią profesinę sąjungą,** apie nuotolinio darbo būklę įmonėje, įstaigoje, organizacijoje, nuroydamas taip dirbančių darbuotojų skaičių, užimamas pareigybes ir, **jei profesijos grupėje yra daugiau nei du darbuotojai,** darbo užmokesčio vidurkį pagal profesijų grupes ir lytį.“

9 straipsnis. 53 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 53 straipsnio 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) Lietuvos Respublikos ~~Vyriausybės~~ **socialinės apsaugos ir darbo ministro** nustatyta tvarka, kai neįmanoma nustatyti darbdavio – fizinio asmens ar darbdavio atstovų buvimo vietos;“.

10 straipsnis. 57 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 57 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) kurie augina daugiau kaip tris vaikus (įvaikius) iki keturiolikos metų arba vieni augina vaikus (įvaikius) iki keturiolikos metų, **ar neįgalų vaiką iki 18 metų** arba vieni prižiūri kitus šeimos narius, kuriems nustatytas mažesnis negu penkiasdešimt penkių procentų darbingumo lygis,

arba šeimos narius, sukakusius įstatymų nustatytą senatvės pensijos amžių, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka nustatytas didelių ar vidutinių specialiųjų poreikių lygis;“.

11 straipsnis. 63 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 63 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Prieš priimdamas sprendimą nutraukti darbo sutartį ar inicijuoti darbo sutarties nutraukimą, darbdavys privalo informuoti darbo tarybą, kai jos nėra, – **darbdavio lygmeniu veikiančią** profesinę sąjungą, ir konsultuotis su ja dėl būsimo grupės darbuotojų atleidimo iš darbo padarinių sušvelninimo (perkvalifikavimo, perkėlimo į kitas darbo vietas, darbo laiko režimo pokyčių, didesnių, negu šiame kodekse numatytos, išeitinių išmokų, išėjimo terminų pratęsimo, laisvo laiko darbo paieškoms ir kita) priemonių. Konsultacijų metu šalys turi siekti sudaryti susitarimą **dėl galimų neigiamų pasekmių realaus sušvelninimo.**“

2. Pakeisti 63 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Apie numatomą grupės darbuotojų atleidimą darbdavys privalo raštu pranešti teritorinei darbo biržai Lietuvos Respublikos Vyriausybės **socialinės apsaugos ir darbo ministro** nustatyta tvarka, pasibaigus konsultacijoms su darbo taryba ar **darbdavio lygmeniu veikiančia** profesine sąjunga, ir ne vėliau kaip prieš trisdešimt dienų iki darbo santykių pasibaigimo, bet ne vėliau kaip įspėdamas grupės darbuotojus apie jų atleidimą. Darbdavys tokio pranešimo kopiją pateikia darbo tarybai, kuri gali pateikti teritorinei darbo biržai savo pastabas ir pasiūlymus.“

12 straipsnis. 65 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 65 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Mirus darbdaviui – fiziniam asmeniui, darbo sutarties pasibaigimas įforminamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės **socialinės apsaugos ir darbo ministro** nustatyta tvarka.“

13 straipsnis. 71 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 71 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Darbdaviai ne rečiau kaip kartą per metus **pareikalavus** teikia darbo tarybai, o jos **nesant – darbdavio lygmeniu veikiančiai profesinei sąjungai, privalo teikti** informaciją apie terminuotų darbo sutarčių būklę įmonėje, įstaigoje, organizacijoje, nurodydami darbuotojų, dirbančių pagal terminuotą sutartį, skaičių, užimamas pareigybes ir, **jei profesijos grupėje yra daugiau nei du darbuotojai**, darbo užmokesčio vidurkį pagal profesijų grupes ir lytį.“

14 straipsnis. 79 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 79 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Laikinojo darbo naudotojas kartą per metus **teikia** savo įmonės, įstaigos, organizacijos darbo tarybai **pareikalavus, o jos nesant – darbdavio lygmeniu veikiančiai profesinei sąjungai pareikalavus, privalo teikti** informaciją apie laikinojo darbo būklę įmonėje, įstaigoje, organizacijoje, nurodydamas per metus dirbusių ar dirbančių laikinųjų darbuotojų skaičių, užimamas pareigybes ir, **jei profesijos grupėje yra daugiau nei du darbuotojai**, darbo užmokesčio vidurkį pagal profesijų grupes ir lytį.“

15 straipsnis. 112 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 112 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė nustato sutrumpintas darbo laiko normas, ~~taip pat kasdienės ir savaitės darbo laiko trukmės nustatymo~~ ir apmokėjimo tvarką asmenims, kurių darbo pobūdis yra susijęs su didesne protine, emocine įtampa, **bei šių asmenų sąrašą** ir asmenims, dirbantiems darbo aplinkoje, kurioje įvertinus riziką nustatyta, kad sveikatai kenksmingų veiksmų dydžiai viršija darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų leistinus dydžius (kiekius) ir techninėmis ar kitomis priemonėmis jų kiekio darbo aplinkoje sumažinti iki sveikatai nekenksmingų dydžių neįmanoma.“

16 straipsnis. 114 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 114 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„114 straipsnis. Maksimaliojo darbo laiko reikalavimai

1. Jeigu šio kodekso normos nenustato kitaip, darbo laiko režimas negali pažeisti šių maksimaliojo darbo laiko reikalavimų:

1) vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, tačiau neįskaitant darbo pagal susitarimą dėl papildomo darbo laiko per kiekvieną septynių dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip keturiasdešimt aštuonios valandos;

2) darbo laikas, įskaitant viršvalandžius ir darbą pagal susitarimą dėl papildomo darbo, per darbo dieną (pamainą) negali būti ilgesnis kaip dvylika valandų, neįskaitant pietų pertraukos, ir šešiasdešimt valandų per kiekvieną septynių dienų laikotarpį, **laikantis šio straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų;**

3) turi būti laikomasi darbo laiko režimo ypatumų dirbantiems naktį darbuotojams (šio kodekso 117 straipsnis), nėščioms, neseniai pagimdžiusioms ir krūtimi maitinančioms darbuotojoms ir asmenims iki aštuoniolikos metų, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme;

4) negali būti dirbama daugiau kaip šešias dienas per septynias paeiliui einančias dienas;

~~5) maksimalusis darbo laikas, dirbant pagal suminę darbo laiko apskaitą, įskaitant viršvalandžius, tačiau neįskaitant darbo pagal susitarimą dėl papildomo darbo vidutiniškai per septynių dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip keturiasdešimt aštuonios, skaičiuojant per apskaitinį laikotarpį.~~

2. Darbdavys negali reikalauti darbuotojo dirbti ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą darbo laiką, išskyrus, kai yra darbuotojo rašytinis sutikimas. Darbdavys turi užtikrinti, kad darbuotojas nepatirs jokių nuostolių, jei atsisakys dirbti ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytą darbo laiką. Darbdavys privalo turėti darbuotojų, dirbančių ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytą darbo laiką sąrašus ir juos pateikti Valstybinei darbo inspekcijai jos reikalavimu. Valstybinė darbo inspekcija turi teisę uždrausti tokiems darbuotojams dirbti ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytą darbo laiką dėl su darbuotojų sauga ar sveikata susijusių priežasčių.“

17 straipsnis. 115 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 115 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Suminė darbo laiko apskaita įvedama esant būtinumui, įvykdžius informavimo ir konsultavimo procedūrą su darbo taryba ir atsižvelgus į darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos nuomonę. Jeigu nustatyta suminė darbo laiko apskaita, dirbama darbo (pamainų) grafikuose nurodytu laiku, laikantis nustatytų maksimaliojo darbo laiko reikalavimų.“

2. Pakeisti 115 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Darbo (pamainų) grafikai pranešami darbuotojams ne vėliau kaip prieš penkis darbo septynias dienas iki jų įsigaliojimo. Jie gali būti keičiami tik nuo darbdavio valios nepriklausančiais atvejais, išpėjus darbuotoją prieš dvi darbuotojo darbo dienas. Darbo (pamainų) grafikus tvirtina administracija, darbo (pamainų) grafikų derinimo tvarką suderinusi su įmonėje veikiančia darbo taryba (darbuotojų atstovais) arba kolektyvinėje sutartyje nustatyta tvarka.“

3. Pakeisti 115 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Darbo (pamainų) grafikai turi būti sudaromi taip, kad nepažeistų maksimalaus penkiasdešimt dviejų valandų per kiekvieną septynių dienų laikotarpį termino, netaikant šios taisyklės darbui pagal susitarimą dėl papildomo darbo ir budėjimo darbams. Darbdavys privalo užtikrinti tolygų darbuotojų keitimąsi pamainomis. Teisę pasirinkti pamainą per dvi darbo dienas nuo jų pranešimo turi asmenys, auginantys vaiką iki trejų metų, o asmenys, auginantys vaiką iki septynerių metų, jeigu yra tokia galimybė.“

18 straipsnis. 117 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 117 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Dirbančio naktį darbuotojo darbo laikas vidutiniškai negali viršyti aštuonių valandų per darbo dieną (pamainą) per apskaitinį ~~vieno mėnesio~~ **trijų mėnesių** laikotarpį.“

19 straipsnis. 120 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 120 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Darbdavys privalo tvarkyti darbuotojų, ~~dirbančių pagal suminę darbo laiko apskaitą, darbuotojų, dirbančių naktį, ir darbuotojų, dirbančių nenustatytos apimties darbą, darbo laiko apskaitą, išskyrus darbuotojų, dirbančių nekintančios darbo dienos (pamainos) trukmės ir darbo dienų per savaitę skaičiaus darbo laiko režimu.~~“

20 straipsnis. 127 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusia galios 127 straipsnio 1 dalį.

~~1. Teisė į visos trukmės kasmetines atostogas atsiranda išdirbus visų darbo metams tenkančių darbo dienų skaičių, atėmus tiems metams tenkančių kasmetinių atostogų darbo dienų skaičių.~~

2. Pakeisti 127 straipsnio 4 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) darbo dienos, kuriomis nedirbta dėl darbuotojo laikinojo nedarbingumo, sergančių šeimos narių slaugymo, **kasmetinių, pailgintų, papildomų atostogų**, nėštumo ir gimdymo atostogų, tėvystės atostogų, mokymosi atostogų;“.

21 straipsnis. 144 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 144 straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„144 straipsnis. Mokėjimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis, viršvalandinį darbą **ir kompensacijos darbuotojams, kurių darbas yra kilnojamojo pobūdžio arba susijęs su kelionėmis**“.

2. Papildyti 144 straipsnį 8 dalimi:

„8. Darbuotojams, kurių darbas yra kilnojamojo pobūdžio arba atliekamas kelionėje, lauko sąlygomis, susijęs su važiavimais, kompensuojamos su tuo susijusios padidėjusios išlaidos. Šių išmokų dydį ir mokėjimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.“

22 straipsnis. 147 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 147 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Darbo santykiams nepasibaigus, kai dėl darbdavio kaltės pavėluotai išmokamas darbo užmokestis ar kitos su darbo santykiais susijusios išmokos, kartu su jomis darbuotojui, turinčiam darbo santykių, išmokami delspinigiai, kurių dydį tvirtina Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras, jeigu darbo teisės normos nenustato didesnio delspinigių dydžio. **Delspinigių dydį Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras tvirtina kiekvienais metais iki vasario 1 d., atsižvelgdamas į Lietuvos statistikos departamento paskelbtą vartotojų kainų indeksą per praėjusius kalendorinius metus (lyginant praėjusiųjų metų gruodį su užpraeitų metų gruodžiu).** Darbdaviui iškėlus bankroto bylą arba pradėjus bankroto procedūrą ne teismo tvarka, delspinigių skaičiavimas nutraukiamas įsiteisėjus teismo nutarčiais iškelti bankroto bylą arba nuo kreditorių susirinkimo, kuriame kreditoriai nutarė įmonės bankroto procedūras vykdyti ne teismo tvarka, dienos.“

23 straipsnis. 169 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 169 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Darbo taryba darbdavio iniciatyva privalo būti sudaryta, kai vidutinis darbdavio darbuotojų skaičius yra dvidešimt ir daugiau darbuotojų, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytą atvejį.“

2. Pakeisti 169 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Jeigu darbovietėje yra **darbdavio lygmeniu veikianti profesinė** sąjunga, kurios nariais yra daugiau kaip ~~puse~~ **viena trečioji** visų darbovietės darbdavio darbuotojų, darbo taryba nesudaroma, o profesinė sąjunga įgyja visus darbo tarybos įgaliojimus ir vykdo visas šio kodekso darbo tarybai priskirtas funkcijas. **Jeigu darbovietėje daugiau kaip viena trečioji darbuotojų priklauso įmonėje veikiančioms profesinėms sąjungoms, darbo tarybos funkcijas vykdo profesinių sąjungų narių išrinkta profesinė sąjunga arba jungtinė profesinių sąjungų atstovybė.**“

24 straipsnis. 171 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 171 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Kandidatus į darbo tarybos narius gali siūlyti rinkimų teisę turintys darbuotojai. Kandidatais gali būti tik rinkimų teisę turintys darbuotojai, išskyrus rinkimų komisijos narius. Kiekvienas darbuotojas gali pasiūlyti po vieną kandidatą raštu kreipdamasis į rinkimų komisiją ir pateikdamas rašytinį siūlomo kandidato sutikimą būti renkamam į darbo tarybą. **Darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos nustatytais terminais turi teisę pasiūlyti ne mažiau kaip tris rinkimų teisę turinčius darbuotojus kandidatais į darbo tarybos narius, iš kurių išrinktu bus laikomas daugiausia darbuotojų balsų gavęs kandidatas. Visų Kandidatų kandidatų** sąrašas turi būti sudarytas ne vėliau kaip keturiolika dienų iki darbo tarybos rinkimų dienos. Jeigu pasiūlytų kandidatų skaičius yra lygus renkamos darbo tarybos narių skaičiui arba mažesnis už šį skaičių, rinkimų komisija nustato papildomą laiką, per kurį galima siūlyti papildomus kandidatus. Šiuo atveju kandidatus pakartotinai gali siūlyti ir tie darbuotojai, kurie jau yra pasiūlę savo kandidatus. Jeigu per papildomą laiką nepasiūloma pakankamai kandidatų į darbo tarybos narius, rinkimų komisija surašo ir viešai paskelbia protokolą, kad darbo tarybos rinkimai laikomi neįvykusiais. Tokiu atveju nauji darbo tarybos rinkimai rengiami pagal šiame kodekse nustatytą tvarką ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo rinkimų komisijos sprendimo darbo tarybos rinkimus laikyti neįvykusiais priėmimo.“

25 straipsnis. 179 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 179 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Darbdavio (fizinio asmens, įmonės, įstaigos ar organizacijos ar šio kodekso 20 21 straipsnio 4 dalyje nustatyto atveju – padalinio (filialo, atstovybės) lygmeniu veikiančiai profesinei sąjungai įsteigti būtina, kad ji turėtų 20 steigėjų arba steigėjais būtų ne mažiau kaip 1/10 visų darbdavio darbuotojų, bet ne mažiau kaip trys.“

26 straipsnis. 181 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 181 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Socialinėje partnerystėje šakos ar nacionaliniu lygmeniu darbdaviams – iš valstybės, savivaldybių ir Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetų bei kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų išlaikomoms įstaigoms, organizacijoms, **taip pat įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina valstybė ar savivaldybė,** – atstovauja Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.“

27 straipsnis. 185 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 185 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Profesinių sąjungų organizacijos ir darbdavių organizacijos (~~toliau — organizacijos~~), pretenduojančios deleguoti savo atstovą į Trišalę tarybą, turi atitikti šiuos kriterijus:

1) turi juridinio asmens statusą;

2) turi ne mažiau kaip penkis darbuotojus, dirbančius pagal ~~neteterminuotas~~ darbo sutartis;

3) veikia nepertraukiamai bent trejus metus;

4) yra tarptautinės profesinių sąjungų ar darbdavių organizacijos nariai;

~~4)5)~~ dėl jų nėra galiojančio apkaltinamojo teismo nuosprendžio;

~~5)6)~~ joms neiškelta bankroto byla arba bankroto procesas nevykdomas ne teismo tvarka, nesiekiami priverstinio likvidavimo procedūros ar susitarimo su kreditoriais;

~~6)7)~~ jos neturi mokestinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, savivaldybių biudžetams, fondams, į kuriuos mokamus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delpinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl nesumokėtų mokesčių, delpinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas), ir jos nėra skolingos Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui;

~~7)8)~~ profesinių sąjungų organizacijos jungia ne mažiau kaip 0,5 procento Lietuvos Respublikos teritorijoje pagal darbo sutartį ir kitais Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme nurodytais darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindais dirbančių asmenų, o darbdavių organizacijų nariai – darbdaviai – įdarbina ne mažiau kaip tris procentus pagal darbo sutartį ar kitais Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme nurodytais darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindais Lietuvos Respublikos teritorijoje dirbančių asmenų.

9) organizacijos struktūriniai padaliniai atstovauja skirtingų ekonominės veiklos sektorių darbuotojams ar organizacijos nariai veikia ne mažiau kaip 2/3 Lietuvos Respublikos apskričių teritorijų.“

2. Pakeisti 185 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Trišalė taryba svarsto klausimus ir teikia išvadas ir pasiūlymus šiose darbo, socialinės ir ekonominės politikos srityse: **bei dėl**

~~1) užimtumo ir darbo santykių;~~

~~2) darbo užmokesčio politikos;~~

~~3) socialinio draudimo ir socialinės apsaugos;~~

~~4) darbuotojų saugos ir sveikatos;~~

~~5) socialinės partnerystės ir kolektyvinių darbo santykių;~~

~~6)~~ klausimų, kuriuos reikia apsvaistyti remiantis Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos Nr. 144 „Dėl trišalių konsultacijų tarptautinėms darbo normoms įgyvendinti“ nuostatomis.“

28 straipsnis. 195 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 195 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Galiojančios kolektyvinės sutartys privalo būti registruojamos ir viešai skelbiamos Lietuvos Respublikos ~~Vyriausybės~~ **socialinės apsaugos ir darbo ministro** nustatyta tvarka. Kolektyvinę sutartį registruoti per dvidešimt dienų nuo jos pasirašymo pateikia kolektyvinės sutarties šalis – profesinė sąjunga ar jų organizacija. Profesinei sąjungai ar jų organizacijai neįregistravus kolektyvinės sutarties per šį terminą, teisę pateikti registruoti kolektyvinę sutartį įgyja kita kolektyvinės sutarties šalis – darbdavys ar darbdavių organizacija.“

29 straipsnis. 197 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 197 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kolektyvinės sutartys taikomos darbuotojams – jas sudariusių profesinių sąjungų nariams. Jeigu profesinė sąjunga ir darbdavys susitaria dėl darbdavio lygmens ar darbovietės lygmens kolektyvinės sutarties taikymo visiems darbuotojams, ji taikoma visiems darbuotojams,

jeigu ją patvirtina visuotinis darbdavio darbuotojų susirinkimas (**konferencija**). **Konferencija – įmonės, įstaigos, organizacijos struktūriniuose organizaciniuose dariniuose išrinktų darbuotojų atstovų susirinkimas.** Jeigu nesant darbdavio lygmenyje veikiančios profesinės sąjungos kolektyvinę sutartį sudaro šakos profesinė sąjunga, kuri šio kodekso nustatyta tvarka buvo įgaliota vesti derybas dėl darbdavio lygmens kolektyvinės sutarties, ir darbdavys, tokia kolektyvinę sutartį taikoma visiems darbdavio darbuotojams, jeigu ją patvirtina visuotinis darbdavio darbuotojų susirinkimas (**konferencija**).“

30 straipsnis. 204 straipsnio pakeitimas

Papildyti 204 straipsnį 6 dalimi:

„6. Konsultacijos dėl darbdavio perduotos informacijos (duomenų) ir darbuotojų atstovų pateiktos nuomonės turi vykti laiku, sudarant galimybę darbo tarybai gauti motyvuotus atsakymus iš sprendimus priimančių darbdavio atstovų.“

31 straipsnis. 209 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 209 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Jeigu darbdavys pažeidė informavimo ir konsultavimosi pareigas, darbo taryba ar profesinė sąjunga per 2 mėnesius nuo sužinojimo apie pažeidimą turi teisę inicijuoti darbo ginčą dėl teisės. Jeigu šis kodeksas nenustato kitaip, darbo ginčą dėl teisės nagrinėjantis organas turi teisę panaikinti darbdavio sprendimus ir įpareigoti atlikti tam tikrus veiksmus, taip pat taikyti šio kodekso ar kitų įstatymų Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse nustatytą atsakomybę.“

32 straipsnis. 221 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 221 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Darbo ginčų komisijos sudarymo tvarka nustatoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintuose darbo ginčų komisijos nuostatuose.“

33 straipsnis. 237 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 237 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Tarpininkų sąrašo sudarymo, tarpininkų darbo apmokėjimo tvarką ir dydžius nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.“

34 straipsnis. 240 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 240 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Arbitrai, kuriuos iš arbitrų sąrašo pasirenka kolektyvinio darbo ginčo dėl interesų šalys, šio ginčo nagrinėjimo laikotarpiui atleidžiami nuo darbo pareigų. Arbitrų atlygio ir kelionės išlaidų dydį ir apmokėjimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.“

35 straipsnis. 241 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 241 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kai yra šiame kodekse nustatytos sąlygos, darbo arbitražo procesą inicijuoja profesinės sąjungos ar jų organizacijos abi šalys bendru susitarimu, Valstybinės darbo inspekcijos teritoriniam skyriui pateikdamos ginčo komisijos ar tarpininko sprendimą dėl kolektyvinio darbo ginčo dėl interesų nagrinėjimo darbo arbitraže.“

36 straipsnis. 242 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 242 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Darbo arbitražo sprendimas privalomas kolektyvinio darbo ginčo dėl interesų šalims. Sprendime gali būti nustatyti šio sprendimo nevykdymo padariniai (baudos, delspinigiai) kitos

ginčo šalies naudai ir nustatyta, kad suėjus darbo arbitražo sprendime numatytam įvykdymo terminui, tačiau šio sprendimo neįvykdžius, terminą pažeidusiai šaliai atsiranda pareiga kitos ginčo šalies naudai mokėti baudą, kurios maksimalus dydis – 500 eurų už kiekvieną praleistą savaitę nuo sprendime numatyto termino pabaigos iki dienos, kai šis sprendimas buvo įvykdytas, bet ne ilgiau kaip už šešis mėnesius. Darbo arbitražo sprendimų nevykdymo padarinių taikymo tvarką, maksimalius baudų ir delspinigių dydžius nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Tėsesių vienos vedėja

Alėša Rynkevič

certifikuota

Projektas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR
ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2017 m. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:
„2. Trumpalaikės ir terminuotos darbo sutartys, sudarytos iki Darbo kodekso įsigaliojimo, tęsiasi ir joms taikomos terminuotų darbo sutarčių nuostatos.“
2. Pakeisti 6 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:
„8. Nuo Darbo kodekso įsigaliojimo kasmetinės atostogos, į kurias teisė įgyta iki Darbo kodekso įsigaliojimo, suteikiamos darbo dienomis, už kiekvienas septynias kalendorines dienas atostogų suteikiant penkias darbo dienas kasmetinių atostogų (jeigu dirbama penkias dienas per savaitę) arba šešias darbo dienas už kiekvienas septynias dienas (jeigu dirbama šešias dienas per savaitę). Darbuotojai, iki Darbo kodekso įsigaliojimo turintys nepanaudotų kasmetinių atostogų daugiau kaip už trejus darbo metus, turi teisę jas išnaudoti iki 2020 m. liepos 1 d.“
3. Pakeisti 6 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:
„10. Darbdaviai, kurių vidutinis darbdavio darbuotojų skaičius Darbo kodekso įsigaliojimo dieną yra dvidešimt ir daugiau, išskyrus Darbo kodekso 169 straipsnio 3 dalyje nurodytą atvejį, per šešis mėnesius nuo Darbo kodekso įsigaliojimo dienos įsakymu sudaro darbo tarybos rinkimų komisiją Darbo kodekso 171 straipsnyje nustatyta tvarka. Iki Darbo kodekso nustatyta tvarka bus išrinkta ir pradės veikti darbo taryba, Darbo kodekse numatytas informavimo, konsultavimo ir kitokio darbuotojų dalyvavimo priimant sprendimus teises toliau įgyvendina darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga arba darbdavio lygmeniu veikiančių profesinių sąjungų jungtinė atstovybė.“
4. Papildyti 6 straipsnį nauja 12 dalimi:
„12. Visiškos materialinės atsakomybės sutartys, sudarytos iki Darbo kodekso įsigaliojimo, netenka galios nuo šio įstatymo įsigaliojimo.“
5. Buvusias 6 straipsnio 12 ir 13 dalis laikyti atitinkamai 13 ir 14 dalimis.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuras

Teisės skyriaus vedėja
Alesia Rynkevič
20170414

32

LIETUVOS RESPUBLIKOS
DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR
ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2017 m.

Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:
„2. Trumpalaikės ir terminuotos darbo sutartys, sudarytos iki Darbo kodekso įsigaliojimo, tęsiasi ir joms taikomos terminuotų darbo sutarčių nuostatos.“
2. Pakeisti 6 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:
„8. Nuo Darbo kodekso įsigaliojimo kasmetinės atostogos, į kurias teisė įgyta iki Darbo kodekso įsigaliojimo, suteikiamos darbo dienomis, už kiekvienas septynias kalendorines dienas atostogų suteikiant penkias darbo dienas kasmetinių atostogų (jeigu dirbama penkias dienas per savaitę) arba šešias darbo dienas už kiekvienas septynias dienas (jeigu dirbama šešias dienas per savaitę). Darbuotojai, iki Darbo kodekso įsigaliojimo turintys nepanaudotų kasmetinių atostogų daugiau kaip už trejus darbo metus, turi teisę jas išnaudoti iki 2020 m. sausio liepos 1 d.“
3. Pakeisti 6 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:
„10. Darbdaviai, kurių vidutinis darbdavio darbuotojų skaičius Darbo kodekso įsigaliojimo dieną yra dvidešimt ir daugiau, išskyrus Darbo kodekso 169 straipsnio 3 dalyje nurodytą atvejį, per šešis mėnesius nuo Darbo kodekso įsigaliojimo dienos įsakymu sudaro darbo tarybos rinkimų komisiją Darbo kodekso 171 straipsnyje nustatyta tvarka. Iki Darbo kodekso nustatyta tvarka bus išrinkta ir pradės veikti darbo taryba, Darbo kodekse numatytas informavimo, konsultavimo ir kitokio darbuotojų dalyvavimo priimančiąsias sprendimus teises toliau įgyvendina darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga arba darbdavio lygmeniu veikiančių profesinių sąjungų jungtinė atstovybė.“
4. Papildyti 6 straipsnį nauja 12 dalimi:
„12. Visiškos materialinės atsakomybės sutartys, sudarytos iki Darbo kodekso įsigaliojimo, netenka galios nuo šio įstatymo įsigaliojimo.“
5. Buvusias 6 straipsnio 12 ir 13 dalis laikyti atitinkamai 13 ir 14 dalimis.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kūkuraitis

Teisės skyriaus vedėja

Alesia Rynkevič

2017-04-14

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336 PAKEITIMO
ĮSTATYMO NR. XII-2508 1 IR 2 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO NR. XIII-139 6 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 6 straipsnio 2 dalį.

2 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 12 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„12 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalis, 5 straipsnio 3 dalis ir 6 straipsnio 4 dalis įsigalioja 2017 m. liepos 1 d.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Teisės skyriaus vedėja

Alesia Ilynkevič

201704-14

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336 PAKEITIMO
ĮSTATYMO NR. XII-2508 1 IR 2 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO NR. XIII-139 6 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 6 straipsnio 2 dalį.

~~2. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:~~

~~„3) išmokų už buto nuomą, elektros, šilumos energiją, karštą ir geriamąjį vandenį, komunalines ir ryšių paslaugas, asmeninio transporto naudojimą, darbuotojų maitinimą, mokamų įstatymuose nustatyto dydžio ir nustatytais atvejais;“.~~

2 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 12 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„12 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

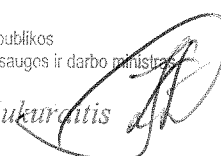
Šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalis, 5 straipsnio 3 dalis ir 6 straipsnio ~~2 ir 4 dalys~~ **dalis** įsigalioja 2017 m. liepos 1 d.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuras

Teisės skyriaus vedėja

Alėsa Ilynkevič

2017-04-14

35

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36,
37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO 10¹ IR 39¹ STRAIPSNIAIS
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10¹ ir 39¹ straipsniais įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant tobulinti Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. birželio 21 d. priimtą Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymą (toliau – Užimtumo įstatymas), užtikrinti efektyvesnę bedarbių integraciją į darbo rinką ir suvienodinti Užimtumo įstatymo nuostatas su Lietuvos Respublikos administracinių nusizengimų kodekso nuostatomis.

Įstatymo projekto tikslas – įtvirtinti naują socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonę, neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimo reglamentavimą, praplėsti įsidarbinimo galimybių vertinimo paslaugų ir paramos judumui priemonės taikymą, praplėsti institucijų, galinčių skirti baudas už nelegalų, nedeklaruotą darbą ir nedeklaruotą savarankišką veiklą, ratą ir tobulinti kitas aktyvios darbo rinkos politikos priemones bei darbo rinkos paslaugas.

Įstatymo projekto uždaviniai:

- 1) didinti bedarbių socialinius ir darbo įgūdžius, Užimtumo įstatymą papildant nauja socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemone;
- 2) papildyti Užimtumo įstatymą nauja aktyvios darbo rinkos politikos priemone – neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas;
- 3) nustatyti galimybę įsidarbinimo galimybių vertinimo paslaugas teikti ne tik bedarbiams, bet ir kitiems darbo ieškantiems asmenims;
- 4) nustatyti galimybę paramos judumui priemonėje dalyvauti ir darbdaviui, įdarbinusiam teritorinės darbo biržos siunčiamą bedarbį ir patiriančiam bedarbio vežimo į darbo vietą išlaidas, bei asmenims, dalyvaujantiems stažuotėje ir socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje;
- 5) nustatyti galimybę asmenims, kuriems suteiktas pabėgėlio statusas, ir asmenims, kuriems suteikta papildoma ar laikinoji apsauga, priskirti papildomai remiamo darbo rinkoje asmens požymį, o siekiant užtikrinti jų integraciją į darbo rinką taikyti įdarbinimo subsidijuojant priemonę;
- 6) sumažinti sankcijų naštą bedarbio statusą praradusiems asmenims, paliekant juos registruotus teritorinėje darbo biržoje;
- 7) konsultavimo paslaugas papildyti palaikymo darbo vietoje paslauga;
- 8) numatyti galimybę institucijoms, vykdančioms nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos prevenciją, skirti baudas darbdaviams už nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos pažeidimus, taip pat atsisakyti papildomo darbdavių teikiamo pranešimo Lietuvos Respublikos valstybinei darbo inspekcijai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinė darbo inspekcija) apie darbo sutarties sudarymą ir nutraukimą su trečiosios šalies piliečiu;
- 9) tobulinti kitas užimtumo rėmimo priemones ir darbo rinkos paslaugas.

Įstatymo projektas parengtas pagal Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje bendru sutarimu pasiektus pasiūlymus.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) Darbo departamento (direktorius – Kęstutis Zaura, tel. 8 706 64278, el. p. kestutis.zaura@socmin.lt) Darbo rinkos skyrius (vedėja – Nijolė Dilbienė, tel. 8 706 68266, el. p. nijole.dilbiene@socmin.lt; tiesioginė rengėja – vyriausioji specialistė Laura Audinytė, tel. 8 706 68259, el. p. laura.audinyte@socmin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Užimtumo įstatyme yra nustatytos šios aktyvios darbo rinkos politikos priemonės: parama mokymuisi, parama judumui, remiamasis įdarbinimas ir parama darbo vietoms steigti. Paramos mokymuisi priemonės sudaro profesinis mokymas, įdarbinimas pagal pameistrystės darbo sutartį ir stažuotė.

Pagal Užimtumo įstatymą, paramos judumui priemonės tikslas – kompensuoti kelionės išlaidas į darbo vietą ar į teritorinės darbo biržos organizuojamus konsultavimo grupėms užsiėmimus bedarbiui įsidarbinus pagal darbo sutartį ar darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu, bedarbiui dalyvaujant remiamojo įdarbinimo priemonėse ir jo individualiame užimtumo veiklos plane numatytuose konsultavimo grupėms užsiėmimuose.

Darbo rinkoje papildomai remiamais laikomi šie asmenys:

- 1) darbingo amžiaus neįgalieji, kuriems nustatytas iki 25 procentų darbingumo lygis arba sunkus neįgalumo lygis;
- 2) bedarbiai, kurie yra darbingo amžiaus neįgalieji, kuriems nustatytas 30–40 procentų darbingumo lygis arba vidutinis neįgalumo lygis;
- 3) bedarbiai, kurie yra darbingo amžiaus neįgalieji, kuriems nustatytas 45–55 procentų darbingumo lygis arba lengvas neįgalumo lygis;
- 4) nekvalifikuoti bedarbiai, kurie nėra įgiję jokios profesinės kvalifikacijos arba užsienyje įgyta jų profesinė kvalifikacija nėra pripažinta įstatymų nustatyta tvarka, taip pat bedarbiai, kurie neturi jokios neformaliu būdu įgytos kompetencijos, pripažintos įstatymų nustatyta tvarka;
- 5) ilgalaikiai bedarbiai iki 25 metų, kurių nedarbo trukmė ilgesnė kaip 6 mėnesiai, ir ilgalaikiai bedarbiai nuo 25 metų, kurių nedarbo trukmė ilgesnė kaip 12 mėnesių, skaičiuojant nuo įsiregistravimo teritorinėje darbo biržoje dienos;
- 6) vyresni kaip 50 metų bedarbiai;
- 7) asmenys, turintys teisę į papildomas užimtumo garantijas pagal Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų papildomų užimtumo ir socialinių garantijų įstatymą;
- 8) bedarbiai iki 29 metų;
- 9) pirmą kartą pagal įgytą kvalifikaciją ar kompetenciją darbo veiklą pradedantys bedarbiai.

Pagal Užimtumo įstatymą, įsidarbinimo galimybių vertinimo paslaugos teikiamos tik bedarbiams. Šių paslaugų teikimas ir kitiems darbo ieškantiems asmenims nenumatytas.

Užimtumo įstatyme numatytas konsultavimo paslaugas sudaro profesinis konsultavimas, profesinės karjeros planavimas bei psichologinis konsultavimas.

Asmenų, kurių bedarbio statusas panaikintas dėl to, kad jie be svarbių priežasčių atsisakė tinkamo darbo, sudaryti individualų užimtumo veiklos planą, dalyvauti individualiame užimtumo veiklos plane numatytoje aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse, užimtumo didinimo programose ar naudotis šiame plane numatytais darbo rinkos paslaugomis, nutraukė dalyvavimą paramos mokymuisi ar remiamojo įdarbinimo priemonėse ir nevykdė kitų Užimtumo įstatyme nustatytų įsipareigojimų, registracija teritorinėje darbo biržoje panaikinama nuo bedarbio statuso netekimo dienos ir pakartotinai teritorinėje darbo biržoje jie gali registruotis ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo registracijos nutraukimo dienos.

Pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą, tik Valstybinė darbo inspekcija turi teisę bausti darbdavius už nelegalaus darbo ir nedeklaruoto darbo pažeidimus, nors nelegalaus darbo,

nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos prevenciją vykdo Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Valstybinė mokesčių inspekcija), Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir policija, vadovaudamosi jų veiklą reglamentuojančiais teisės aktais.

Pagal Užimtumo įstatymą yra numatyta papildoma prievolė darbdaviams per 3 darbo dienas nuo darbo sutarties su trečiosios šalies piliečiu sudarymo ar nutraukimo dienos raštu pranešti Valstybinei darbo inspekcijai jos nustatyta tvarka apie darbo pradžią ir pabaigą.

Taip pat numatyta, jog Valstybinė darbo inspekcija, nustačiusi, kad darbdavys padarė nelegalaus darbo pažeidimą, neatsižvelgdama į formalią nelegaliai dirbančio ir (ar) nelegalų darbą leidusio dirbti asmens veiklos išraišką, turi perduoti Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba) teritoriniam skyriui duomenis, kurių reikia, kad šios apskaičiuotų ir išieškotų darbdavio ir nelegaliai dirbusio asmens nesumokėtus gyventojų pajamų mokestį ir valstybinio socialinio draudimo įmokas, baudas ir delspinigius pagal šias įmokas ir mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nuostatas nuo pajamų, kurias gavo arba turėjo gauti nelegaliai dirbęs asmuo.

Užimtumo įstatyme numatytos baudos už nelegalų darbą bei nedeklaruotą darbą gali būti skiriamos ne vėliau kaip per 3 metus nuo pažeidimo nustatymo dienos.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu siūloma įtvirtinti naują socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonę ir taip ilgai nedirbusiems bedarbiams sudaryti galimybę atkurti ar tobulinti socialinius ir darbo įgūdžius.

Teritorinės darbo biržos, teikdamos darbo rinkos paslaugas bedarbiams, susiduria su bedarbių socialinių, darbo įgūdžių trūkumu, kai asmenys dėl socialinių problemų iš dalies ar visiškai yra praradę gebėjimus dalyvauti visuomenės gyvenime. Tarp visų darbo biržoje registruotų bedarbių, ilgalaikių bedarbių yra daugiau nei ketvirtadalis (26 proc.). Didelė jų dalis yra nemotyvuoti darbui, praradę darbinį įgūdžių, stokoiantys socialinių įgūdžių asmenys (apie 20 procentų nuo visų bedarbių). Todėl ši priemonė organizuojama bedarbiams, kurių nedarbo trukmė ilgesnė nei 3 metai. Ši priemonė kartu su kitomis Užimtumo įstatyme numatytomis bedarbio integravimui skirtomis priemonėmis turėtų būti vertinama kompleksiskai, kaip priemonė, padedanti bedarbiui grįžti į darbo rinką.

Paramos mokymuisi priemonės siūloma papildyti nauja priemone – neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas. Įtvirtinus šią priemonę, teritorinės darbo biržos įgyvendins bedarbių i neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimą, kurios yra reikalingos bedarbiui įsidarbinti laisvose darbo vietose ar pradėti dirbti savarankiškai.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti galimybę paramos judumui priemonėje dalyvauti ir darbdaviui, įdarbinusiam teritorinės darbo biržos siunčiamą bedarbį ir patiriančiam bedarbio vežimo į darbo vietą išlaidas, bei asmenims, dalyvaujantiems stažuotėje ir socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje.

Įstatymo projektu taip pat siūloma papildyti papildomai darbo rinkoje remiamų asmenų sąrašą ir nustatyti galimybę asmenims, kuriems suteiktas pabėgėlio statusas, ir asmenims, kuriems suteikta papildoma ar laikinoji apsauga, priskirti papildomai remiamo darbo rinkoje asmens požymį, o siekiant užtikrinti jų integraciją į darbo rinką taikyti įdarbinimo subsidijuojant priemonę.

Siūloma Užimtumo įstatyme nustatyti, kad įsidarbinimo galimybių vertinimo paslaugos teikiamos ne tik bedarbiams, bet ir kitiems darbo ieškantiems asmenims.

Konsultavimo paslaugas siūloma papildyti nauja palaikymo darbo vietoje paslauga. Teikiant palaikymo darbo vietoje paslaugą, skirtą pagalbai įdarbinusiam asmeniui teikti, bus sprendžiamos asmens socialinių įgūdžių trūkumo, adaptacijos darbo vietoje, motyvacijos dirbti problemos, tarpininkaujama tarp asmens ir darbdavio, sprendžiamos problemos, susijusios su darbo

santykiais ar sąlygomis, bei teikiama kita pagalba, siekiant kuo efektyvesnės ir ilgalaikės integracijos į darbo rinką.

Siūloma sumažinti sankcijų naštą bedarbio statusą praradusiems asmenims, nepanaikinant jų registracijos teritorinėje darbo biržoje. Taigi asmenys, kurių bedarbio statusas panaikintas dėl to, kad jie be svarbių priežasčių atsisakė tinkamo darbo, sudaryti individualų užimtumo veiklos planą, dalyvauti individualiame užimtumo veiklos plane numatytoje aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse, užimtumo didinimo programose ar naudotis šiame plane numatytomis darbo rinkos paslaugomis, nutraukė dalyvavimą paramos mokymuisi ar remiamojo įdarbinimo priemonėse ir nevykdė kitų Užimtumo įstatyme nustatytų įsipareigojimų, lieka registruoti teritorinėje darbo biržoje ir jiems teikiamos darbo rinkos paslaugos. Pakartotinai šiems asmenims bedarbio statusas galės būti suteiktas ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo bedarbio statuso panaikinimo dienos.

Atsižvelgiant į tai, kad nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos prevenciją vykdo, patikrinimus, grindžiamus rizikos vertinimu, atlieka ne tik Valstybinė darbo inspekcija, tačiau ir Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Valstybinė mokesčių inspekcija), Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos bei policija, vadovaudamosi jų veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, taip pat į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 589 straipsnį ne tik Valstybinės darbo inspekcijos, bet visų aukščiau nurodytų institucijų pareigūnai pradeda administracinių nusižengimų teiseną, atlieka tyrimą ir surašo administracinių nusižengimų protokolus dėl ANK 95 str. numatyto administracinio nusižengimo – nelegalaus darbo, Įstatymo projekto nuostatose, reglamentuojančiose nelegalų darbą, siūloma vietoj „Valstybinė darbo inspekcija“ nurodyti „Institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę“.

Taip pat Įstatymo projektu siūloma atsisakyti papildomo darbdavių teikiamo pranešimo Valstybinei darbo inspekcijai apie darbo sutarties sudarymą ir nutraukimą su trečiosios šalies piliečiu. Pažymėtina, kad, pagal Duomenų apie apdraustuosius ir draudėjus pateikimo ir tikslinimo taisyklių, patvirtintų Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2010 m. birželio 4 d. įsakymu Nr. V-243 „Dėl Duomenų apie apdraustuosius ir draudėjus pateikimo ir tikslinimo taisyklių, socialinio draudimo pranešimų arba prašymo formų ir jų elektroninių duomenų struktūros aprašų patvirtinimo“, 16.18 papunktį, 1-SD ir (ar) 2-SD pranešimai pateikiami, kai užsienietis, turintis nacionalinę vizą, į darbą priimamas arba atleidžiamas pagal darbo sutartį (priežasties kodas – 19), t. y. darbdavys pateikia tokią informaciją Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai, su kuria Valstybinė darbo inspekcija yra sudariusi duomenų teikimo sutartį, ir visus duomenis gali gauti per informacines sistemas.

Taip pat pažymėtina, kad pareigą darbdaviams pranešti apie trečiųjų šalių piliečių darbo pradžią užtikrins Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 42 straipsnio 2 dalis, kurioje nustatyta, kad apie darbo sutarties sudarymą ir darbuotojo priėmimą į darbą nustatyta tvarka privaloma pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniam skyriui mažiausiai prieš vieną darbo dieną iki numatytos darbo pradžios.

Įstatymo projektu siūloma atsisakyti prievolės Valstybinei darbo inspekcijai perduoti Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniam skyriui duomenis, kurių reikia, kad šios apskaičiuotų ir išieškotų darbdavio ir nelegaliai dirbusio asmens nesumokėtus gyventojų pajamų mokestį ir valstybinio socialinio draudimo įmokas, baudas ir delspinigius pagal šias įmokas ir mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nuostatas nuo pajamų, kurias gavo arba turėjo gauti nelegaliai dirbęs asmuo. Pažymėtina, kad darbdaviui, įpareigojus jį sumokėti atlyginimą, pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) nuostatas, atsiranda pareiga pačiam išskaičiuoti ir sumokėti gyventojų pajamų mokestį. Todėl Užimtumo įstatymo 56 straipsnio 4 ir 5 dalių 3 punktų nuostatos, jog duomenys mokesčių administratoriui perduodami, kad šis apskaičiuotų ir išieškotų darbdavio nesumokėtą mokestį (t. y. įpareigojimas tai padaryti Valstybine mokesčių inspekcija), prieštarauja GPMĮ 23 straipsnyje

nustatyti pajamų mokesčio išskaičiavimo tvarkai, konkrečiai – darbdavio pareigai išskaičiuoti pajamų mokestį išmokant atlyginimą ir pervesti jį į biudžetą nustatytu terminu.

Taip pat pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog draudėjo ir apdraustojo asmens socialinio draudimo įmokas į Fondą priskaičiuoja, išskaito ir moka draudėjas nuo tos dienos, kurią apdraustasis asmuo pradeda dirbti, neatsižvelgdamas į draudėjo įregistravimo Mokesčių mokėtojų registre datą. To paties įstatymo 17 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta draudėjo pareiga teisingai ir laiku apskaičiuoti ir mokėti socialinio draudimo įmokas pagal tarifus ir terminus, nustatytus šiame ir kituose įstatymuose.

Taigi, įpareigojus darbdavį sumokėti nelegaliai dirbusiam asmeniui sulytą atlyginimą už darbą, pagal GPMĮ, kaip ir pagal Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo nuostatas, jam taip pat kyla pareiga pačiam apskaičiuoti ir sumokėti gyventojų pajamų mokestį bei socialinio draudimo įmokas.

Paminėtina, jog draudėjų ir apdraustųjų asmenų socialinio draudimo įmokų apskaičiavimą, šių įmokų sumokėjimą, kiek tai susiję su tikrinamais draudėjais, tikrina ir baudas už tikrinant nustatytus pažeidimus skiria Valstybinė mokesčių inspekcija. Be to, ji teikia Fondo administravimo įstaigoms informaciją, reikalingą socialiniam draudimui vykdyti, nagrinėja mokesčius ginčus dėl tikrinant naujai apskaičiuotų socialinio draudimo įmokų sumų, paskirtų baudų (Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 36 straipsnis).

Taigi, atsižvelgiant į tai, kad išieškojimo procesą reglamentuoja atskiri įstatymai ir darbdaviui pačiam nesumokėjus nurodytų mokesčių ir įmokų, būtų pradėdamas išieškojimo procesas įstatymų nustatyta tvarka (Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymas, Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas), vertinamos nuostatos atsisakymas nesukeltų papildomų problemų dėl atitinkamų sumų išieškojimo.

Pagal Užimtumo įstatymo 60 straipsnį numatyta, kad minėtame įstatyme numatyti pažeidimai tiriami, pažeidimų protokolai surašomi ir bylos nagrinėjamos *mutatis mutandis* vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu. Tačiau nuobaudų skyrimo terminai Užimtumo įstatyme yra kitokie nei Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu siūloma suvienodinti nuobaudų skyrimo terminus ir numatyti, kad numatytos baudos gali būti skiriamos ne vėliau kaip per dvejus metus nuo pažeidimo padarymo dienos, o trunkamojo pažeidimo atveju – per dvejus metus nuo jo paaikšėjimo dienos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projekto antikorupcinis vertinimas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatomis, nes juo numatoma reguliuoti visuomeninius santykius, susijusius su subsidijų, dotacijų, kompensacijų ir kitų išmokų mokėjimu iš valstybės biudžeto. Atlikus Įstatymo projekto antikorupcinį vertinimą, korupcijos rizikos nenustatyta. Kriminogeninei situacijai priimtas Įstatymo projektas įtakos neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo įgyvendinimas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte nėra vartojama naujai apibrėžtų sąvokų.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštaruoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų aktų, kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys

Priėmus Įstatymo projektą turės būti keičiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. spalio 5 d. nutarimas Nr. 979 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymą“.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų lėšų nereikės.

13. Rengiant įstatymų projektus gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

Nėra.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Linas Kukuraitis

Teisėkūros skyriaus vedėja

Alesia Rynkevič

2017-04-14

41

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36,
37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO 10¹ IR 39¹ STRAIPSNIAIS
ĮSTATYMAS

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

Papildyti 9 straipsnį 10 punktu:

„10) dalyvauja socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje pagal dvišalę sutartį.“

2 straipsnis. Įstatymo papildymas 10¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 10¹ straipsniu:

„10¹ straipsnis. Socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonė

1. Socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonė skirta bedarbių, kurių nedarbo trukmė ilgesnė nei 3 metai, socialiniams ir darbo įgūdžiams atkurti ir tobulinti.

2. Socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės įgyvendinimo sąlygos, jos trukmė yra nustatomi dvišalėje sutartyje, sudaromoje tarp socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonę organizuojančio pelno nesiekiančio juridinio asmens ir bedarbio, dalyvaujančio šioje priemonėje.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytoje sutartyje nustatoma, kad bedarbiai socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje dalyvauja ne mažiau kaip vieną valandą per savaitę.

4. Bedarbiai yra siunčiami dalyvauti socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje pas pelno nesiekiančius juridinius asmenis, su kuriais teritorinė darbo birža yra sudariusi bendradarbiavimo susitarimus dėl bedarbių socialinių, darbo įgūdžių lavinimo.

5. Dalyvavimo socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje sąlygas, tvarką ir šiame straipsnyje nurodytos dvišalės sutarties standartines sąlygas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.“

3 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusiu galios 12 straipsnio 2 dalies 3 punktą.

2. Pakeisti 12 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) darbo rinkos paslaugų teikimo, aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės įgyvendinimo ir efektyvumo vertinimą.“

4 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 13 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Užimtumo remimo politiką formuojančios, jos įgyvendinimą organizuojančios, koordinuojančios valstybės institucijos ir ją įgyvendinančios institucijos ir įstaigos, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies 1 ir 2 punktuose, darbo rinkos paslaugų teikimo, aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės įgyvendinimo efektyvumą vertina atlikdamos darbo ieškančių asmenų, darbdavių apklausas, statistinių duomenų analizę, organizuodamos mokslinius tyrimus ir šio vertinimo rezultatus skelbia viešai.“

5 straipsnis. 16 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 16 straipsnio 3 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) organizuoja teritorinių darbo biržų veiklą ir kontroliuoja, kaip jos teikia darbo rinkos paslaugas ir įgyvendina aktyvios darbo rinkos politikos priemones, socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonę ir užimtumo didinimo programas;“

2. Pakeisti 16 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) nustato darbo ieškančių asmenų dalyvavimo aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse, socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje atrankos kriterijus ir tvarką bei darbdavių, pageidaujančių įgyvendinti aktyvios darbo rinkos politikos priemones, atrankos kriterijus ir tvarką;“.

3. Pakeisti 16 straipsnio 3 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) vykdo šalies ir atskirų teritorijų darbo rinkos ir įsitvirtinimo joje stebėseną;“.

4. Pakeisti 16 straipsnio 4 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) teikia šiame įstatyme nustatytas darbo rinkos paslaugas, įgyvendina šiame įstatyme nustatytas aktyvios darbo rinkos politikos priemones, socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonę ir užimtumo didinimo programas;“.

6 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 20 straipsnio 3 dalį.

7 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 22 straipsnio 1 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) nestudijuoja aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės formos studijų programas, nesimoko pagal bendrojo ugdymo arba pagal formaliojo profesinio mokymo programas, išskyrus asmenis, kurie mokosi pagal suaugusiųjų pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas, ar asmenis, kurie mokosi pagal formaliojo profesinio mokymo programas savo lėšomis;“.

2. Pakeisti 22 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Darbo ieškantis asmuo, kuris neatitinka šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų kriterijų arba kuriam bedarbio statusas buvo panaikintas dėl šio įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 5–9 punktuose nurodytų aplinkybių, teritorinėje darbo biržoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gali būti registruotas vienu iš šių statusų:

- 1) užimto asmens;
- 2) pensinio amžiaus asmens;
- 3) nedarbingo asmens;
- 4) besimokančio asmens;
- 5) asmens, praradusio bedarbio statusą.“

3. Pakeisti 22 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Asmenų, kurių bedarbio statusas panaikintas dėl šio įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 1–4 punktuose nurodytų aplinkybių, registracija teritorinėje darbo biržoje tęsiama asmens prašymu.“

4. Pakeisti 22 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Asmenims, kuriems bedarbio statusas panaikintas dėl šio įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 5–9 punktuose nurodytų aplinkybių, registracija teritorinėje darbo biržoje gali būti tęsiama asmens prašymu ir jiems gali būti priskiriamas šio straipsnio 4 dalies 5 punkte nurodytas statusas, o bedarbio statusas pakartotinai jiems gali būti suteikiamas ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo bedarbio statuso panaikinimo dienos.“

8 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„23 straipsnis. Darbo ieškančių asmenų grupės

1. Teritorinė darbo birža, atsižvelgdama į šio įstatymo 29 straipsnyje nustatyto įsidarbinimo galimybių vertinimo rezultatus, įregistruotą darbo ieškančių asmenį priskiria didelių, vidutinių ar ribotų įsidarbinimo galimybių grupei.

2. Darbo ieškančių asmenų priskyrimo šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms darbo ieškančių asmenų grupėms kriterijus ir užimtumo rėmimo priemonių jiems siūlymo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.“

9 straipsnis. 24 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 24 straipsnio 4 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) bedarbis pradeda studijuoti aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės formos studijų programas arba mokytis pagal bendrojo ugdymo arba formaliojo profesinio mokymo programas, išskyrus bedarbius, kurie mokosi pagal suaugusiųjų pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas, bedarbius, kurie mokosi pagal formaliojo profesinio mokymo programas savo lėšomis, ar bedarbius, kurie dalyvauja paramos mokymuisi priemonėse;“.

10 straipsnis. 25 straipsnio pakeitimas

Papildyti 25 straipsnį 10 punktu:

„10) asmenys, kuriems suteiktas pabėgėlio statusas arba asmenys, kuriems suteikta papildoma ar laikinoji apsauga.“

11 straipsnis. 28 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 28 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Konsultavimo paslaugos teikiamos siekiant padidinti darbo ieškančių asmenų motyvaciją įsidarbinti ar mokytis, patarti dėl darbo keitimo, padėti jiems pasirinkti profesiją ar planuoti karjerą, atsižvelgiant į asmenines savybes ir darbo rinkos poreikius, padėti išlikti darbo vietoje.“

2. Papildyti 28 straipsnio 2 dalį 4 punktu:

„4) palaikymo darbo vietoje paslauga.“

3. Pakeisti 28 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Teikiant profesinio konsultavimo paslaugą, kuria siekiama padėti darbo ieškančiam asmeniui profesiskai apsispręsti, padedama darbo ieškantiems asmenims įvertinti savo gebėjimus ir asmenines savybes renkantis tam tikrą profesiją ar persikvalifikuojant, taip pat jie motyvuojami mokytis, dirbti ar dalyvauti socialinės ir profesinės reabilitacijos priemonėse, vykdomas darbo ieškančio asmens profesinis orientavimas.“

4. Papildyti 28 straipsnį nauja 7 dalimi:

„7. Teikiant palaikymo darbo vietoje paslaugą, skirtą pagalbai įsidarbinusiam asmeniui teikti, sprendžiamos asmens socialinių įgūdžių trūkumo, adaptacijos darbo vietoje, motyvacijos dirbti problemos, tarpininkaujama tarp asmens ir darbdavio, sprendžiamos problemos, susijusios su darbo santykiais ar sąlygomis, ir teikiama kita pagalba, siekiant kuo efektyvesnės ir ilgalaikės integracijos į darbo rinką.“

5. Buvusią 28 straipsnio 7 dalį laikyti 8 dalimi.

12 straipsnis. 29 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 29 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„29 straipsnis. Įsidarbinimo galimybių vertinimo paslaugos

1. Teritorinė darbo birža, įregistravusi darbo ieškančią asmenį, atlieka jo įsidarbinimo galimybių vertinimą, kurio tikslas – nustatyti ir parinkti darbo ieškantiems asmenims tas darbo rinkos paslaugas, kurios yra tinkamos tam darbo ieškančiam asmeniui atsižvelgiant į jo turimą kvalifikaciją ir (ar) kompetenciją, darbo patirtį, nedarbo laikotarpį, sveikatos būklę ir kitas aplinkybes, darančias įtaką darbo ieškančio asmens įsidarbinimo galimybėms. Teikiant šioje dalyje nurodytas įsidarbinimo galimybių vertinimo paslaugas bedarbiams, papildomai parenkamos aktyvios darbo rinkos politikos priemonės ir (ar) socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonė.

2. Teritorinė darbo birža, atsižvelgdama į darbo ieškančio asmens įsidarbinimo galimybių vertinimo rezultatus, priskiria darbo ieškančią asmenį vienai iš šio įstatymo 23 straipsnyje nurodytų darbo ieškančių asmenų grupių ir šio įstatymo 31 straipsnyje nustatyta tvarka sudaro individualų užimtumo veiklos planą.“

13 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 31 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„31 straipsnis. Individualios užimtumo veiklos planavimo paslaugos

1. Bedarbiams, įsiregistravusiems teritorinėse darbo biržose, sudaromi individualūs užimtumo veiklos planai. Šiuose planuose nurodomi bedarbio ir teritorinės darbo biržos įsipareigojimai dėl darbo rinkos paslaugų bedarbiui teikimo, aktyvios darbo rinkos politikos priemonių, socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės ir užimtumo didinimo programų įgyvendinimo bei bedarbio atsiskaitymo už savarankišką darbo paiešką ir šio įstatymo 5 straipsnio 3 punkte nurodytos veiklos vykdymą tvarka.

2. Teritorinė darbo birža, prieš siūlydama bedarbiams dalyvauti aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse ar užimtumo didinimo programose, jiems gali siūlyti psichologinio konsultavimo paslaugas ar kreiptis dėl socialinių paslaugų poreikio nustatymo.

3. Asmenims, teritorinėje darbo biržoje registruotiems šio įstatymo 22 straipsnio 4 dalies 1–5 punktuose nurodytais statusais, jų prašymu gali būti sudaromas šio straipsnio 1 dalyje nurodytas individualus užimtumo veiklos planas.“

14 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32 straipsnio 2 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) darbo rinkos paslaugų teikimo, aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės įgyvendinimo efektyvumo vertinimo rezultatus;“.

15 straipsnis. 33 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 33 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„33 straipsnis. Darbo rinkos paslaugų teikimo, aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės įgyvendinimo efektyvumo vertinimas

1. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios įstaigos Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka atlieka darbo rinkos paslaugų teikimo, aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės įgyvendinimo efektyvumo vertinimą.

2. Darbo rinkos paslaugų teikimo, aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės įgyvendinimo efektyvumo vertinimo rezultatai skelbiami viešai.“

16 straipsnis. 36 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 36 straipsnio 1 dalį 4 punktu:

„4) neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas.“

2. Pakeisti 36 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Paramos mokymuisi tikslas – padėti bedarbiams įgyti kvalifikaciją, tobulinti turimą kvalifikaciją, įgyti kompetencijų pagal formaliojo profesinio mokymo programas, įtrauktas į Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registrą ar neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas, ar jas tobulinti arba (ir) įgyti kitų darbo gebėjimų, ar pripažinti turimas kompetencijas, jeigu to reikia norint įsidarbinti į laisvas darbo vietas ar pradėti dirbti savarankiškai.“

17 straipsnis. 37 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 37 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Bedarbių formalusis profesinis mokymas organizuojamas trišalėje arba dvišalėje sutartyje numatytais sąlygomis. Trišalė sutartis sudaroma tarp teritorinės darbo biržos, darbdavio, kuris įdarbins bedarbį, ir bedarbio, kuris įsidarbins į laisvą darbo vietą. Kai bedarbiai siunčiami mokytis pagal Lietuvos darbo biržos atliktomis darbo rinkos prognozėmis nustatytų paklausių profesijų formaliojo profesinio mokymo programas arba kai bedarbiai nori pradėti dirbti teritorinės darbo biržos pasiūlytose ar jų pačių surastose darbo vietose ar dirbti savarankiškai, sudaroma dvišalė sutartis tarp teritorinės darbo biržos ir bedarbio.“

2. Pakeisti 37 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Bedarbių profesinis mokymas pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas organizuojamas trišalėje arba dvišalėje sutartyje numatytais sąlygomis. Trišalė sutartis sudaroma

tarp teritorinės darbo biržos, darbdavio, kuris įdarbina bedarbi, ir bedarbio, kuris įsidarbina į laisvą darbo vietą. Kai įgyti ar tobulinti bendrųjų ar profesinių kompetencijų siunčiami bedarbiai, kurie priskiriami didelių ar vidutinių įsidarbinimo galimybių grupei, arba bedarbiai siunčiami pagal Lietuvos darbo biržos nustatytų paklausių kompetencijų neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas, sudaroma dvišalė sutartis tarp teritorinės darbo biržos ir bedarbio.“

3. Pakeisti 37 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Bedarbių profesinis mokymas vykdomas profesinio mokymo teikėjo, kurį pasirenka pats bedarbis, o kai sudaryta trišalė sutartis – suderinus su darbdaviu. Teritorinė darbo birža, remdamasi šio straipsnio 1 ir 2 dalyje nurodytomis sutartimis, išduoda bedarbiui dokumentą, kuriuo įsipareigoja sumokėti bedarbio pasirinktam profesinio mokymo teikėjui nurodytą pinigų sumą už suteiktą profesinį mokymą. Tarp pasirinkto profesinio mokymo teikėjo ir bedarbio sudaroma profesinio mokymo sutartis, pagal kurią profesinio mokymo teikėjas kas mėnesį teritorinei darbo biržai teikia informaciją apie bedarbio mokymo programos lankomumą.“

4. Pakeisti 37 straipsnio 13 dalį ir ją išdėstyti taip:

„13. Teritorinei darbo biržai jos patirtų šio straipsnio 14 dalyje nurodytų išlaidų neturi grąžinti be svarbių priežasčių nevykdantys šio straipsnio 1 dalyje nurodytų sutarčių įsipareigojimų bedarbiai, kurie šio įstatymo nustatyta tvarka pirmą kartą įgyja kompetenciją ir (ar) kvalifikaciją, arba bedarbiai, kurie buvo siunčiami mokytis pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas dvišalės sutarties pagrindu.“

18 straipsnis. 39 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 39 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Stažuotė, kaip neatlygintinas darbo praktikos laikotarpis, skirtas asmens darbo įgūdžiams ar profesinei kvalifikacijai kelti, atkurti ar tobulinti, gali būti organizuojama bedarbiams, kurie turi atitinkamą profesinę kvalifikaciją arba neformaliojo suaugusiųjų švietimo būdu įgytą kompetenciją, tačiau ne mažiau kaip 6 mėnesius iš eilės nedirbo pagal šią turimą profesinę kvalifikaciją ar neformaliojo suaugusiųjų švietimo būdu įgytą kompetenciją.“

19 straipsnis. Įstatymo papildymas 39¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 39¹ straipsniu:

„39¹ straipsnis. Neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas

1. Neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas, kuris yra reikalingas bedarbiui įsidarbinti į laisvas darbo vietas ar pradant dirbti savarankiškai, vykdomas Lietuvos Respublikos profesinio mokymo, Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo ir juos įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas organizuojamas dvišalėje sutartyje numatytomis sąlygomis, sudaromoje tarp teritorinės darbo biržos ir bedarbio, kurio neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytos kompetencijos bus pripažįstamos.

3. Teritorinė darbo birža, remdamasi šio straipsnio 2 dalyje nurodyta sutartimi, bedarbiui išduoda dokumentą, kuriuo įsipareigoja sumokėti juridiniam asmeniui, turinčiam teisę pripažinti neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytas kompetencijas (toliau – kompetencijų pripažinimą organizuojantis asmuo), nurodytą pinigų sumą už neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimą.

4. Bedarbių neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas vykdomas kompetencijų pripažinimą organizuojančio asmens, kurį pasirenka pats bedarbis.

5. Bedarbiams skiriamos lėšos neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytoms kompetencijoms pripažinti negali viršyti 0,6 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio.

6. Bedarbių neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas pagal šio straipsnio nuostatas gali būti organizuojamas ne daugiau kaip 3 kartus per vienus metus.“

20 straipsnis. 40 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 40 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„40 straipsnis. Parama judumui

1. Paramos judumui tikslas – kompensuoti kelionės išlaidas į darbo, stažuotės atlikimo vietą, ar į teritorinės darbo biržos organizuojamus konsultavimo grupės užsiėmimus bei socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonę ir atgal:

1) bedarbiui įsidarbinus pagal darbo sutartį ar darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu;

2) bedarbiui dalyvaujant remiamojo įdarbinimo priemonėse arba stažuotėje;

3) bedarbiui dalyvaujant jo individualiame užimtumo veiklos plane numatytuose konsultavimo grupės užsiėmimuose ar socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje;

4) darbdaviui, įdarbinusiam teritorinės darbo biržos siunčiamą bedarbį ir patiriančiam bedarbį, esant jo sutikimui, vežimo į darbo vietą ir atgal išlaidas.

2. Kelionės išlaidos kompensuojamos, kai asmuo dėl paramos judumui į teritorinę darbo biržą kreipiasi per 3 darbo dienas nuo įsidarbinimo arba dalyvavimo remiamojo įdarbinimo priemonėse ar stažuotėje pradžios ar po dalyvavimo konsultavimo grupės užsiėmimuose ar socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje ir kai nustatoma, kad asmens gyvenamoji vieta yra ne toje pačioje gyvenamojoje vietovėje, kurioje yra darbo vieta, stažuotės atlikimo ar konsultavimo grupės užsiėmimų vykdymo ar socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės atlikimo vieta, bet ne ilgiau kaip 3 mėnesius nuo įsidarbinimo ar dalyvavimo remiamojo įdarbinimo priemonėse ar stažuotėje pradžios ir ne daugiau kaip 5 kartus vienos registracijos teritorinėje darbo biržoje laikotarpiu, dalyvavus bedarbį individualiame užimtumo veiklos plane numatytuose konsultavimo grupės užsiėmimuose ar socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje. Kelionės išlaidos darbdaviui kompensuojamos, kai jis dėl paramos judumui į teritorinę darbo biržą kreipiasi per 3 darbo dienas nuo bedarbį įdarbinimo dienos ir kai nustatoma, kad įdarbinto bedarbį gyvenamoji vieta yra ne toje pačioje gyvenamojoje vietovėje, kurioje yra darbo vieta.

3. Paramos judumui dydis sudaro 33 procentus Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio, jeigu asmens darbo užmokestis neviršija 1 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio, arba 25 procentus Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio, jeigu asmens darbo užmokestis viršija 1 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydį, bet neviršija Lietuvos statistikos departamento paskelbto šalies ūkio darbuotojų vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio. Jeigu asmens darbo užmokestis viršija Lietuvos statistikos departamento paskelbtą šalies ūkio darbuotojų vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio dydį, parama judumui tokiam asmeniui neskiriama.

4. Kelionės išlaidų kompensacijos bedarbiui, dalyvaujančiam jo individualiame užimtumo veiklos plane numatytuose konsultavimo grupės užsiėmimuose, socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje, stažuotėje, bei darbdaviui, patiriančiam bedarbį vežimo į darbo vietą ir atgal išlaidas, dydis nustatomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, atsižvelgiant į atstumą nuo gyvenamosios vietos iki teritorinės darbo biržos ar darbo vietos ir transporto priemonės rūšį.“

21 straipsnis. 41 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 41 straipsnio 2 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) 75 procentai apskaičiuotų lėšų, kai įdarbinami asmenys, nurodyti šio įstatymo 25 straipsnio 1 ir 10 punktuose;“.

22 straipsnis. 42 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 42 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) šio įstatymo 25 straipsnio 3–10 punktuose nurodytiems bedarbiams padėti įsitvirtinti darbo rinkoje arba įsidarbinti;“.

2. Pakeisti 42 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) iki 24 mėnesių, kai darbo sutartis sudaroma su asmenimis, nurodytais šio įstatymo 25 straipsnio 2 ir 10 punktuose;“.

23 straipsnis. 46 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 46 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vietinių užimtumo iniciatyvų projektai įgyvendinami Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytoje savivaldybių (seniūnijų) teritorijose, kuriose bedarbių dalis, skaičiuojant nuo darbingo amžiaus gyventojų, projektų įgyvendinimo laikotarpiu yra didesnė negu vidutiniškai šalyje, nedarbo pasekmėms švelninti.“

24 straipsnis. 48 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 48 straipsnio 2 dalį 8 punktu:

„8) turintys pabėgėlio statusą ar asmenys, kuriems suteikta papildoma ar laikinoji apsauga;“.

2. Papildyti 48 straipsnio 2 dalį 9 punktu:

„9) priklausantys socialinės rizikos šeimoms;“.

3. Papildyti 48 straipsnio 2 dalį 10 punktu:

„10) vyresni kaip 40 metų.“

25 straipsnis. 56 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 56 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„56 straipsnis. Nelegalus darbas ir atsakomybė už jį

1. Nelegaliu darbu laikomos fizinio asmens (darbuotojo) pavaldžiai kitam asmeniui (darbdaviui) ir jo naudai atlygintinai atliekamos darbo funkcijos, kai:

1) darbdavys nesudaro darbo sutarties raštu arba nepraneša Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinei įstaigai mažiausiai prieš vieną darbo dieną iki darbo pradžios apie darbuotojo priėmimą į darbą;

2) dirba asmuo, kuris nėra Europos Sąjungos pilietis, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 20 straipsnio 1 dalyje, ir nėra asmuo, kuris pagal Europos Sąjungos teisės aktus naudojasi judėjimo laisve (toliau – trečiosios šalies pilietis), įdarbintas nesilaikant norminių teisės aktų, reglamentuojančių trečiųjų šalių piliečių įdarbinimą, nustatytos tvarkos.

2. Darbdavys nelaikomas pažeidusiu šio straipsnio 1 dalies 2 punktą, jeigu, įdarbindamas trečiosios šalies pilietį, įvykdo šias sąlygas:

1) ne vėliau kaip prieš vieną darbo dieną iki numatytos darbo sutarties sudarymo dienos yra gautas leidimas gyventi Lietuvos Respublikoje ar kitas dokumentas, suteikiantis teisę būti ar gyventi Lietuvos Respublikoje, ir leidimas dirbti Lietuvos Respublikoje;

2) darbo Lietuvos Respublikoje laikotarpiu saugo šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytų dokumentų kopijas ir pateikia jas Valstybinei darbo inspekcijai, Migracijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Migracijos departamentas) ar kitai šio įstatymo 55 straipsnyje nurodytai institucijai jų reikalavimu.

3. Šio straipsnio 2 dalies nuostatos netaikomos, kai darbdavys žinojo, kad leidimas gyventi Lietuvos Respublikoje ar kitas dokumentas, suteikiantis teisę būti ar gyventi Lietuvos Respublikoje, ir leidimas dirbti Lietuvos Respublikoje buvo suklastoti.

4. Institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę, nustačiusi, kad darbdavys padarė šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą pažeidimą, neatsižvelgdama į formalią nelegaliai dirbančio ir (ar) nelegalų darbą leidusio dirbti asmens veiklos išraišką:

1) jeigu darbo santykiai nėra pasibaigę, įpareigoja darbdavį sudaryti su nelegaliai dirbusiu asmeniu darbo sutartį raštu ir pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinei įstaigai, kad darbo sutartis sudaryta ir darbuotojas priimtas į darbą;

2) įpareigoja darbdavį sumokėti nelegaliai dirbusiam asmeniui sulgygtą atlyginimą už darbą, išskyrus atvejį, kai šis atlyginimas buvo sumokėtas;

3) šio įstatymo nustatyta tvarka skiria baudą darbdaviui nuo 868 iki 2 896 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia baudą darbdaviui nuo 2 896 iki 5 792 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį.

5. Institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę, nustatiusi, kad darbdavys padarė šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytą pažeidimą, neatsižvelgdama į formalią nelegaliai dirbančio ir (ar) nelegalų darbą leidusio dirbti asmens veiklos išraišką:

1) įpareigoja darbdavį nutraukti darbo santykius su nelegaliai dirbančiu asmeniu per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo;

2) įpareigoja darbdavį sumokėti nelegaliai dirbusiam asmeniui sulygtą atlyginimą už darbą, išskyrus atvejį, kai šis atlyginimas jau buvo sumokėtas;

3) įpareigoja darbdavį sumokėti visas šioje dalyje numatytų sumų pervedimo į šalį, į kurią grįžo ar buvo grąžintas trečiosios šalies pilietis, išlaidas ir trečiosios šalies piliečio grąžinimo išlaidas;

4) šio įstatymo nustatyta tvarka skiria baudą darbdaviui nuo 868 iki 2 896 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia baudą darbdaviui nuo 2 896 iki 5 792 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį;

5) perduoda informaciją apie nelegaliai dirbantį ar dirbusį asmenį Migracijos departamentui.

6. Be šio straipsnio 5 dalyje numatytų pasekmių, darbdaviams, padariusiems šio straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytą pažeidimą, gali būti taikomi:

1) apribojimas dalyvauti viešuosiuose pirkimuose Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka;

2) teisės gauti subsidijas, išmokas ar kitą valstybės pagalbą, įskaitant Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramą ir kitą paramą, išskyrus tiesioginę Europos Sąjungos paramą, atėmimas iki 5 metų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka;

3) įpareigojimas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka grąžinti tam tikrą dalį arba visas per 12 mėnesių laikotarpį iki nelegalaus darbo nustatymo suteiktų subsidijų, išmokų ar kitos valstybės pagalbos, įskaitant Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramą ir kitą paramą, išskyrus tiesioginę Europos Sąjungos paramą, lėšas.

7. Jeigu darbdavys, nelegaliai įdarbinęs trečiosios šalies pilietį dirbti tam tikro darbo, yra subrangovas, tiesioginis jo rangovas yra subsidiariai atsakingas už šio straipsnio 5 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytų piniginių įpareigojimų įvykdymą, išskyrus atvejį, kai jis raštu iš subrangovo pareikalavo pateikti trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo dokumentus, nurodytus šio straipsnio 2 dalyje, ir ėmėsi priemonių jų teisingumui patikrinti. Jeigu rangovas ar kiti subrangovai žinojo apie tai, kad darbdavys nelegaliai įdarbinęs trečiosios šalies pilietį, jie taip pat yra subsidiariai atsakingi už šio straipsnio 5 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytų piniginių įpareigojimų įvykdymą. Subsidiari rangovo ar kitų subrangovų atsakomybė reiškia tai, kad tiek institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę, tiek nelegaliai dirbęs trečiosios šalies pilietis turi teisę nukreipti savo piniginių reikalavimą į juos ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo tos dienos, kai suėjo jų piniginių reikalavimo darbdaviui terminas, tačiau darbdavys jų piniginių reikalavimo nepatenkino arba patenkino nevisiškai. Institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę, taip pat skiria baudą rangovui nuo 868 iki 2 896 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį trečiosios šalies pilietį, išskyrus atvejį, kai rangovas raštu iš subrangovo pareikalavo pateikti trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo dokumentus, nurodytus šio straipsnio 2 dalyje, ir ėmėsi priemonių jų teisingumui patikrinti. Tokie patys veiksmai, padaryti rangovo, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia baudą rangovui nuo 2 896 iki 5 792 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį trečiosios šalies pilietį.

8. Nelegaliai dirbę asmenys turi teisę reikalauti jiems priklausančio nesumokėto darbo užmokesčio darbo ginčams dėl teisės nagrinėti Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka.

9. Šio straipsnio 4 dalies 2 punkte, 5 dalies 2 ir 3 punktuose ir 8 dalyje nurodytais atvejais laikoma, kad nelegalaus darbo santykiai tęsiasi 3 mėnesius iki nelegalaus darbo fakto nustatymo dienos, o darbuotojui mokama nelegalaus darbo fakto nustatymo dieną galiojanti Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta minimalioji mėnesinė alga. Ši nuostata netaikoma tais atvejais, kai institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę, ar darbuotojas įrodo didesnio darbo užmokesčio mokėjimą arba darbdavys, pripažindamas nelegalų darbą, įrodo trumpesnį nelegalaus darbo laikotarpį.

10. Šio straipsnio 4 dalies 3 punkte, 5 dalies 4 punkte ir 7 dalyje nurodyta bauda skiriama, jeigu padaryta veika neužtraukia atsakomybės fiziniam ar juridiniam asmeniui pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą ar Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą.“

26 straipsnis. 57 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusiu galios 57 straipsnio 1 dalies 3 punktą.

2. Pakeisti 57 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Valstybinė darbo inspekcija, nustačiusi, kad darbdavys padarė šio straipsnio 1 dalyje numatytą pažeidimą, šio įstatymo nustatyta tvarka skiria baudą darbdaviui nuo 200 iki 400 eurų už kiekvieną padarytą pažeidimą. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia baudą darbdaviui nuo 400 iki 800 eurų už kiekvieną padarytą pažeidimą.“

27 straipsnis. 58 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 58 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) skiria baudą darbdaviui nuo 200 iki 600 eurų už kiekvieną į apskaitą neįtrauktos darbo funkcijos atlikimo atvejį. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia baudą darbdaviui nuo 600 iki 1 200 eurų už kiekvieną neapskaitytą darbo funkcijos atlikimo atvejį.“

2. Papildyti 58 straipsnį 5 dalimi:

„5. Šio straipsnio 3 dalies 2 punkte nurodyta bauda skiriama, jeigu padaryta veika neužtraukia atsakomybės fiziniam asmeniui pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą.“

28 straipsnis. 60 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 60 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„60 straipsnis. Baudos skyrimas

1. Šio įstatymo 56 straipsnyje numatytų pažeidimų bylas nagrinėja ir baudas skiria Valstybinė darbo inspekcija, Valstybinė mokesčių inspekcija, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir policija. Šio įstatymo 57 ir 58 straipsniuose numatytų pažeidimų bylas nagrinėja ir baudas skiria Valstybinė darbo inspekcija. Šie pažeidimai tiriami, pažeidimų protokolai surašomi ir bylos nagrinėjamos *mutatis mutandis* vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu.

2. Institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę, skirdama šio įstatymo 56, 57 ir 58 straipsniuose numatytą baudą, jos dydį nustato pagal baudos minimumo ir maksimumo vidurkį, atsižvelgdama į tai, ar yra darbdavio – juridinio ar fizinio asmens – atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių. Jeigu yra atsakomybę lengvinančių aplinkybių, baudos dydis mažinamas nuo vidurkio iki minimumo, o jeigu yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių, baudos dydis didinamas nuo vidurkio iki maksimalaus dydžio. Kai yra atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių, bauda skiriama atsižvelgiant į jų kiekį ir reikšmingumą. Baudos dydžio mažinimas ar didinimas turi būti motyvuotas. Bauda išieškoma į valstybės biudžetą.

3. Atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad asmuo, padaręs pažeidimą, užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms, iki pažeidimo tyrimo pradžios pažeidimą nutraukė,

pripažino padaręs pažeidimą, padėjo įgaliotiems pareigūnams atlikti pažeidimo tyrimą, geranoriškai atlygino žalą, taip pat labai sunki juridinio asmens finansinė padėtis.

4. Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad asmuo trukdė atlikti pažeidimo tyrimą, slėpė padarytą pažeidimą, tęsė pažeidimą, nepaisydamas šio įstatymo 55 straipsnyje nurodytų institucijų įgaliotų pareigūnų įpareigojimo nutraukti neteisėtus veiksmus.

5. Šio įstatymo 56, 57 ir 58 straipsniuose numatytos baudos gali būti skiriamos ne vėliau kaip per 2 metus nuo pažeidimo padarymo dienos, o trunkamojo pažeidimo atveju – per 2 metus nuo jo paaikšėjimo dienos.

6. Baudos skyrimas gali būti ginčijamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Teisės skyriaus vedėja

Alesia Rynkevič

2017-04-14

51

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36,
37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO 10¹ IR 39¹ STRAIPSNIAIS
ĮSTATYMAS

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

Papildyti 9 straipsnį 10 punktu:

„10) dalyvauja socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje pagal dvišalę sutartį.“

2 straipsnis. Įstatymo papildymas 10¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 10¹ straipsniu:

„10¹ straipsnis. Socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonė

1. Socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonė skirta bedarbių, kurių nedarbo trukmė ilgesnė nei 3 metai, socialiniams ir darbo įgūdžiams atkurti ir tobulinti.

2. Socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės įgyvendinimo sąlygos, jos trukmė yra nustatomi dvišalėje sutartyje, sudaromoje tarp socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonę organizuojančio pelno nesiekiančio juridinio asmens ir bedarbio, dalyvaujančio šioje priemonėje.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytoje sutartyje nustatoma, kad bedarbiai socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje dalyvauja ne mažiau kaip vieną valandą per savaitę.

4. Bedarbiai yra siunčiami dalyvauti socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje pas pelno nesiekiančius juridinius asmenis, su kuriais teritorinė darbo birža yra sudariusi bendradarbiavimo susitarimus dėl bedarbių socialinių, darbo įgūdžių lavinimo.

5. Dalyvavimo socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje sąlygas, tvarką ir šiame straipsnyje nurodytos dvišalės sutarties standartines sąlygas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.“

3 straipsnis. 12 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusiu galios 12 straipsnio 2 dalies 3 punktą.

~~3) dėl nedarbo negautų pajamų arba jų dalies kompensavimas.~~

2. Pakeisti 12 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) darbo rinkos paslaugų teikimo, ir aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės įgyvendinimo ir efektyvumo vertinimą.“

4 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 13 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Užimtumo rėmimo politiką formuojančios, jos įgyvendinimą organizuojančios, koordinuojančios valstybės institucijos ir ją įgyvendinančios institucijos ir įstaigos, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies 1 ir 2 punktuose, darbo rinkos paslaugų teikimo, ir užimtumo rėmimo aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės įgyvendinimo efektyvumą vertina atlikdamos darbo ieškančių asmenų, darbdavių apklausas, statistinių duomenų analizę, organizuodamos mokslinius tyrimus ir šio vertinimo rezultatus skelbia viešai.“

5 straipsnis. 16 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 16 straipsnio 3 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) organizuoja teritorinių darbo biržų veiklą ir kontroliuoja, kaip jos teikia darbo rinkos paslaugas ir įgyvendina aktyvios darbo rinkos politikos priemones, **socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonę** ir užimtumo didinimo programas;“.

2. Pakeisti 16 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) nustato darbo ieškančių asmenų dalyvavimo aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse, **socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje** atrankos kriterijus ir tvarką bei darbdavių, pageidaujančių įgyvendinti aktyvios darbo rinkos politikos priemones, atrankos kriterijus ir tvarką;“.

3. Pakeisti 16 straipsnio 3 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) vykdo šalies **ir atskirų teritorijų** darbo rinkos ir įsitvirtinimo joje stebėseną;“.

4. Pakeisti 16 straipsnio 4 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) teikia šiame įstatyme nustatytas darbo rinkos paslaugas, ~~ir~~ įgyvendina šiame įstatyme nustatytas aktyvios darbo rinkos politikos priemones, **socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonę** ir užimtumo didinimo programas;“.

6 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusia galios 20 straipsnio 3 dalį.

~~3. Teisę į dėl nedarbo negautų pajamų arba jų dalies kompensavimą įgyja nedarbo socialiniu draudimu apdrausti asmenys Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatytais sąlygomis ir tvarka.~~

7 straipsnis. 22 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 22 straipsnio 1 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) **nestudijuoja aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės formos studijų programas**, nesimoko pagal bendrojo ugdymo arba pagal formaliojo profesinio mokymo programas, išskyrus asmenis, kurie mokosi pagal suaugusiųjų pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas, ar asmenis, kurie mokosi pagal formaliojo profesinio mokymo programas savo lėšomis, ~~arba nestudijuoja aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės formos studijų programas;“.~~

2. Pakeisti 22 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Darbo ieškantis asmuo, kuris neatitinka šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų kriterijų **arba kuriam bedarbio statusas buvo panaikintas dėl šio įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 5–9 punktuose nurodytų aplinkybių**, teritorinėje darbo biržoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gali būti registruotas vienu iš šių statusų:

- 1) užimto asmens;
- 2) pensinio amžiaus asmens;
- 3) nedarbingo asmens;
- 4) besimokančio asmens;

5) asmens, praradusio bedarbio statusą.“

3. Pakeisti 22 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Asmenų, kurių bedarbio statusas panaikintas, ~~registracija teritorinėje darbo biržoje panaikinama nuo bedarbio statuso netekimo dienos, išskyrus dėl šio įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 1–4 punktuose nurodytas aplinkybes~~ **nurodytų aplinkybių**, kurioms atsiradus registracija teritorinėje darbo biržoje tęsiama asmens prašymu.“

4. Pakeisti 22 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. ~~Asmenys Asmenims~~, kurių **kuriems** bedarbio statusas panaikintas dėl šio įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 5–9 punktuose nurodytų aplinkybių, **registracija teritorinėje darbo biržoje gali būti tęsiama asmens prašymu ir jiems gali būti priskiriamas šio straipsnio 4 dalies 5 punkte nurodytas statusas, o bedarbio statusas pakartotinai teritorinėje darbo biržoje gali registruotis jiems gali būti suteikiamas ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo bedarbio statuso panaikinimo dienos.“**

8 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„**23 straipsnis. Bedarbių Darbo ieškančių asmenų grupės**

1. Teritorinė darbo birža, atsižvelgdama į šio įstatymo 29 straipsnyje nustatyto įsidarbinimo galimybių vertinimo rezultatus, įregistruotą ~~bedarbį~~ **darbo ieškantį asmenį** priskiria didelių, vidutinių ar ribotų įsidarbinimo galimybių grupei.

2. ~~Bedarbių~~ **Darbo ieškančių asmenų** priskyrimo šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms ~~bedarbių~~ **darbo ieškančių asmenų** grupėms kriterijus ir užimtumo rėmimo priemonių jiems siūlymo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.“

9 straipsnis. 24 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 24 straipsnio 4 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) bedarbis pradeda **studijuoti aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės formos studijų programas arba** mokytis pagal bendrojo ugdymo arba formaliojo profesinio mokymo programas, išskyrus bedarbius, kurie mokosi pagal suaugusiųjų pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas, bedarbius, kurie mokosi pagal formaliojo profesinio mokymo programas savo lėšomis, ar bedarbius, kurie dalyvauja paramos mokymuisi priemonėse, ~~arba pradeda studijuoti aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės formos studijų programas;~~“.

10 straipsnis. 25 straipsnio pakeitimas

Papildyti 25 straipsnį 10 punktu:

„10) asmenys, kuriems suteiktas pabėgėlio statusas arba asmenys, kuriems suteikta papildoma ar laikinoji apsauga.“

11 straipsnis. 28 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 28 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Konsultavimo paslaugos teikiamos siekiant padidinti darbo ieškančių asmenų motyvaciją įsidarbinti ar mokytis, patarti dėl darbo keitimo, padėti jiems pasirinkti profesiją ar planuoti karjerą, atsižvelgiant į asmenines savybes ir darbo rinkos poreikius, **padėti išlikti darbo vietoje.**“

2. Papildyti 28 straipsnio 2 dalį 4 punktu:

„4) **palaikymo darbo vietoje paslauga.**“

3. Pakeisti 28 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Teikiant profesinio konsultavimo paslaugą, ~~skirtą~~ **kuria siekiama padėti** darbo ieškančiam asmeniui ~~profesiniam~~ **profesiškai apsisprendimui apsispręsti**, padedama darbo ieškantiems asmenims įvertinti savo gebėjimus ir asmenines savybes renkantis tam tikrą profesiją ar persikvalifikuojant, taip pat jie motyvuojami mokytis, dirbti ar dalyvauti socialinės ir profesinės reabilitacijos priemonėse, **vykdomas darbo ieškančio asmens profesinis orientavimas.**“

4. Papildyti 28 straipsnį nauja 7 dalimi:

„7. Teikiant **palaikymo darbo vietoje paslaugą, skirtą pagalbai įsidarbinusiam asmeniui teikti, sprendžiamos asmens socialinių įgūdžių trūkumo, adaptacijos darbo vietoje, motyvacijos dirbti problemos, tarpininkaujama tarp asmens ir darbdavio, sprendžiamos problemos, susijusios su darbo santykiais ar sąlygomis, ir teikiama kita pagalba, siekiant kuo efektyvesnės ir ilgalaikės integracijos į darbo rinką.**“

5. Buvusią 28 straipsnio 7 dalį laikyti 8 dalimi.

12 straipsnis. 29 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 29 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„29 straipsnis. Įsidarbinimo galimybių vertinimo paslaugos

1. Teritorinė darbo birža, įregistravusi darbo ieškantį asmenį ~~ir suteikusi jam bedarbio statusą~~, atlieka jo įsidarbinimo galimybių vertinimą, kurio tikslas – nustatyti ir parinkti ~~bedarbiams~~ **darbo ieškantiems asmenims** tas darbo rinkos paslaugas, ~~ir (ar) aktyvios darbo rinkos politikos priemones, kurios yra tinkamos tam bedarbiui~~ **darbo ieškančiam asmeniui** atsižvelgiant į jo turimą

kvalifikaciją ir (ar) kompetenciją, darbo patirtį, nedarbo laikotarpį, sveikatos būklę ir kitas aplinkybes, darančias įtaką bedarbio **darbo ieškančio asmens** įsidarbinimo galimybėms. **Teikiant šioje dalyje nurodytas įsidarbinimo galimybių vertinimo paslaugas bedarbiams papildomai parenkamos aktyvios darbo rinkos politikos priemonės ir (ar) socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonė.**

2. Teritorinė darbo birža, atsižvelgdama į bedarbio **darbo ieškančio asmens** įsidarbinimo galimybių vertinimo rezultatus, priskiria ~~bedarbi~~ **darbo ieškantį asmenį** vienai iš šio įstatymo 23 straipsnyje nurodytų ~~bedarbių~~ **darbo ieškančių asmenų** grupių ir šio įstatymo 31 straipsnyje nustatyta tvarka sudaro individualų užimtumo veiklos planą.“

13 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 31 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„31 straipsnis. Individualios užimtumo veiklos planavimo paslaugos

1. Bedarbiams, įsiregistravusiems teritorinėse darbo biržose, sudaromi individualūs užimtumo veiklos planai. Šiuose planuose nurodomi bedarbio ir teritorinės darbo biržos įsipareigojimai dėl darbo rinkos paslaugų bedarbiui teikimo, aktyvios darbo rinkos politikos priemonių, **socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės** ir užimtumo didinimo programų įgyvendinimo bei bedarbio atsiskaitymo už savarankišką darbo paiešką ir šio įstatymo 5 straipsnio 3 punkte nurodytos veiklos vykdymą tvarka.

2. Teritorinė darbo birža, prieš siūlydama bedarbiams dalyvauti aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse ar užimtumo didinimo programose, jiems gali siūlyti psichologinio konsultavimo paslaugas ar kreiptis dėl socialinių paslaugų poreikio nustatymo.

3. Asmenims, teritorinėje darbo biržoje registruotiems šio įstatymo 22 straipsnio 4 dalies 1–5 punktuose nurodytais statusais, jų prašymu gali būti sudaromas šio straipsnio 1 dalyje nurodytas individualus užimtumo veiklos planas.“

14 straipsnis. 32 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 32 straipsnio 2 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) darbo rinkos paslaugų teikimo, ~~ir užimtumo rėmimo~~ **aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės** įgyvendinimo efektyvumo vertinimo rezultatus;“.

15 straipsnis. 33 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 33 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„33 straipsnis. Darbo rinkos paslaugų teikimo, ~~ir~~ aktyvios darbo rinkos politikos priemonių **ir socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės** įgyvendinimo efektyvumo vertinimas

1. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios įstaigos Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka atlieka darbo rinkos paslaugų teikimo, ~~ir~~ aktyvios darbo rinkos politikos priemonių **ir socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės** įgyvendinimo efektyvumo vertinimą.

2. Darbo rinkos paslaugų teikimo, ~~ir~~ aktyvios darbo rinkos politikos priemonių **ir socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės** įgyvendinimo efektyvumo vertinimo rezultatai skelbiami viešai.“

16 straipsnis. 36 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 36 straipsnio 1 dalį 4 punktu:

„4) **neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas.“**

2. Pakeisti 36 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Paramos mokymuisi tikslas – padėti bedarbiams įgyti kvalifikaciją, tobulinti turimą kvalifikaciją, įgyti kompetencijų pagal formaliojo profesinio mokymo programas, įtrauktas į Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registrą, ~~neformaliojo profesinio mokymo programas~~ ar

neformaliojo **suaugusiųjų** švietimo būdu **programas**, ar jas tobulinti arba (ir) įgyti kitų ~~darbinių~~ darbo gebėjimų, **ar pripažinti turimas kompetencijas**, jeigu to reikia norint įsidarbinti į laisvas darbo vietas ar pradėti dirbti savarankiškai.“

17 straipsnis. 37 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 37 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Bedarbių **formalusis** profesinis mokymas organizuojamas trišalėje arba dvišalėje sutartyje numatytais sąlygomis. Trišalė sutartis sudaroma tarp teritorinės darbo biržos, darbdavio, kuris įdarbins bedarbį, ir bedarbio, kuris įsidarbins į laisvą darbo vietą. Kai bedarbiai siunčiami mokytis pagal ~~teisės aktų nustatyta tvarka~~ Lietuvos darbo biržos atliktomis darbo rinkos prognozėmis nustatytų paklausių profesijų **formaliojo** profesinio mokymo programas arba kai bedarbiai nori pradėti dirbti **teritorinės darbo biržos pasiūlytose** ar jų pačių susirastose darbo vietose ar dirbti savarankiškai, sudaroma dvišalė sutartis tarp teritorinės darbo biržos ir bedarbio.“

2. Pakeisti 37 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. ~~Teritorinė darbo birža šio straipsnio 1 dalyje nurodytų sutarčių pagrindu bedarbiui išduoda dokumentą, kuriuo įsipareigoja sumokėti bedarbio pasirinktam profesinio mokymo teikėjui nurodytą pinigų sumą už suteiktą profesinį mokymą.~~ **Bedarbių profesinis mokymas pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas organizuojamas trišalėje arba dvišalėje sutartyje numatytais sąlygomis. Trišalė sutartis sudaroma tarp teritorinės darbo biržos, darbdavio, kuris įdarbins bedarbį, ir bedarbio, kuris įsidarbins į laisvą darbo vietą. Kai įgyti ar tobulinti bendrųjų ar profesinių kompetencijų siunčiami bedarbiai, kurie priskiriami didelių ar vidutinių įsidarbinimo galimybių grupei, arba bedarbiai siunčiami pagal Lietuvos darbo biržos nustatytų paklausių kompetencijų neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas, sudaroma dvišalė sutartis tarp teritorinės darbo biržos ir bedarbio.**“

3. Pakeisti 37 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Bedarbių profesinis mokymas vykdomas profesinio mokymo teikėjo, kurį pasirenka pats bedarbis, o kai sudaryta trišalė sutartis – suderinus su darbdaviu. **Teritorinė darbo birža, remdamasi šio straipsnio 1 ir 2 dalyje nurodytomis sutartimis, išduoda bedarbiui dokumentą, kuriuo įsipareigoja sumokėti bedarbio pasirinktam profesinio mokymo teikėjui nurodytą pinigų sumą už suteiktą profesinį mokymą.** Tarp pasirinkto profesinio mokymo teikėjo ir bedarbio, ~~vadovaujantis šio straipsnio 1 dalyje nurodytomis sutartimis,~~ sudaroma profesinio mokymo sutartis, **pagal kurią.** ~~Profesinio profesinio mokymo teikėjas, su bedarbiu sudaręs šioje dalyje nurodytą sutartį,~~ kas mėnesį teritorinei darbo biržai teikia informaciją apie bedarbio mokymo programos lankomumą.“

4. Pakeisti 37 straipsnio 13 dalį ir ją išdėstyti taip:

„13. Teritorinei darbo biržai jos patirtų šio straipsnio 14 dalyje nurodytų išlaidų neturi grąžinti be svarbių priežasčių nevykdantys šio straipsnio 1 dalyje nurodytų sutarčių įsipareigojimų bedarbiai, kurie **šio įstatymo nustatyta tvarka** pirmą kartą įgyja kompetenciją ir (ar) kvalifikaciją, **arba bedarbiai, kurie buvo siunčiami mokytis pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas dvišalės sutarties pagrindu.**“

18 straipsnis. 39 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 39 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Stažuotė, kaip neatlygintinas darbo praktikos laikotarpis, skirtas asmens darbo įgūdžiams ar profesinei kvalifikacijai kelti, atkurti ar tobulinti, gali būti organizuojama bedarbiams, kurie turi atitinkamą profesinę kvalifikaciją arba ~~neformaliu~~ **neformaliojo suaugusiųjų švietimo** būdu įgytą kompetenciją, tačiau ne mažiau kaip 6 mėnesius iš eilės nedirbo pagal šią turimą profesinę kvalifikaciją ar ~~neformaliu~~ **neformaliojo suaugusiųjų švietimo** būdu įgytą kompetenciją.“

19 straipsnis. Įstatymo papildymas 39¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 39¹ straipsniu:

„39¹ straipsnis. Neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas

1. Neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas, kuris yra reikalingas bedarbiui įsidarbinti į laisvas darbo vietas ar pradėdant dirbti savarankiškai, vykdomas Lietuvos Respublikos profesinio mokymo, Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo ir juos įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas organizuojamas dvišalėje sutartyje numatytomis sąlygomis, sudaromoje tarp teritorinės darbo biržos ir bedarbio, kurio neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytos kompetencijos bus pripažįstamos.

3. Teritorinė darbo birža, remdamasi šio straipsnio 2 dalyje nurodyta sutartimi, bedarbiui išduoda dokumentą, kuriuo įsipareigoja sumokėti juridiniam asmeniui, turinčiam teisę pripažinti neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytas kompetencijas (toliau – kompetencijų pripažinimą organizuojantis asmuo), nurodytą pinigų sumą už neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimą.

4. Bedarbių neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas vykdomas kompetencijų pripažinimą organizuojančio asmens, kurį pasirenka pats bedarbis.

5. Bedarbiams skiriamos lėšos neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytoms kompetencijoms pripažinti negali viršyti 0,6 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio.

6. Bedarbių neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas pagal šio straipsnio nuostatas gali būti organizuojamas ne daugiau kaip 3 kartus per vienus metus.“

20 straipsnis. 40 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 40 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„40 straipsnis. Parama judumui

1. Paramos judumui tikslas – kompensuoti kelionės išlaidas į darbo, **stažuotės atlikimo** vietą, ar į teritorinės darbo biržos organizuojamus konsultavimo grupėms užsiėmimus **bei socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonę ir atgal**:

1) bedarbiui įsidarbinus pagal darbo sutartį ar darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu;

2) bedarbiui dalyvaujant remiamojo įdarbinimo priemonėse **arba stažuotėje**;

3) bedarbiui dalyvaujant jo individualiame užimtumo veiklos plane numatytuose konsultavimo grupėms užsiėmimuose **ar socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje**;

4) **darbdaviui, įdarbinusiam teritorinės darbo biržos siunčiamą bedarbį ir patiriančiam bedarbį, esant jo sutikimui, vežimo į darbo vietą ir atgal išlaidas.**

2. Kelionės išlaidos kompensuojamos, kai asmuo dėl paramos judumui į teritorinę darbo biržą kreipiasi per 3 darbo dienas nuo įsidarbinimo arba dalyvavimo remiamojo įdarbinimo priemonėse **ar stažuotėje** pradžios ar po dalyvavimo konsultavimo grupėms užsiėmimuose **ar socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje** ir **kai nustatoma** ~~nustatoma~~, kad asmens gyvenamoji vieta yra ne toje pačioje gyvenamojoje vietovėje, kurioje yra darbo vieta, **stažuotės atlikimo** ar konsultavimo grupėms užsiėmimų vykdymo **ar socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės atlikimo** vieta, bet ne ilgiau kaip 3 mėnesius nuo įsidarbinimo ar dalyvavimo remiamojo įdarbinimo priemonėse **ar stažuotėje** pradžios ir ne daugiau kaip 5 kartus vienos registracijos teritorinėje darbo biržoje laikotarpiu, dalyvavus bedarbio individualiame užimtumo veiklos plane numatytuose konsultavimo grupėms užsiėmimuose **ar socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje**. Kelionės išlaidos darbdaviui kompensuojamos, kai jis dėl paramos judumui į teritorinę darbo biržą kreipiasi per 3 darbo dienas nuo bedarbio įdarbinimo dienos ir kai nustatoma, kad įdarbinto bedarbio gyvenamoji vieta yra ne toje pačioje gyvenamojoje vietovėje, kurioje yra darbo vieta.

3. Paramos judumui dydis sudaro 33 procentus Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio, jeigu asmens darbo užmokestis neviršija 1 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio, arba 25 procentus Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio, jeigu asmens darbo užmokestis viršija 1 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydį, bet neviršija Lietuvos statistikos departamento paskelbto šalies ūkio darbuotojų vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio. Jeigu asmens darbo užmokestis viršija Lietuvos statistikos departamento paskelbtą šalies ūkio darbuotojų vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio dydį, parama judumui tokiam asmeniui neskiriama.

4. Kelionės išlaidų kompensacijos bedarbiui, dalyvaujančiam jo individualiame užimtumo veiklos plane numatytuose konsultavimo grupėms užsiėmimuose, **socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėje, stažuotėje, bei darbdaviui, patiriančiam bedarbio vežimo į darbo vietą ir atgal išlaidas**, dydis nustatomas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, atsižvelgiant į atstumą nuo gyvenamosios vietos iki teritorinės darbo biržos **ar darbo vietos** ir transporto priemonės rūšį.“

21 straipsnis. 41 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 41 straipsnio 2 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) 75 procentai apskaičiuotų lėšų, kai įdarbinami asmenys, nurodyti šio įstatymo 25 straipsnio 1 ~~punkte~~ **ir 10 punktuose**;“.

22 straipsnis. 42 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 42 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) šio įstatymo 25 straipsnio 3–9 **10** punktuose nurodytiems bedarbiams padėti įsitvirtinti darbo rinkoje arba įsidarbinti;“.

2. Pakeisti 42 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) iki 24 mėnesių, kai darbo sutartis sudaroma su asmenimis, nurodytais šio įstatymo 25 straipsnio 2 **ir 10** punktuose;“.

23 straipsnis. 46 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 46 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vietinių užimtumo iniciatyvų projektai įgyvendinami Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytoje savivaldybių (**seniūnijų**) teritorijose ~~ar jų dalyse~~, kuriose bedarbių dalis, skaičiuojant nuo darbingo amžiaus gyventojų, projektų įgyvendinimo laikotarpiu yra didesnė negu vidutiniškai šalyje, nedarbo pasekmėms švelninti.“

24 straipsnis. 48 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 48 straipsnio 2 dalį 8 punktu:

„8) turintys pabėgėlio statusą ar asmenys, kuriems suteikta papildoma ar laikinoji apsauga;“.

2. Papildyti 48 straipsnio 2 dalį 9 punktu:

„9) priklausantys socialinės rizikos šeimoms;“.

3. Papildyti 48 straipsnio 2 dalį 10 punktu:

„10) vyresni kaip 40 metų.“

25 straipsnis. 56 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 56 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„56 straipsnis. Nelegalus darbas ir atsakomybė už jį

1. Nelegaliu darbu laikomos fizinio asmens (darbuotojo) pavaldžiai kitam asmeniui (darbdaviui) ir jo naudai atlygintinai atliekamos ~~darbinės~~ **darbo** funkcijos, kai:

1) darbdavys ~~nustatyta tvarka~~ nesudaro darbo sutarties raštu arba nepraneša Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinei įstaigai mažiausiai prieš vieną ~~valandą darbo dieną~~ iki darbo pradžios apie darbuotojo priėmimą į darbą;

2) dirba asmuo, kuris nėra Europos Sąjungos pilietis, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 20 straipsnio 1 dalyje, ir nėra asmuo, kuris pagal Europos Sąjungos teisės aktus naudojasi judėjimo laisve (toliau – trečiosios šalies pilietis), įdarbintas nesilaikant norminių teisės aktų, **reglamentuojančių trečiųjų šalių piliečių įdarbinimą**, nustatytos ~~įdarbinimo~~ tvarkos.

2. Darbdavys nelaikomas pažeidusiu šio straipsnio 1 dalies 2 punktą, jeigu, įdarbindamas trečiosios šalies pilietį, įvykdo šias sąlygas:

1) ne vėliau kaip prieš vieną darbo dieną iki numatytos darbo sutarties sudarymo dienos yra gautas leidimas gyventi Lietuvos Respublikoje ar kitas dokumentas, suteikiantis teisę būti ar gyventi Lietuvos Respublikoje, ir leidimas dirbti Lietuvos Respublikoje;

2) darbo Lietuvos Respublikoje laikotarpiu saugo šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytų dokumentų kopijas ir pateikia jas Valstybinei darbo inspekcijai, Migracijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Migracijos departamentas) ar kitai šio įstatymo 55 straipsnyje nurodytai institucijai jų reikalavimu;

3) ~~per 3 darbo dienas nuo darbo sutarties sudarymo dienos raštu praneša Valstybinei darbo inspekcijai jos nustatyta tvarka apie trečiosios šalies piliečio darbo pradžią.~~

3. Šio straipsnio 2 dalies nuostatos netaikomos, kai darbdavys žinojo, kad leidimas gyventi Lietuvos Respublikoje ar kitas dokumentas, suteikiantis teisę būti ar gyventi Lietuvos Respublikoje, ir leidimas dirbti Lietuvos Respublikoje buvo suklastoti.

4. ~~Valstybinė darbo inspekcija, Institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę,~~ nustačiusi, kad darbdavys padarė šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą pažeidimą, neatsižvelgdama į formalią nelegaliai dirbančio ir (ar) nelegalų darbą leidusio dirbti asmens veiklos išraišką:

1) jeigu darbo santykiai nėra pasibaigę, įpareigoja darbdavį sudaryti su nelegaliai dirbusiu asmeniu darbo sutartį raštu ir pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinei įstaigai, **apie kad darbo sutarties sudarymą ir darbuotojo priėmimą priimtas** į darbą;

2) įpareigoja darbdavį sumokėti nelegaliai dirbusiam asmeniui sulygtą atlyginimą už darbą, išskyrus atvejį, kai šis atlyginimas buvo sumokėtas;

3) ~~perduoda Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniam skyriui duomenis, kurių reikia, kad šios apskaičiuotų ir išieškotų darbdavio ir nelegaliai dirbusio asmens nesumokėtus gyventojų pajamų mokesčių ir valstybinio socialinio draudimo įmokas, baudas ir delspinigius pagal šias įmokas ir mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nuostatas nuo pajamų, kurias gavo arba turėjo gauti nelegaliai dirbęs asmuo;~~

4) **3)** šio įstatymo nustatyta tvarka skiria baudą darbdaviui nuo 868 iki 2 896 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 32 metus, užtraukia baudą darbdaviui nuo 2 896 iki 5 792 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį.

5. ~~Valstybinė darbo inspekcija~~ **Institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę,** nustačiusi, kad darbdavys padarė šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytą pažeidimą, neatsižvelgdama į formalią nelegaliai dirbančio ir (ar) nelegalų darbą leidusio dirbti asmens veiklos išraišką:

1) įpareigoja darbdavį nutraukti darbo santykius su nelegaliai dirbančiu asmeniu per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo;

2) įpareigoja darbdavį sumokėti nelegaliai dirbusiam asmeniui sulygtą atlyginimą už darbą, išskyrus atvejį, kai šis atlyginimas jau buvo sumokėtas;

3) ~~perduoda Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniam skyriui duomenis, kurių reikia, kad šios apskaičiuotų ir išieškotų darbdavio ir nelegaliai dirbusio asmens nesumokėtus gyventojų pajamų mokesčių ir valstybinio socialinio draudimo įmokas, baudas ir delspinigius pagal šias įmokas ir mokesčius reglamentuojančių teisės~~

~~aktų nuostatas nuo pajamų, kurias gavo arba turėjo gauti nelegaliai dirbęs asmuo, išskyrus atvejį, kai gyventojų pajamų mokestis ir valstybinio socialinio draudimo įmokos buvo sumokėti;~~

4) 3) įpareigoja darbdavį sumokėti visas šioje dalyje numatytų sumų pervedimo į šalį, į kurią grįžo ar buvo grąžintas trečiosios šalies pilietis, išlaidas ir trečiosios šalies piliečio grąžinimo išlaidas;

5) 4) šio įstatymo nustatyta tvarka skiria baudą darbdaviui nuo 868 iki 2 896 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 32 metus, užtraukia baudą darbdaviui nuo 2 896 iki 5 792 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį;

6) 5) perduoda informaciją apie nelegaliai dirbantį ar dirbusį asmenį Migracijos departamentui.

6. Be šio straipsnio 5 dalyje numatytų pasekmių, darbdaviams, padariusiems šio straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytą pažeidimą, gali būti taikomi:

1) apribojimas dalyvauti viešuosiuose pirkimuose Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka;

2) teisės gauti subsidijas, išmokas ar kitą valstybės pagalbą, įskaitant Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramą ir kitą paramą, išskyrus tiesioginę Europos Sąjungos paramą, atėmimas iki 5 metų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka;

3) įpareigojimas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka grąžinti tam tikrą dalį arba visas per 12 mėnesių laikotarpį iki nelegalaus darbo nustatymo suteiktų subsidijų, išmokų ar kitos valstybės pagalbos, įskaitant Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramą ir kitą paramą, išskyrus tiesioginę Europos Sąjungos paramą, lėšas.

7. Jeigu darbdavys, nelegaliai įdarbinęs trečiosios šalies pilietį **dirbti** tam tikramo darbo, yra subrangovas, tiesioginis jo rangovas yra subsidiariai atsakingas už šio straipsnio 5 dalies 2 ir 3 ir 4 punktuose nurodytų piniginių įpareigojimų įvykdymą, išskyrus atvejį, kai jis raštu iš subrangovo pareikalavo pateikti trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo dokumentus, nurodytus šio straipsnio 2 dalyje, ir ėmėsi priemonių jų teisingumui patikrinti. Jeigu rangovas ar kiti subrangovai žinojo apie tai, kad darbdavys nelegaliai įdarbinęs trečiosios šalies pilietį, jie taip pat yra subsidiariai atsakingi už šio straipsnio 5 dalies 2 ir 3 ir 4 punktuose nurodytų piniginių įpareigojimų įvykdymą. Subsidiari rangovo ar kitų subrangovų atsakomybė reiškia tai, kad tiek Valstybinė darbo inspekcija **institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę**, tiek nelegaliai dirbęs trečiosios šalies pilietis turi teisę nukreipti savo piniginių reikalavimų į juos ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo tos dienos, kai suėjo jų piniginių reikalavimo darbdaviui terminas, tačiau darbdavys jų piniginių reikalavimo nepatenkino arba patenkino ne nevisiškai. Valstybinė darbo inspekcija **Institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę**, taip pat skiria baudą rangovui nuo 868 iki 2 896 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį trečiosios šalies pilietį, išskyrus atvejį, kai rangovas raštu iš subrangovo pareikalavo pateikti trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo dokumentus, nurodytus šio straipsnio 2 dalyje, ir ėmėsi priemonių jų teisingumui patikrinti. Tokie patys veiksmai, padaryti rangovo, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 32 metus, užtraukia baudą rangovui nuo 2 896 iki 5 792 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį trečiosios šalies pilietį.

8. Nelegaliai dirbęs asmenys turi teisę reikalauti jiems priklausančio nesumokėto darbo užmokesčio darbo ginčams dėl teisės nagrinėti Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka.

9. Šio straipsnio 4 dalies 2 punkte ir 3 punktuose, 5 dalies 2 ir 3, 4 ir 5 punktuose ir 8 dalyje nurodytais atvejais laikoma, kad nelegalaus darbo santykiai tęsiasi 3 mėnesius iki nelegalaus darbo fakto nustatymo dienos, o darbuotojui mokama nelegalaus darbo fakto nustatymo dieną galiojanti Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta minimalioji mėnesinė alga. Ši nuostata netaikoma tais atvejais, kai Valstybinė darbo inspekcija **institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę**, ar darbuotojas įrodo

didesnio darbo užmokesčio mokėjimą arba darbdavys, pripažindamas nelegalų darbą, įrodo trumpesnį nelegalaus darbo laikotarpį.

10. Šio straipsnio 4 dalies 4 3 punkte, 5 dalies 5 4 punkte ir 7 dalyje nurodyta bauda skiriama, jeigu padaryta veika neužtraukia atsakomybės fiziniam ar juridiniam asmeniui pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą ar Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą.“

26 straipsnis. 57 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusiu galios 57 straipsnio 1 dalies 3 punktą.

~~3) per 3 darbo dienas nuo darbo sutarties su trečiosios šalies piliečiu sudarymo ar nutraukimo dienos raštu nepraneša Valstybinei darbo inspekcijai jos nustatyta tvarka apie darbo pradžią ir pabaigą.~~

2. Pakeisti 57 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Valstybinė darbo inspekcija, nustatiusi, kad darbdavys padarė šio straipsnio 1 dalyje numatytą pažeidimą, šio įstatymo nustatyta tvarka skiria baudą darbdaviui nuo 200 iki 400 eurų už kiekvieną padarytą pažeidimą. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 32 metus, užtraukia baudą darbdaviui nuo 400 iki 800 eurų už kiekvieną padarytą pažeidimą.“

27 straipsnis. 58 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 58 straipsnio 3 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) skiria baudas darbdaviams **baudą darbdaviui** nuo 200 iki 600 eurų už kiekvieną pažeidimą **į apskaitą neįtrauktos darbo funkcijos atlikimo atveji**. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 32 metus, užtraukia baudą darbdaviui nuo 600 iki 1 200 eurų už kiekvieną pažeidimą **neapskaitytą darbo funkcijos atlikimo atveji**.“

2. Papildyti 58 straipsnį 5 dalimi:

„5. Šio straipsnio 3 dalies 2 punkte nurodyta bauda skiriama, jeigu padaryta veika neužtraukia atsakomybės fiziniam asmeniui pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą.“

28 straipsnis. 60 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 60 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„60 straipsnis. Baudos skyrimas

1. Šio įstatymo 56 straipsnyje numatytų pažeidimų bylas nagrinėja ir baudas skiria **Valstybinė darbo inspekcija, Valstybinė mokesčių inspekcija, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir policija**. Šio įstatymo 57 ir 58 straipsniuose numatytų pažeidimų bylas nagrinėja ir baudas skiria Valstybinė darbo inspekcija. Šie pažeidimai tiriami, pažeidimų protokolai surašomi ir bylos nagrinėjamos *mutatis mutandis* vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu.

2. ~~Valstybinė darbo inspekcija~~ **Institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę**, skirdama šio įstatymo 56, 57 ir 58 straipsniuose numatytą baudą, jos dydį nustato pagal baudos minimumo ir maksimumo vidurkį, atsižvelgdama į tai, ar yra darbdavio – juridinio ar fizinio asmens – atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių. Jeigu yra atsakomybę lengvinančių aplinkybių, baudos dydis mažinamas nuo vidurkio iki minimumo, o jeigu yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių, baudos dydis didinamas nuo vidurkio iki maksimalaus dydžio. Kai yra atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių, bauda skiriama atsižvelgiant į jų kiekį ir reikšmingumą. Baudos dydžio mažinimas ar didinimas turi būti motyvuotas. Bauda išieškoma į valstybės biudžetą.

3. Atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad asmuo, padaręs pažeidimą, užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms, iki pažeidimo tyrimo pradžios pažeidimą nutraukė, pripažino padaręs pažeidimą, padėjo įgaliotiems pareigūnams atlikti pažeidimo tyrimą, geranoriškai atlygino žalą, taip pat labai sunki juridinio asmens finansinė padėtis.

4. Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad asmuo ~~klaidė~~ **trukdė** atlikti pažeidimo tyrimą, slėpė padarytą pažeidimą, tęsė pažeidimą, nepaisydamas šio įstatymo 55 straipsnyje nurodytų institucijų įgaliotų pareigūnų įpareigojimo nutraukti neteisėtus veiksmus.

5. Šio įstatymo 56, 57 ir 58 straipsniuose numatytos baudos gali būti skiriamos ne vėliau kaip per ~~3 metus nuo pažeidimo nustatymo dienos~~ **2 metus nuo pažeidimo padarymo dienos, o trunkamojo pažeidimo atveju – per 2 metus nuo jo paaikšėjimo dienos.**

6. Baudos skyrimas gali būti ginčijamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

~~7. Baudos už nelegalų darbą, už nedeklaruotą darbą skyrimas ar neskylimas, baudos panaikinimas ar sumažinimas teismo tvarka nėra pagrindas atsisakyti apskaičiuoti ar išieškoti darbdavio ir nelegaliai ar nedeklaruotą darbą dirbusio asmens nesumokėtus gyventojų pajamų mokesčių ir valstybinio socialinio draudimo įmokas, baudas ir delspinigius pagal šias įmokas ir mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nuostatas nuo pajamų, kurias gavo arba turėjo gauti nelegalų darbą ar nedeklaruotą darbą dirbęs asmuo. Sprendimas dėl gyventojų pajamų mokesčio ir valstybinio socialinio draudimo įmokų, baudų ir delspinigių apskaičiavimo ir išieškojimo gali būti skundžiamas įstatymų nustatyta tvarka.“~~

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukaraitis

Teisės šlyties vedėja

Alesia Rynkevič

2017-04-14

62

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-1904 PAKEITIMO
ĮSTATYMO NR. XII-2471 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO
ĮSTATYMO NR. IX-1007 17 IR 38 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-2502
3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2471 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas Nr. 1) parengtas siekiant užtikrinti didesnę bedarbių apsaugą netekus darbo.

Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2502 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas Nr. 2; toliau kartu – Įstatymų projektai) parengtas siekiant patikslinti su nedarbo socialinio draudimo išmokų (toliau – nedarbo draudimo išmoka) apmokestinimu gyventojų pajamų mokesčiu susijusias nuostatas.

Įstatymo projekto Nr. 1 tikslas – didinti apdraustųjų, turinčių teisę gauti nedarbo draudimo išmokas, skaičių ir ilginti šios išmokos mokėjimo trukmę.

Įstatymo projekto Nr. 2 tikslas – nustatyti, kad nuo 2017 m. liepos 1 d. gyventojų pajamų mokesčiu būtų apmokestintos tik tos nedarbo socialinio draudimo išmokos, kurios bus paskirtos pagal naujos redakcijos Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymą, įsigaliosiantį 2017 m. liepos 1 d.

Įstatymų projektai parengti pagal Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje bendru sutarimu pasiektus pasiūlymus.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) Darbo departamento (direktorius – Kęstutis Zaura, tel. 8 706 64278, el. p. kestutis.zaura@socmin.lt) Darbo rinkos skyrius (vedėja – Nijolė Dilbienė, tel. 8 706 68266, el. p. nijole.dilbiene@socmin.lt; tiesioginė rengėja – vyriausioji specialistė Laura Audinytė, tel. 8 706 68259, el. p. laura.audinyte@socmin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. birželio 21 d. priimtame Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 pakeitimo įstatyme (toliau – Įstatymas Nr. 1) nustatyta, kad teisę į nedarbo draudimo išmoką turi bedarbiais teritorinėje darbo biržoje įsiregistravę asmenys, iki įsiregistravimo teritorinėje darbo biržoje turintys ne mažesnę kaip 12 mėnesių nedarbo socialinio draudimo stažą (toliau – nedarbo draudimo stažas) per paskutinius 24 mėnesius.

Įstatyme Nr. 1 numatyta nedarbo draudimo išmokos mokėjimo trukmė – 6 mėnesiai, nepriklausomai nuo turimo nedarbo draudimo stažo.

Pažymėtina, kad Europos Komisija 2017 metų Šalies ataskaitoje pabrėžė, jog sumažinta nedarbo draudimo išmokos mokėjimo trukmė (vietoje Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatyme buvusių 9 mėnesių nedarbo draudimo išmokos mokėjimo trukmės, kuri priklauso nuo bedarbio įgyto nedarbo draudimo stažo, Įstatyme Nr. 1 nustatyti 6 mėnesiai) ir teisei į nedarbo draudimo išmoką reikalaujamo stažo pakeitimai (vietoje reikalaujamo 18 mėnesių nedarbo draudimo stažo per paskutinius 36 mėnesius nustatytas 12 mėnesių per paskutinius 24 mėnesius iki įsiregistravimo teritorinėje darbo biržoje nedarbo draudimo stažas) nepakankamai užtikrina asmenų apsaugą nedarbo atveju.

Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymu (toliau – Įstatymas Nr. 2) nustatyta, kad nedarbo socialinio draudimo išmokos nuo 2017 m. liepos 1 d. apmokestinamos gyventojų pajamų mokesčiu.

Įstatymas Nr. 2 parengtas kaip lydimasis Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 pakeitimo įstatymo projekto, parengto siekiant įgyvendinti projekto „Lietuvos socialinio modelio, apimančio užimtumo didinimą, darbo santykių reglamentavimo tobulinimą ir socialinio draudimo tvarumą, sukūrimas“ siūlomas priemonės ir atliktų mokslinių tyrimų rekomendacijas socialinio draudimo srityje, įstatymo projektas. Įstatymu Nr. 2 numatyta gyventojų pajamų mokesčiu apmokestinti nedarbo socialinio draudimo išmokas, skiriamas pagal naują jų apskaičiavimo tvarką, nustatytą Įstatyme Nr. 1.

Įstatymo Nr. 1, įsigaliosiančio 2017 m. liepos 1 d., 2 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad nedarbo socialinio draudimo išmokos, paskirtos iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, toliau mokamos iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos galiojusia tvarka. Taigi susiklostys tokia padėtis, kai pagal senos redakcijos Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymą paskirtos ir mokamos nedarbo socialinio draudimo išmokos (mažesnių dydžių) sumažės jau nuo 2017 m. birželio 1 d. (nedarbo socialinio draudimo išmokos mokamos už praėjusį mėnesį, todėl, įsigaliojus Įstatymui, liepos mėnesį išmokant birželio mėnesio išmoką, ji bus apmokestinama gyventojų pajamų mokesčiu).

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projektu Nr. 1 siūloma nustatyti, kad teisei į nedarbo draudimo išmoką reikalaujamas 12 mėnesių nedarbo draudimo stažas būtų įgyjamas per 30, o ne per 24 mėnesius. Taip būtų užtikrinta bedarbių apsauga netekus darbo, nes esant galimybei teisei į nedarbo draudimo išmoką reikalaujamą stažą įgyti per ilgesnį laikotarpį, padidėtų asmenų, turinčių teisę gauti nedarbo draudimo išmokas, skaičius.

Taip pat Įstatymo projektu Nr. 1 siūloma nustatyti, kad nedarbo draudimo išmokos, asmenims, įgijusiems reikalaujamą nedarbo draudimo stažą, bus mokamos 9 mėnesius, šios išmokos mokėjimo trukmės nediferencijuojant pagal nedarbo draudimo stažą, įgytą iki įsiregistravimo teritorinėje darbo biržoje dienos. Pažymėtina, kad ilginant nedarbo draudimo išmokos trukmę bus kompensuojami bedarbių praradimai sumažinus išeitinės išmokos mokėjimo trukmę pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso, įsigaliosiančio nuo 2017 m. liepos 1 d., nuostatas ir užtikrinama didesnė apsauga nedarbo atveju. Taip bus užtikrintas nedarbo draudimo kaip socialinio draudimo rūšies tikslas – kompensuoti šios rūšies draudimu apdraustiems asmenims dėl nedarbo negautas pajamas arba jų dalį. Ilginant Nedarbo draudimo išmokos trukmę bus įgyvendinta Europos Komisijos rekomendacija – didinti nedarbo draudimo išmokų aprėptį ir adekvatumą.

Įstatymo projektu Nr. 2 siūloma Įstatymo taikymo nuostatas suvienodinti su Įstatymo Nr. 1 2 straipsnio 3 dalies nuostata, nustatančia, kad naujos redakcijos Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo nuostatos taikomos po šio įstatymo įsigaliojimo naujai skiriamoms nedarbo socialinio draudimo išmokoms. Taigi Įstatymo projektu Nr. 2 siūloma nustatyti, kad gyventojų pajamų mokesčiu būtų apmokestinamos tos nedarbo socialinio draudimo išmokos, kurios bus paskirtos pagal naujos redakcijos Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo nuostatas, įsigaliosiančias 2017 m. liepos 1 d. Taip bus užtikrinti teisėti nedarbo socialinio draudimo išmokų gavėjų lūkesčiai, nes bus apmokestinamos tos nedarbo socialinio draudimo išmokos, kurios bus paskirtos pagal naują šių išmokų apskaičiavimo tvarką, pagal kurią numatomos didesnės nedarbo socialinio draudimo išmokos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymų projektais nenumatoma reguliuoti Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodytų visuomeninių santykių, Įstatymų projektų antikorupcinis vertinimas neatliktas. Priimti įstatymai įtakos kriminogeninei situacijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų įgyvendinimas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

9. Ar Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymų projektuose nėra vartojama naujai apibrėžtų sąvokų.

10. Ar Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštaruoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų aktų, kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys

Priėmus Įstatymų projektus įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Dėl nedarbo socialinio draudimo aprėpties augimo ir šios išmokos mokėjimo trukmės pailginimo padidės nedarbo socialinio draudimo išlaidos. Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2017 metų rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatyta, kad nedarbo socialinio draudimo įmokų tarifas nuo 2017 m. liepos 1 d. nuo 1,1 procento didinamas iki 1,6 procento, o tais atvejais, kai sudaryta terminuota darbo sutartis, nedarbo socialinio draudimo įmokos tarifas už apdraustąjį nuo 2017 m. liepos 1 d. didinamas du kartus. Tačiau konkrečių metų išlaidos nedarbo socialiniam draudimui priklauso nuo ekonomikos ciklo fazės ir jos lemiamo nedarbo lygio.

13. Rengiant Įstatymų projektus gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant įstatymų projektus specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno Eurovoc terminus, temas bei sritis

Nėra.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Teisės skyriaus vedėja

Alesta Rynkevič

201704-14

65

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-1904 PAKEITIMO
ĮSTATYMO NR. XII-2471 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) iki įsiregistravimo teritorinėje darbo biržoje turi ne mažesnę kaip 12 mėnesių nedarbo draudimo stažą per paskutinius 30 mėnesių;“.

2 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Nedarbo draudimo išmoka mokama 9 mėnesius.“

3 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 8 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 8 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Kintama nedarbo draudimo išmokos dalis apskaičiuojama taip:

1) pirmą–trečią nedarbo draudimo išmokos mokėjimo mėnesį – 50 procentų apdraustojo vidutinių mėnesinių draudžiamųjų pajamų;

2) ketvirtą–šeštą nedarbo draudimo išmokos mokėjimo mėnesį – 40 procentų apdraustojo vidutinių mėnesinių draudžiamųjų pajamų;

3) septintą–devintą nedarbo draudimo išmokos mokėjimo mėnesį – 30 procentų apdraustojo vidutinių mėnesinių draudžiamųjų pajamų.“

2. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 8 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Apdraustojo vidutinės mėnesinės draudžiamosios pajamos apskaičiuojamos kaip 30 mėnesių, praėjusių iki užpraeito kalendorinio mėnesio pabaigos nuo bedarbio įsiregistravimo

teritorinėje darbo biržoje dienos, vidurkis. Jeigu kuri nors mėnesį draudžiamųjų pajamų nėra, jos prilyginamos nuliui.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Teksto patvirtaus vedėja

Alešia Kynkevič

2017-04-14

67

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-1904 PAKEITIMO
ĮSTATYMO NR. XII-2471 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2017 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 5 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) iki įsiregistravimo teritorinėje darbo biržoje turi ne mažesnę kaip 12 mėnesių nedarbo draudimo stažą per paskutinius ~~24 mėnesius~~ **30 mėnesių**“.

2 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 7 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Nedarbo draudimo išmoka mokama ~~6~~ **9** mėnesius.“

3 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 8 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 8 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Kintama nedarbo draudimo išmokos dalis apskaičiuojama taip:

1) pirmą ~~antrą~~ **trečią** nedarbo draudimo išmokos mokėjimo mėnesį – 50 procentų apdraustojo vidutinių mėnesinių draudžiamųjų pajamų;

2) ~~trečią ketvirtą~~ **ketvirtą–šeštą** nedarbo draudimo išmokos mokėjimo mėnesį – 40 procentų apdraustojo vidutinių mėnesinių draudžiamųjų pajamų;

3) ~~penktą–šeštą~~ **septintą–devintą** nedarbo draudimo išmokos mokėjimo mėnesį – 30 procentų apdraustojo vidutinių mėnesinių draudžiamųjų pajamų.“

2. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo 8 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Apdraustojo vidutinės mėnesinės draudžiamosios pajamos apskaičiuojamos kaip 24 30 mėnesių, praėjusių iki užpraeito kalendorinio mėnesio pabaigos nuo bedarbio įsiregistravimo teritorinėje darbo biržoje dienos, vidurkis. Jeigu kurį nors mėnesį draudžiamųjų pajamų nėra, jos prilyginamos nuliui.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Tekės skyriaus vedėja

Alesia Rynkevič

2017-04-14

69

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-1007 17 IR 38 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-2502 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2017 m.

Vilnius

d. Nr.

1 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir taikymas

1. Šis įstatymas įsigalioja 2017 m. liepos 1 d.
2. Šio įstatymo nuostatos taikomos nuo 2017 m. liepos 1 d. naujai skiriamoms nedarbo socialinio draudimo išmokoms.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Teisės apybraižos vedėja

Alesia Rynkevič

2017-04-14

LIETUVOS RESPUBLIKOS
GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-1007 17 IR 38 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-2502 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2017 m.

Vilnius

d. Nr.

1 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas **ir taikymas**

1. Šis įstatymas įsigalioja 2017 m. liepos 1 d.

2. Šio įstatymo nuostatos taikomos nuo 2017 m. liepos 1 d. naujai skiriamoms nedarbo socialinio draudimo išmokoms.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Tel. 85 261 11 11
Tiesioginio ryšio vedėja

Alesia Rynkevič

2017-04-14

2003 M. LAPKRIČIO 4 D. EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS 2003/88/EB DĖL TAM TIKRŲ DARBO LAIKO ORGANIZAVIMO ASPEKTŲ IR LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 1 STRAIPSNIU PATVIRTINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 144, 147, 169, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 IR 242 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO ATITIKTIES LENTELĖ

<p>2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų</p>	<p>Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas)</p> <p>Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtintas Lietuvos Respublikos darbo kodeksas (toliau – DK)</p>	<p>Direktyvos perkėlimo lygis</p>
<p><i>6 straipsnis</i> Maksimalus savaitės darbo laikas</p> <p>Valstybės narės imasi priemonių užtikrinti, kad, atsižvelgiant į būtinybę garantuoti darbuotojų saugą ir sveikatos apsaugą:</p> <p>a) savaitės darbo laikas būtų apribotas įstatymais ar kitais teisės aktais arba kolektyvinėmis sutartimis ar darbdavių ir darbuotojų susitarimais;</p> <p>b) vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, per kiekvieną septynių dienų laikotarpį nebūtų ilgesnis kaip 48 valandos.</p>	<p>DK</p> <p>112 straipsnis. Darbo laiko norma</p> <p>1. Darbo laiko norma, tai yra laiko trukmė, kurią darbuotojas vidutiniškai per tam tikrą laikotarpį turi dirbti darbdaviui, kad atliktų pareigas pagal darbo sutartį (neskaitant papildomo darbo arba viršvalandžių), turi būti nustatyta darbo sutartyje.</p> <p>Įstatymo projektas</p> <p>16 straipsnis. 114 straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 114 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„114 straipsnis. Maksimaliojo darbo laiko reikalavimai</p> <p>1. Jei šio Kodekso normos nenustato kitaip, darbo laiko režimas negali pažeisti šių maksimaliojo darbo laiko reikalavimų:</p> <p>1) vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, tačiau</p>	<p>Visiškas</p>

	<p>neįskaitant darbo pagal susitarimą dėl papildomo darbo laiko, per kiekvieną septynių dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip 48 valandos;</p> <p>2) darbo laikas, įskaitant viršvalandžius ir darbą pagal susitarimą dėl papildomo darbo, per darbo dieną (pamainą) negali būti ilgesnis kaip 12 valandų, neįskaitant pietų pertraukos ir 60 valandų per kiekvieną septynių dienų laikotarpį, laikantis šio straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų;</p> <p>3) turi būti laikomasi darbo laiko režimo ypatumų dirbantiems naktį darbuotojams (šio Kodekso 117 straipsnis), nėščioms, neseniai pagimdžiusioms ir krūtimi maitinančioms darbuotojoms ir asmenims iki aštuoniolikos metų, kaip numatyta Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme;</p> <p>4) negali būti dirbama daugiau kaip šešias dienas per septynias paeiliui einančias dienas.</p> <p>2. Darbdavys negali reikalauti darbuotojo dirbti ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą darbo laiką, išskyrus, kai yra darbuotojo rašytinis sutikimas. Darbdavys turi užtikrinti, kad darbuotojas nepatirs jokių nuostolių, jei atsisakys dirbti ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytą darbo laiką. Darbdavys privalo turėti darbuotojų, dirbančių ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytą darbo laiką sąrašus ir juos pateikti Valstybinei darbo inspekcijai jos reikalavimu. Valstybinė darbo inspekcija turi teisę uždrausti tokiems darbuotojams dirbti ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytą darbo laiką dėl su darbuotojų sauga ar sveikata susijusių priežasčių.“</p>	
<p>8 straipsnis</p> <p><i>Naktinio darbo trukmė</i></p> <p>Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad:</p>	<p>Įstatymo projektas</p> <p>18 straipsnis. 117 straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 117 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„3. Dirbančio naktį darbuotojo darbo laikas vidutiniškai negali</p>	<p>Visiškas</p>

<p>a) naktinės pamainos darbuotojų įprastinės darbo valandos per parą neviršytų vidutiniškai aštuonių valandų;</p> <p>b) naktinės pamainos darbuotojai, kurių darbas susijęs su ypatingais pavojais arba kurių fizinis ar protinis darbo krūvis yra didelis, bet kuriuo 24 valandų trukmės laikotarpiu, kai jie dirba naktinį darbą, nedirbtų daugiau kaip aštuonias valandas.</p> <p>b punkte nurodytas su ypatingu pavojumi arba dideliu fiziniu ar protiniu krūviu susijęs darbas yra apibrėžiamas nacionalinės teisės aktais ir (arba) praktika arba kolektyvinėmis sutartimis, arba darbdavių ir darbuotojų susitarimais, atsižvelgiant į naktinio darbo specifinį poveikį ir žalą.</p>	<p>viršyti aštuonių valandų per darbo dieną (pamainą) per apskaitinį trijų mėnesių laikotarpį.“</p> <p>DK</p> <p>117 straipsnis. Darbo laiko režimo ypatumai dirbant nakties laiku</p> <p>4. Dirbančių naktį darbuotojų, išskyrus darbuotojus, nurodytus šio Kodekso 118 straipsnyje, kurių darbas susijęs su ypatingais pavojais arba kurio fizinis ar protinis darbo krūvis yra didelis (kaip nustatyta šio Kodekso 112 straipsnio 4 dalis), bet kuriuo dvidešimt keturių valandų trukmės laikotarpiu, kai jis dirba naktį, darbo laikas per dieną (pamainą) negali viršyti aštuonių darbo valandų.</p>	
<p><i>16 straipsnis</i></p> <p>Pamatiniai laikotarpiai</p> <p>Valstybės narės gali nustatyti:</p> <p>c) taikydamos 8 straipsnį (naktinis darbo laikas), pamatinį laikotarpį, apibrėžtą po konsultacijų su darbdaviais ir darbuotojais arba nustatytą kolektyvinėmis sutartimis ar susitarimais, sudarytais nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu tarp darbdavių ir darbuotojų.</p>	<p>Įstatymo projektas</p> <p>18 straipsnis. 117 straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 117 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:</p> <p>„3. Dirbančio naktį darbuotojo darbo laikas vidutiniškai negali viršyti aštuonių valandų per darbo dieną (pamainą) per apskaitinį trijų mėnesių laikotarpį.“</p>	Visiškas
<p><i>22 straipsnis</i></p> <p>Įvairios nuostatos</p> <p>22 straipsnis</p> <p>Įvairios nuostatos</p> <p>1. Valstybė narė gali netaikyti 6 straipsnio, jei ji laikosi bendrųjų principų dėl darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos ir imasi priemonių užtikrinti, kad:</p>	<p>Įstatymo projektas</p> <p>16 straipsnis. 114 straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 114 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„114 straipsnis. Maksimaliojo darbo laiko reikalavimai</p> <p>1. Jei šio Kodekso normos nenustato kitaip, darbo laiko režimas negali pažeisti šių maksimaliojo darbo laiko reikalavimų:</p> <p>1) vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, tačiau neįskaitant darbo pagal susitarimą dėl papildomo darbo laiko,</p>	Visiškas

<p>a) joks darbdavys nereikalaujantis iš darbuotojo dirbti per septynias dienas daugiau kaip 48 valandas, apskaičiuotas kaip 16 straipsnio b punkte nurodyto pamatinio laikotarpio vidurkis, jei jis negavo darbuotojo sutikimo dirbti tokį darbą;</p> <p>b) joks darbuotojas dėl darbdavio veiksmų nepatirtų jokių nuostolių dėl to, kad jis nenori sutikti dirbti tokį darbą;</p> <p>c) darbdavys turėtų visų tokį darbą dirbančių darbuotojų naujausius sąrašus;</p> <p>d) sąrašai būtų perduoti kompetentingosioms institucijoms, kurios dėl su darbuotojų sauga ir (arba) sveikata susijusių priežasčių gali uždrausti arba apriboti galimybę viršyti savaitės darbo valandų skaičių;</p> <p>e) kompetentingųjų institucijų prašymu darbdavys pateiktų joms informaciją apie tuos atvejus, kai darbuotojai sutiko per septynias dienas dirbti daugiau kaip 48 valandas, apskaičiuotas kaip 16 straipsnio b punkte nurodyto pamatinio laikotarpio vidurkis.</p>	<p>per kiekvieną septynių dienų laikotarpį negali būti ilgesnis kaip 48 valandos;</p> <p>2) darbo laikas, įskaitant viršvalandžius ir darbą pagal susitarimą dėl papildomo darbo, per darbo dieną (pamainą) negali būti ilgesnis kaip 12 valandų, neįskaitant pietų pertraukos ir 60 valandų per kiekvieną septynių dienų laikotarpį, laikantis šio straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų;</p> <p>3) turi būti laikomasi darbo laiko režimo ypatumų dirbantiems naktį darbuotojams (šio Kodekso 117 straipsnis), nėščioms, neseniai pagimdžiusioms ir krūtimi maitinančioms darbuotojoms ir asmenims iki aštuoniolikos metų, kaip numatyta Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme;</p> <p>4) negali būti dirbama daugiau kaip šešias dienas per septynias paeiliui einančias dienas.</p> <p>2. Darbdavys negali reikalauti darbuotojo dirbti ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą darbo laiką, išskyrus, kai yra darbuotojo rašytinis sutikimas. Darbdavys turi užtikrinti, kad darbuotojas nepatirs jokių nuostolių, jei atsisakys dirbti ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytą darbo laiką. Darbdavys privalo turėti darbuotojų, dirbančių ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytą darbo laiką sąrašus ir juos pateikti Valstybinei darbo inspekcijai jos reikalavimu. Valstybinė darbo inspekcija turi teisę uždrausti tokiems darbuotojams dirbti ilgiau nei šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytą darbo laiką dėl su darbuotojų sauga ar sveikata susijusių priežasčių.“</p>	
---	--	--

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras
Linas Kukutaitis

Teisės įstatymų vedėja
Aleka Rynkevič
20170414

2009 M. BIRŽELIO 18 D. EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS 2009/52/EB, KURIA NUMATOMI SANKCIJŲ IR PRIEMONIŲ NELEGALIAI ESANČIŲ TREČIŲJŲ ŠALIŲ PILIEČIŲ DARBDAVIAMS BŪTINIAUSI STANDARTAI IR LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 10¹ IR 39¹ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO ATITIKTIES LENTELĖ

<p>2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai.</p>	<p>Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 10¹ ir 39¹ straipsniais įstatymo projektas (toliau – Projektas)</p> <p>Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymu Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtintas Lietuvos Respublikos darbo kodeksas</p> <p>Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymas</p> <p>Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas</p> <p>Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2010 m. birželio 4 d. įsakymas Nr. V-243 „Dėl Duomenų apie apdraustuosius ir draudėjus pateikimo ir tikslinimo taisyklių, socialinio draudimo pranešimų arba prašymo formų ir jų elektroninių duomenų struktūros aprašų patvirtinimo“</p>	<p>Europos Sąjungos teisės akto įgyvendinimo lygis</p>
<p align="center"><i>4 straipsnis</i></p> <p align="center">Darbdavių įpareigojimai</p> <p>1. Valstybės narės įpareigoja darbdavius: c) per kiekvienos valstybės narės nustatytą laikotarpį pranešti valstybių narių paskirtoms kompetentingoms institucijoms apie trečiųjų šalių piliečių darbo pradžią.</p>	<p><u>Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymu Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 42 straipsnio 2 dalis</u></p> <p>42 straipsnis. Darbo sutarties sudarymas</p>	<p>Visiškas</p>

<...>

2. Apie darbo sutarties sudarymą ir darbuotojo priėmimą į darbą nustatyta tvarka privaloma pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba) teritoriniam skyriui mažiausiai prieš vieną darbo dieną iki numatytos darbo pradžios. Šis reikalavimas netaikomas tais atvejais, jeigu asmuo priimamas į darbą pagal darbo sutartį, kurioje nurodyta, kad asmens darbo vieta yra ne Lietuvos Respublikoje, ir kai pagal Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentus arba Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis šiam asmeniui yra taikomi ne Lietuvos Respublikos teisės aktai socialinio draudimo srityje.

Duomenų apie apdraustuosius ir draudėjus pateikimo ir tikslinimo taisyklių, patvirtintų Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2010 m. birželio 4 d. įsakymu Nr. V-243 „Dėl Duomenų apie apdraustuosius ir draudėjus pateikimo ir tikslinimo taisyklių, socialinio draudimo pranešimų arba prašymo formų ir jų elektroninių duomenų struktūros aprašų patvirtinimo“, 16.18 papunktis

16. 1-SD ir/ar 2-SD pranešimai pateikiami, kai:

<...>

16.18. užsienietis, turintis nacionalinę vizą, priimamas į darbą/atleidžiamas iš darbo pagal darbo sutartį (priežasties kodas – 19);

	<...>.	
<p style="text-align: center;"><i>6 straipsnis</i></p> <p>Darbdavių išmokami nesumokėti atlyginimai</p> <p>1. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvieną kartą pažeidus 3 straipsnyje nurodytą draudimą, darbdavys turi sumokėti:</p> <p><...></p> <p>b) sumą, lygią visų mokesčių ir socialinio draudimo įmokų sumai, kurią darbdavys būtų turėjęs sumokėti, jeigu nelegaliai dirbantis trečiosios šalies pilietis būtų dirbęs teisėtai, įskaitant baudas už vilkinimą ir atitinkamas administracines baudas;</p> <p><...>.</p>	<p style="text-align: center;"><u>Projektas</u></p> <p>25 straipsnis. 56 straipsnio pakeitimas</p> <p>Pakeisti 56 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„56 straipsnis. Nelegalus darbas ir atsakomybė už jį</p> <p><...></p> <p>5. Institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę, nustatiusi, kad darbdavys padarė šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytą pažeidimą, neatsižvelgdama į formalią nelegaliai dirbančio ir (ar) nelegalų darbą leidusio dirbti asmens veiklos išraišką:</p> <p>1) įpareigoja darbdavį nutraukti darbo santykius su nelegaliai dirbančiu asmeniu per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo;</p> <p>2) įpareigoja darbdavį sumokėti nelegaliai dirbusiam asmeniui sulytą atlyginimą už darbą, išskyrus atvejį, kai šis atlyginimas jau buvo sumokėtas;</p> <p>3) įpareigoja darbdavį sumokėti visas šioje dalyje numatytų sumų pervedimo į šalį, į kurią grįžo ar buvo grąžintas trečiosios šalies pilietis, išlaidas ir trečiosios šalies piliečio grąžinimo išlaidas;</p> <p>4) šio įstatymo nustatyta tvarka skiria baudą darbdaviui nuo 868 iki 2 896 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia baudą darbdaviui nuo 2 896 iki 5 792 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį;</p> <p>5) perduoda informaciją apie nelegaliai dirbantį ar dirbusį asmenį Migracijos departamentui.</p> <p><u>Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymas</u></p>	<p>Visiškas</p>

12 straipsnis. Socialinio draudimo įmokų mokėjimas

1. Draudėjo ir apdraustojo asmens socialinio draudimo įmokas į Fondą priskaičiuoja, išskaito ir moka draudėjas nuo tos dienos, kurią apdraustasis asmuo pradeda dirbti, neatsižvelgdamas į draudėjo įregistravimo Mokesčių mokėtojų registre datą.

<...>.

Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymas

17 straipsnis. Draudėjų pareigos

<...>

2. Draudėjai privalo teisingai ir laiku apskaičiuoti bei mokėti socialinio draudimo įmokas pagal tarifus ir terminus, nustatytus šiame ir kituose įstatymuose.

Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas

24 straipsnis. Pajamų mokesčio, išskaičiuoto iš A klasės pajamų, deklaracijos

1. Mokestį išskaičiuojantis asmuo, mokestiniu laikotarpiu išmokėjęs išmokas, pagal mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamas gyventojų A klasės pajamoms, privalo deklaruoti išmokėtas išmokas, išskaičiuotą ir sumokėtą pajamų mokestį pateikdamas deklaracijas.

Taigi pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nuostatas taip pat pačiam darbdaviui atsiranda pareiga išmokant atlyginimą išskaičiuoti ir sumokėti gyventojų pajamų mokestį.

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraičius

Teisės skyriaus vedėja

Alesia Kynkevič

2017-04-14

**2014 M. VASARIO 26 D. EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS 2014/36/ES DĖL TREČIŲJŲ ŠALIŲ PILIEČIŲ
ATVYKIMO IR BUVIMO TIKSLU DIRBTI SEZONINIAIS DARBUOTOJ AIS SĄLYGŲ IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 10¹ IR 39¹ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO
ATITIKTIES LENTE LĖ**

<p>2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/36/ES dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir buvimo tikslu dirbti sezoniniais darbuotojais sąlygų (OL 2014 L 94, p. 375) (toliau – Direktyva)</p>	<p>Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 10¹ ir 39¹ straipsniais įstatymo projektas (toliau – Projektas)</p>	<p>Direktyvos perkėlimo lygis</p>
<p>Direktyvos 27 straipsnis Darbdaviams taikomos sankcijos <...> 3. Kai darbdavys yra subrangovas, pažeidęs šią direktyvą, ir kai pagrindinis rangovas ir tarpiniai subrangovai neprisiėmė išsamaus patikrinimo įsipareigojimų, kaip apibrėžta nacionalinėje teisėje, pagrindiniam rangovui ir tarpiniam subrangovui gali būti: a) taikomos 1 dalyje nurodytos sankcijos; b) nustatytas įpareigojimas (kartu su darbdaviu arba vietoj jo) sumokėti sezoniniam darbuotojui priklausančią kompensaciją pagal 2 dalį; c) nustatytas įpareigojimas (kartu su darbdaviu arba vietoj jo) sumokėti</p>	<p><u>Projektas</u></p> <p>25 straipsnis. 56 straipsnio pakeitimas Pakeisti 56 straipsnį ir jį išdėstyti taip: „56 straipsnis. Nelegalus darbas ir atsakomybė už jį <...> 5. Institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę, nustačiusi, kad darbdavys padarė šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytą pažeidimą, neatsižvelgdama į formalią nelegaliai dirbančio ir (ar) nelegalų darbą leidusio dirbti asmens veiklos išraišką: 1) įpareigoja darbdavį nutraukti darbo santykius su nelegaliai dirbančiu asmeniu per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo; 2) įpareigoja darbdavį sumokėti nelegaliai dirbusiam asmeniui sulgytą atlyginimą už darbą, išskyrus atvejį, kai šis atlyginimas jau buvo sumokėtas; 3) įpareigoja darbdavį sumokėti visas šioje dalyje numatytų sumų pervedimo į šalį, į kurią grįžo ar buvo grąžintas trečiosios šalies pilietis, išlaidas ir trečiosios šalies piliečio grąžinimo išlaidas; 4) šio įstatymo nustatyta tvarka skiria baudą darbdaviui nuo 868 iki 2 896 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia baudą</p>	<p>Visiškas</p>

<p>sezoniniam darbuotojui uždelstus mokėjimus pagal nacionalinę teisę. Valstybės narės, vadovaudamosi nacionaline teise, gali nustatyti griežtesnes atsakomybę reglamentuojančias taisykles.</p>	<p>darbdaviui nuo 2 896 iki 5 792 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį;</p> <p>5) perduoda informaciją apie nelegaliai dirbantį ar dirbusį asmenį Migracijos departamentui.</p> <p><...></p> <p>7. Jeigu darbdavys, nelegaliai įdarbinęs trečiosios šalies pilietį dirbti tam tikro darbo, yra subrangovas, tiesioginis jo rangovas yra subsidiariai atsakingas už šio straipsnio 5 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytų piniginių įpareigojimų įvykdymą, išskyrus atvejį, kai jis raštu iš subrangovo pareikalavo pateikti trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo dokumentus, nurodytus šio straipsnio 2 dalyje, ir ėmėsi priemonių jų teisingumui patikrinti. Jeigu rangovas ar kiti subrangovai žinojo apie tai, kad darbdavys nelegaliai įdarbinęs trečiosios šalies pilietį, jie taip pat yra subsidiariai atsakingi už šio straipsnio 5 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytų piniginių įpareigojimų įvykdymą. Subsidiari rangovo ar kitų subrangovų atsakomybė reiškia tai, kad tiek institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę, tiek nelegaliai dirbęs trečiosios šalies pilietis turi teisę nukreipti savo piniginių reikalavimą į juos ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo tos dienos, kai suėjo jų piniginių reikalavimo darbdaviui terminas, tačiau darbdavys jų piniginių reikalavimo nepatenkino arba patenkino neviseškai. Institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę, taip pat skiria baudą rangovui nuo 868 iki 2 896 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį trečiosios šalies pilietį, išskyrus atvejį, kai rangovas raštu iš subrangovo pareikalavo pateikti trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo dokumentus, nurodytus šio straipsnio 2 dalyje, ir ėmėsi priemonių jų teisingumui patikrinti. Tokie patys veiksmai, padaryti rangovo, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia baudą rangovui nuo 2 896 iki 5 792 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį trečiosios šalies pilietį.</p>	
--	---	--

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraičius

Teisės skyriaus vedėja

Alema Rynkevič

201704-14

81

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 10¹ IR 39¹ STRAIPSNIAIS
ĮSTATYMO PROJEKTO
ANTI KORUPCINIO VERTINIMO PAŽYMA

Teisės akto projekto pavadinimas: Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10¹ ir 39¹ straipsniais įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas).

Teisės akto projekto tiesioginis rengėjas: Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo departamento Darbo rinkos skyriaus vyriausioji specialistė Laura Audinytė.

Antikorupcinio požiūriu rizikingos teisės akto projekto nuostatos: nėra.

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
		<i>Pildo teisės akto projekto vertintojas</i>	<i>Pildo teisės akto projekto tiesioginis rengėjas</i>	<i>Pildo teisės akto projekto vertintojas</i>
1.	Teisės akto projektas nesudaro išskirtinių ar nevienodų sąlygų subjektams, su kuriais susijęs teisės akto įgyvendinimas	Įstatymo projektas nesudaro asmenims, institucijoms išskirtinių ar nevienodų sąlygų. Įstatymo projektu įtvirtinama nauja socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonė, nustatoma neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimo reglamentavimas, praplečiamas įsidarbinimo galimybių vertinimo paslaugų ir paramos judumui priemonės taikymas, taip pat institucijų, galinčių skirti baudas už nelegalų, nedeklaruotą darbą ir nedeklaruotą savarankišką veiklą ratas.		☐ tenkina ☐ netenkina
2.	Teisės akto projekte nėra spragų ar nuostatų, leisiančių dviprasmiškai aiškinti ir taikyti teisės aktą	Įstatymo projekte nėra spragų ar nuostatų, leisiančių dviprasmiškai aiškinti ir taikyti teisės aktą.		☐ tenkina ☐ netenkina
3.	Teisės akto projekte nustatyta, kad sprendimą dėl teisių suteikimo, apribojimų nustatymo, sankcijų taikymo ir panašiai priimančias	Sprendimą dėl teisių suteikimo priimančias subjektas atskirtas nuo šių sprendimų teisėtumą ir įgyvendinimą kontroliuojančio subjekto. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendina Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Lietuvos darbo		☐ tenkina ☐ netenkina

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
	subjektas atskirtas nuo šių sprendimų teisėtumą ir įgyvendinimą kontroliuojančio (prižiūrinčio) subjekto	<p>birža) ir jos teritorinės darbo biržos (Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo (toliau – Įstatymas) 16 straipsnio 1 dalis). Lietuvos darbo birža organizuos teritorinių darbo biržų veiklą ir kontroliuos, kaip jos teikia darbo rinkos paslaugas ir įgyvendina aktyvios darbo rinkos politikos priemones, socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonę (Įstatymo projekto 5 straipsnis, kuriuo keičiamas Įstatymo 16 straipsnis).</p> <p>Nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos individualios veiklos prevenciją vykdo, patikrinimus, grindžiamus rizikos vertinimu, atlieka Valstybinė darbo inspekcija prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinė darbo inspekcija), Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Valstybinė mokesčių inspekcija), Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos bei policija (Įstatymo 55 straipsnis). Įstatymo projektu siūloma visoms institucijoms, vykdančioms nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos prevenciją, numatyti galimybę skirti baudas darbdaviams už nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos pažeidimus (Įstatymo projekto 25 straipsnis, kuriuo keičiamas Įstatymo 56 straipsnis).</p>		
4.	Teisės akto projekte nustatyti subjekto įgaliojimai (teisės) atitinka subjekto atliekamas funkcijas (pareigas)	Įstatymo projekte įtvirtinti Lietuvos darbo biržos, Valstybinės darbo inspekcijos, kitų valstybės institucijų ir įstaigų įgaliojimai (teisės) atitinka jų vykdomas funkcijas (pareigas), nustatytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 30 straipsnyje, Lietuvos Respublikos Valstybinės darbo inspekcijos įstatymo 6 straipsnyje.		☐ tenkina ☐ netenkina
5.	Teisės akto projekte nustatytas baigtinis sprendimo priėmimo kriterijų (atvejų) sąrašas	Įstatymo projektu papildomas baigtinis sąrašas atvejų, kai užimtu laikomas asmuo, kuris vykdo neatlygintą veiklą (Įstatymo projekto 1 straipsnis, kuriuo keičiamas Įstatymo 9 straipsnis), papildomas baigtinis sąrašas statusų, kuriais gali būti registruoti darbo ieškantys asmenys (Įstatymo projekto 7 straipsnis, kuriuo keičiamas Įstatymo		☐ tenkina ☐ netenkina

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
		22 straipsnis), papildomas baigtinis darbo rinkoje papildomai remiamų asmenų sąrašas (Įstatymo projekto 10 straipsnis, kuriuo keičiamas Įstatymo 25 straipsnis), papildomas baigtinis sąrašas konsultavimo paslaugų (Įstatymo projekto 11 straipsnis, kuriuo keičiamas Įstatymo 28 straipsnis); papildomas baigtinis paramos mokymuisi priemonių sąrašas (Įstatymo projekto 16 straipsnis, kuriuo keičiamas Įstatymo 36 straipsnis); papildomas baigtinis sąrašas atvejų, kai kompensuojamos kelionės išlaidos (Įstatymo projekto 20 straipsnis, kuriuo keičiamas Įstatymo 40 straipsnis); papildomas baigtinis asmenų sąrašas, kuriems gali būti rengiamos užimtumo didinimo programos (Įstatymo projekto 24 straipsnis, kuriuo keičiamas Įstatymo 48 straipsnis).		
6.	Teisės akto projekte nustatytas baigtinis sąrašas motyvuotų atvejų, kai priimant sprendimus taikomos išimtys	Įstatymo projekto 25 straipsniu keičiamo Įstatymo 56 straipsnio 7 dalyje nurodytas motyvuotas atvejis, kai darbdavys, nelegaliai įdarbinęs trečiosios šalies pilietį dirbti tam tikro darbo, yra subrangovas, tiesioginis jo rangovas nėra subsidiariai atsakingas už nurodytų piniginių įpareigojimų įvykdymą.		☐ tenkina ☐ netenkina
7.	Teisės akto projekte nustatyta sprendimų priėmimo, įforminimo tvarka ir priimtų sprendimų viešinimas	Sprendimų dėl dalyvavimo socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonėse priėmimo tvarka bus reglamentuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintoje tvarkoje. Atsižvelgiant į tai, kad sprendimai susiję su bedarbio bei pelno nesiekiančių juridinių asmenų duomenimis, jie negali būti viešinami.		☐ tenkina ☐ netenkina
8.	Teisės akto projekte nustatyta sprendimų dėl mažareikšmiškumo priėmimo tvarka	Neregamentuota.		☐ tenkina ☐ netenkina
9.	Jeigu pagal numatomą reguliavimą sprendimus priima kolegialus subjektas, teisės akto projekte nustatyta kolegialaus sprendimus priimančio subjekto: 9.1. konkretus narių skaičius,	Neregamentuota.		☐ tenkina ☐ netenkina

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
	užtikrinantis kolegialaus sprendimus priimančio subjekto veiklos objektyvumą; 9.2. jeigu narius skiria keli subjektai, proporcinga kiekvieno subjekto skiriamų narių dalis, užtikrinanti tinkamą atstovavimą valstybės interesams ir kolegialaus sprendimus priimančio subjekto veiklos objektyvumą ir skaidrumą; 9.3. narių skyrimo mechanizmas; 9.4. narių rotacija ir kadencijų skaičius ir trukmė; 9.5. veiklos pobūdis laiko atžvilgiu; 9.6. individuali narių atsakomybė			
10.	Teisės akto projekto nuostatomis įgyvendinti numatytos administracinės procedūros yra būtinos, nustatyta išsami jų taikymo tvarka	Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti reikalingą administracinę procedūrą nustatys Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.		☐ tenkina ☐ netenkina
11.	Teisės akto projekte nustatytas baigtinis sąrašas motyvuotų atvejų, kai administracinė procedūra netaikoma	Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti reikalingą administracinę procedūrą nustatys Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.		☐ tenkina ☐ netenkina
12.	Teisės akto projektas nustato jo nuostatomis įgyvendinti numatytų administracinių procedūrų ir sprendimo priėmimo konkrečius terminus	Įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti reikalingą administracinę procedūrą nustatys Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.		☐ tenkina ☐ netenkina
13.	Teisės akto projektas nustato motyvuotas terminų sustabdymo ir	Nereglamentuota		☐ tenkina ☐ netenkina

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
	pratęsimo galimybes			
14.	Teisės akto projektas nustato administracinių procedūrų viešinimo tvarką	Atsižvelgiant į tai, kad sprendimai susiję su bedarbio bei pelno nesiekiančių juridinių asmenų duomenimis, jie negali būti viešinami		☐ tenkina ☐ netenkina
15.	Teisės akto projektas nustato kontrolės (priežiūros) procedūrą ir aiškius jos atlikimo kriterijus (atvejus, dažnį, fiksavimą, kontrolės rezultatų viešinimą ir panašiai)	Nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos individualios veiklos prevenciją vykdo, patikrinimus, grindžiamus rizikos vertinimu, atlieka Valstybinė darbo inspekcija, Valstybinė mokesčių inspekcija, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos bei policija, vadovaudamosi jų veiklą reglamentuojančiais teisės aktais.		☐ tenkina ☐ netenkina
16.	Teisės akto projekte nustatytos kontrolės (priežiūros) skaidrumo ir objektyvumo užtikrinimo priemonės ¹	Neregamentuota.		☐ tenkina ☐ netenkina
17.	Teisės akto projekte nustatyta subjektų, su kuriais susijęs teisės akto projekto nuostatų įgyvendinimas, atsakomybės rūšis (tarnybinė, administracinė, baudžiamoji ir panašiai)	Bauda skiriama, jei padaryta veika neužtraukia atsakomybės fiziniam ar juridiniam asmeniui pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą ar Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodeksą. (Įstatymo projekto 25 ir 27 straipsniai, kuriais keičiami Įstatymo 56 ir 60 straipsniai).		☐ tenkina ☐ netenkina
18.	Teisės aktų projekte numatytas baigtinis sąrašas kriterijų, pagal kuriuos skiriama nuobauda (sankcija) už teisės akto projekte nustatytų nurodymų nevykdymą, ir nustatyta aiški jos skyrimo procedūra	Nustatytas baigtinis sąrašas kriterijų pagal kuriuos skiriama bauda. (Įstatymo projekto 25 straipsnis, kuriuo keičiamas Įstatymo 56 straipsnis). Pažeidimai tiriami, pažeidimų protokolai surašomi ir bylos nagrinėjamos <i>mutatis mutandis</i> – vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nuostatomis (Įstatymo projekto 28 straipsnis, kuriuo keičiamas Įstatymo 60 straipsnis).		☐ tenkina ☐ netenkina

¹ Pavyzdžiui, aiškiai ir išsamiai išdėstytos kontroliuojančio subjekto teisės ir pareigos, nustatyta standartizuota kontrolės atlikimo procedūra, reikalavimas fiksuoti atskirus kontrolės procedūros etapus ir jų rezultatus, atsakingų specialistų rotacija, užkirstas kelias kontroliuojančio ir kontroliuojamo subjektų tiesioginiam kontaktui be liudininkų ir panašiai.

Eil. Nr.	Kriterijus	Pagrindimas (nurodomos konkrečios teisės akto projekto ar kitų teisės aktų nuostatos, pagrindžiančios teigiamą atsakymą, arba pateikiamos antikorupcinį teisės akto projekto vertinimą atliekančio specialisto pastabos ir pasiūlymai dėl korupcijos rizikos mažinimo)	Teisės akto projekto pakeitimas, mažinantis korupcijos riziką, arba teisės akto projekto tiesioginio rengėjo argumentai, kodėl neatsižvelgta į pastabą	Išvada dėl teisės akto projekto pakeitimų arba argumentų, kodėl neatsižvelgta į pastabą
19.	Kiti svarbūs kriterijai	Nėra.		☐ tenkina ☐ netenkina

Teisės akto projekto
tiesioginis rengėjas:

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo
ministerijos Darbo departamento Darbo rinkos
skyriaus vyriausioji specialistė Laura Audinytė

Teisės akto projekto
vertintojas:

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo
ministerijos Teisės skyriaus
vyriausioji specialistė Ingrida Kliukienė

(pareigos)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

2017-04-14

(data)

(pareigos)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

2017-04-14

(data)

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo
ministerijai

2017-04-12 Nr. (1.B.)27-244
[2017-03-29 Nr. (11.1-53) SD-1886

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija:

- atsižvelgdama į tai, kad Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – **Projektas**), Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – **Įsigaliojimo projektas**), Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10¹ ir 39¹ straipsniais įstatymo projektą (toliau – **Užimtumo projektas**), Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2471 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – **Nedarbo socialinio draudimo projektas**) ir Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2502 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – **Gyventojų pajamų mokesčio projektas**) (toliau kartu – **Įstatymų projektai**) bei nutarimo, kuriuo Įstatymų projektai teikiami Lietuvos Respublikos Seimui, projektą (toliau – **Nutarimo projektas**), nesilaikydama Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamente (toliau – **Reglamentas**), patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, nustatytos įstatymų projektų derinimo tvarkos;

- pastebėdama, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo suformuluotą doktriną Vyriausybė pagal Konstituciją yra saistoma ir savo pačios priimtų nutarimų; kol Vyriausybės nutarimas nėra pakeistas ar panaikintas, Vyriausybė turi laikytis jame nustatytų reikalavimų (2005 m. liepos 8 d., 2007 m. rugpjūčio 13 d., 2011 m. rugsėjo 2 d. nutarimai); savo pačios priimtų nutarimų nepaisymas reikštų, kad Vyriausybė nukrypo nuo konstitucinio teisės viešpatavimo imperatyvo, taigi ir tai, kad išleidžiant atitinkamą Vyriausybės nutarimą buvo pažeistas konstitucinis teisinės valstybės principas (2007 m. rugpjūčio 13 d. nutarimas); o tos situacijos, kai leidžiant teisės aktus nepaisoma teisėkūros procedūrinių reikalavimų, taip pat ir tų, kuriuos yra nustatęs pats teisėkūros subjektas, įvertintos ir Konstitucinio Teismo praktikoje (žr. 2016 m. liepos 8 d. nutarimą);

- remdamasi faktu, kad Įstatymų projektų paketas, remiantis Reglamentu, vertintinas kaip didelės apimties;

- suprasdama Įstatymų projektais teikiamų siūlymų svarbą, tačiau nepritarianti prielaidoms formuoti tokiai Įstatymų projektų derinimo, svarstymo ir priėmimo Vyriausybėje

praktikai, kuria, nukrypstant nuo galiojančios tvarkos, būtų paneigiami konstituciniai teisėkūros procedūrų viešumo ir skaidrumo reikalavimai;

teikia šiuos esminius pastebėjimus dėl Įstatymų projektų.

Dėl Projekto

I. Teiktini šie bendro pobūdžio pastebėjimai dėl Projekto:

1. Nėra nurodytų realių Projekto keitimo priežasčių, t. y. nėra nurodytas problemos, kuriai spręsti siūlomas teisinis reguliavimas, pagrindimas. Manytume, kad Projekto aiškinamojo rašto teiginys, jog „Darbo kodekse nustatytos kai kurios nuostatos, kurios yra ne tokios palankios darbuotojams ar ne visai aiškos darbdaviams dėl jų taikymo, todėl siūlomi Darbo kodekso papildymai ir pakeitimai“ yra realiai vargiai įmanomas, nes Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtintas Lietuvos Respublikos darbo kodeksas (toliau – Darbo kodeksas) įsigalios tik 2017 m. liepos 1 d., t. y. iki šios datos minėtas teisės aktas apskritai netaikomas.

2. Nėra nurodyto Projektu numatomo teisinio reguliavimo tikslo, nors pagal Lietuvos Respublikos Seimo statuto 135 straipsnio 3 dalies 1 punktą Projekto aiškinamajame rašte, be kita ko, turi būti nurodyti parengto Projekto tikslai ir uždaviniai.

3. Nėra pateiktų argumentų, informacijos, pagrindžiančios konkrečias Projektu numatomo teisinio reguliavimo priemones. Aiškinamajame rašte pateikiama informacija susijusi su Projektu siūlomų nuostatų pakartojimu, bet ne su argumentų nurodymu. Pastebėtina, kad minėtos informacijos nebuvimas nesudaro galimybių tinkamai ir visapusiškai įvertinti tiek Projektu siūlomų teisinio reguliavimo priemonių, tiek galimų pasekmių, kilsiančių dėl atitinkamų priemonių nustatymo. Pavyzdžiui, Projektu siūloma „apsunkinti suminės darbo laiko apskaitos įvedimą“, tačiau, kodėl tai siūloma, nenunoroma. Atitinkamai – šis faktas nurodomas ir prie Projektu numatomų teisinio reguliavimo pasekmių, turėsiančių įtakos verslo sąlygoms. Tačiau nesant jo pagrindimo, nėra galimybės įvertinti ir tokiu siūlymu kilsiančių pasekmių proporcingumo, būtinumo.

4. Projektu siūloma tam tikrus teisinius santykius, lyginant su galiojančia (įsigaliosiančia) tvarka, pavesti reguliuoti ne Lietuvos Respublikos Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai, bet atitinkamos valdymo srities ministrui (žr. Projekto 6, 9, 11, 12, 28, 32, 33 straipsnius). Teisingumo ministerijos nuomone, tokiu atveju turėtų būti iš esmės užtikrinamas reguliuojamų santykių teisėtumas. Teisingumo ministerija, remdamasi teisinių išvadų teikimo praktika, neretai teikia pastabas ir pasiūlymus dėl Vyriausybės nutarimų projektais siūlomo teisinio reguliavimo galimo neteisėtumo, atsižvelgdama į įstatyminiu reguliavimu suteiktus įgaliojimus ir jų apimtį poįstatyminio teisės akto atžvilgiu.

II. Pastabos ir pasiūlymai dėl atskirų Projekto nuostatų:

1. Sistemiškai įvertinus Projekto 1 straipsnio 1 ir 2 dalimis teikiamus siūlymus, kiek jie susiję su „darbiniu teisnumu“ ir „darbiniu veiksniumu“, manytume, derėtų atsisakyti šių siūlymų dėl jų nepagrįstumo, nesistemiškumo ir galimų praktinių taikymo problemų. Manytume, įsigaliosiantis teisinis reguliavimas, numatytas Darbo kodekso 21 straipsnyje, yra pakankamas ir derantis su Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse nustatytu teisiniu reguliavimu. Pastebėtina, kad Projekto 1 straipsnio 1 dalyje dėstomos Darbo kodekso 21 straipsnio 2 dalies nuostatos „visišką darbinį teisnumą (galėjimas turėti darbo teises ir pareigas)“, „veiksnumą (galėjimas savo veiksmais įgyti darbo teises bei sukurti darbo pareigas)“ leidžia daryti prielaidą, kad darbinio teisnumo ir veiksnumo, kaip jie siūlomi apibrėžti Darbo kodekso 21 straipsnio 2 dalyje, turėjimas suponuoja galimybę būti ne tik darbuotoju, bet ir darbdaviu (vartojamos nuostatos „darbo teisės“, „darbo pareigos“). Tokiu atveju įžvelgtinas Darbo kodekso 21 straipsnio 2 dalies nuostatos ir Projekto 1 straipsnio 1 dalyje dėstomos Darbo kodekso 21 straipsnio 3 dalies, pagal kurią darbdavio fizinio asmens teisnumas ir veiksnumas siejamas su Civilinio kodekso teisiniu reguliavimu, tarpusavio nesuderinamumas. Taip pat lieka nepagrįsta, kokiais argumentais remiantis siūloma nustatyti, kad darbuotoju gali būti fizinis asmuo, jam sukakus šešiolika metų, tuo tarpu darbdaviu – fizinis asmuo, įgijęs civilinį veiksnumą Civilinio kodekso nustatyta tvarka (pagal bendrą taisyklę – jam sukakus

aštuoniolika metų). Toks teisinis reguliavimas reikštų, kad šešiolikos metų fizinis asmuo galėtų būti tik darbuotoju, bet ne darbdaviu, taigi jis neturėtų *visiško* darbinio teisnumo ir veiksnio, kaip teigiama Darbo kodekso 21 straipsnio 2 dalyje (be to, žodžio „visiškas“ vartojimas šioje nuostatoje yra perteklinis ir netikslus, kadangi Darbo kodeksas nereguliuoja dalinio darbinio teisnumo ir veiksnio). Tuo atveju, jei vis tik būtų pagrįstai ir motyvuotai nuspręsta neatsisakyti minėtų siūlymų, jų formuluotes reikėtų tobulinti.

Pirma, Projekto 1 straipsnio 1 dalimi siūloma numatyti, kad „darbuotojo visiškas darbinis teisnumas ir veiksnias įgyjamas jam sukakus šešiolika metų, išskyrus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu nustatytas išimtis“. Svarstyti, kas turima omenyje, vartojant nuostatą „išimtis“ – ar darbai, kuriuos galėtų dirbti ir jaunesnis, nei šešiolikos metų, asmuo, ar visiško darbinio teisnumo ir veiksnio įgijimo momentas. Pastaruoju atveju, manytume, Vyriausybei siūloma suteikti pernelyg plati diskrecijos teisė nustatyti mažesnę (nei šešiolikos metų) ribą, o ir jos nustatymui nesiūlomi numatyti kriterijai. Vertinamoje nuostatoje taip pat atsisakyti „nutarimu“, nes Vyriausybės sprendimų įforminimas nėra Projekto reguliavimo dalykas.

Antra, Projekto 1 straipsnio 2 dalyje siūloma numatyti, kad „darbdaviu gali būti Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausantis juridinis ar fizinis asmuo, *turintis darbinį teisnumą ir veiksnumą*“. Nėra apibrėžta, ar požymis „darbinis“ taikomas tiek juridinio, tiek fizinio asmens atžvilgiu, ar tik fizinio asmens atžvilgiu. Vertinamos dalies nuostata „darbdavio fizinio asmens teisnumą ir veiksnumą reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas“ vėlgi sukelia neaiškumų – apie kokį teisnumą ir veiksnumą kalbama (darbinį ar civilinį); jei kalbama apie civilinį, pakartotinai svarstyti Projekto 1 straipsniu teikiamų siūlymų poreikis.

2. Projekto 2 straipsniu teikiamas siūlymas „o jos nesant – darbdavio lygmeniu veikiančiai“ turi būti pagrįstas, t. y. kodėl siūloma iš kitų profesinių sąjungų išskirti darbdavio lygmeniu veikiančią profesinę sąjungą ir atitinkamas teises suteikti tik jai, nors kituose Projekto straipsniuose, pavyzdžiui, 31, toks ribojimas nenustatomas. Analogiškas siūlymas taikytinas ir Projekto 5, 8, 13 ir 14 straipsniams.

3. Siūlytina įvertinti Projekto 2 straipsnio nuostatos „jei profesijos grupėje yra daugiau kaip du darbuotojai“ tikslinimo būtinumą, atsižvelgiant į jos taikymo galimybes, pavyzdžiui, esant trimis darbuotojams, iš kurių du moteriškos lyties, o vienas – vyriškos (arba atvirkščiai). Analogiškas pasiūlymas taikytinas kitiems Projekto straipsniams, kuriuose siūloma ši nuostata.

4. Projekto 10 straipsnyje reikėtų tiksliai vartoti požymį „vienis“. Jei ši nuostata taikytina visų grupių atžvilgiu, prieš kiekvieną jų siūlytina ją įrašyti. Taip pat prašytume papildomai įvertinti, ar Projekto 10 straipsniu teikiamas siūlymas „*vieni prižiūri kitus šeimos narius*, kuriems nustatytas mažesnis negu penkiasdešimt penkių procentų darbingumo lygis, arba šeimos narius, sukakusius senatvės pensijos amžių, kuriems nustatytas didelių ar vidutinių specialiųjų poreikių lygis“ objektyviai įgyvendinamas ir atitinka neįgalųjų asmenų teises, atsižvelgiant į tai, kad minėti asmenys turi būti prižiūrimi (slaugomi) nepertraukiamai.

5. Projekto 11 straipsnio 1 dalyje siūloma atsisakyti nuostatos „kai jos nėra, – profesinę sąjungą“. Pažymėtina, kad šis siūlymas nėra argumentuotas, todėl vertintinas kaip nepagrįstai nustatantis žemesnį darbuotojų interesų apsaugos standartą. Kartu siūlytume tikslinti nuostatą „dėl galimų neigiamų pasekmių realaus sušvelninimo“, ją formuluojant pagal prieš tai dėstomą nuostatą „atleidimo iš darbo padarinių sušvelninimo priemonės“ arba apibrėžiant jos reikšmę. Priešingu atveju ji vertintina kaip neapibrėžta nuostata.

6. Iš Projekto 14 straipsnio formuluotės nėra aišku, ar aplinkybė „pareikalavus“ taikytina ir darbo tarybos atžvilgiu.

7. Projekto 17 straipsnio 1 dalyje vartojama neapibrėžta nuostata „esant būtinumui“. Siekiant teisinio aiškumo, ši nuostata turi būti tikslinama, apibrėžiant, kokia situacija būtų laikoma *būtinumu*, arba nustatomi kriterijai, kurių egzistavimas leistų konstatuoti *būtinumą*. Kartu siūlytume tikslinti nuostatą „atsižvelgus“, nes nėra aiškus jos privalomumas, įtaka priimamiems sprendimams, pavyzdžiui, ar ši nuostata reiškia tik įvertinimą (gali būti priimamas tiek teigiamas, tiek neigiamas sprendimas), ar – galutinį sprendimą (jei profesinės sąjungos nuomonė neigiama, suminė darbo laiko apskaita negalėtų būti įvedama).

8. Siūlytina suvienodinti Projekto 17 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas „darbo taryba“ ir „įmonėje veikianti darbo taryba“.

9. Manytume, siekiant sistemiškumo, Projekto 17 straipsnio 3 dalyje siūloma nuostata turi būti dėstoma Projekto 16 straipsnyje, atsižvelgiant tiek į Darbo kodekso 114 straipsnio turinį (keičiamas Projekto 16 straipsniu), tiek į Projekto 17 straipsnio 1 dalies nuostatą „laikantis nustatytų maksimaliojo darbo laiko reikalavimų“. Kartu prašytina pagrįsti „*penkiasdešimtį dviejų valandų* per kiekvieną septynių dienų laikotarpį“ terminą (Darbo kodekso 114 straipsnio 1 dalies 5 punkte jis nustatytas atitinkamai 48 valandos) ir šios taisyklės netaikymą „budėjimo darbams“.

10. Pastebime, kad tokie siūlymai, kaip kad numatytas Projekto 18 straipsniu, turi būti pagrindžiami iš esmės, nurodant rodiklius, aplinkybes, požymius, kodėl jie siūlomi būtent tokie. Kitu atveju abejotina jų pagrįstumu ir būtinumu.

11. Projekto 20 straipsnio nuostatos turėtų būti pagrįstos.

12. Siūlytume papildomai įvertinti, ar Projekto 21 straipsniu numatomas pavedimas Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai yra pakankamas. Pastebime, kad visos šiame straipsnyje vartojamos nuostatos – „darbas yra kilnojamojo pobūdžio“, „atliekamas kelionėje, lauko sąlygomis“, „susijęs su važdavimais“, „su tuo susijusios“, „padidėjusios išlaidos“ – yra neapibrėžtos, bet iš esmės jos reiškia *sąlygas* konkrečioms kompensacijoms gauti. Taip pat pastebime, kad nei Projekte, nei pavedime nenumatoma, kokios išlaidos turimos omenyje, jų rūšys; kodėl tikslinga Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai nustatyti būtent konkretų išmokų dydį. Kartu abejotina, ar Projekto 21 straipsnio nuostata „atliekamas <...> *lauko sąlygomis*“ visais atvejais atitiktų siūlomos numatyti kompensacijos, susijusios su *kilnojamojo pobūdžio darbu arba su kelionėmis*, paskirtį.

13. Projekto 22 straipsnyje siūlytina patikslinti delpinigių dydžio tvirtinimo momentą „kiekvienų metų *pradžioje*“ bei konstitucinių teisingumo ir teisinės valstybės principų kontekste įvertinti esminių jų dydžio nustatymo kriterijų Projekte poreikį, be kita ko, įvertinant panašius santykius reguliuojančias Mokesčių administravimo įstatymo 99 straipsnio nuostatas ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2014 m. vasario 3 d. nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.

14. Projekto 23 straipsnio 2 dalies paskutiniojo sakinio siūlymai turi būti pagrįsti, jų formuluotės suderintos su Darbo kodekso 188 straipsnio 2 dalies, 192 straipsnio 6 dalies nuostatų formuluotėmis, o jų taikymas apibrėžtas, numatant, kokiais atvejais darbo tarybos funkcijas vykdo profesinių sąjungų narių išrinkta profesinė sąjunga (kartu atkreiptinas dėmesys, kad nėra apibrėžta tokia profesinės sąjungos išrinkimo tvarka), kokiais – jungtinė profesinių sąjungų atstovybė.

15. Įvertinant Projekto 24 straipsniu dėstomos Darbo kodekso 171 straipsnio 5 dalies ketvirtajame sakinyje profesinei sąjungai suteikiamą teisę, siūlytina atitinkamai papildyti minėtos dalies pirmąjį ir septintąjį sakinius, taip pat vartoti vienodas nuostatas, sąvokas trečiajame ir ketvirtajame sakiniuose.

16. Siūlytina tikslinti Projekto 26 straipsnio nuostatą „įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina valstybė ar savivaldybė“, kadangi nėra aiškiai apibrėžta, kokius subjektus ši formuluotė turėtų apimti (pavyzdžiui, galima daryti prielaidą, kad tokia formuluotė apimtų valstybės ir savivaldybės įmones, tačiau nėra apibrėžta, ar siekiama ja apimti ir, pavyzdžiui, akcines, uždariasias akcines bendroves, viešąsias įstaigas, kurių akcijų (teisių) savininkė būtų valstybė ar savivaldybė, bei ar tai būtų pagrįsta). Analogiškai ši pastaba teiktina ir Projekto 26 straipsnio paskutiniajam sakiniui. Kartu pastaroji nuostata galėtų būti traktuojama kaip pažeidžianti aukštųjų mokyklų autonomijos principą, apimantį ir aukštosios mokyklos teisę nustatyti savo struktūrą, vidaus darbo tvarką, darbuotojų skaičių, jų teises, pareigas ir darbo apmokėjimo sąlygas, pareigybių reikalavimus, konkursų pareigoms eiti organizavimo ir darbuotojų atestavimo tvarką. Atsižvelgiant į tai, kad pagal siūlomą Darbo kodekso 181 straipsnio 2 dalies nuostatą aukštosios mokyklos valdymo organai nedalyvautų kolektyvinės sutarties sudaryme, o tai išimtinai vykdytų valstybės institucijos, valstybės institucijos sudaryta kolektyvinė sutartis (valstybės institucijos valios išraiška) varžytų aukštosios mokyklos galimybes nustatyti atitinkamą reguliavimą ir realizuoti vieną iš autonomijos principo elementų, įtvirtintų Mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnio

2 dalies 8 punkte. Atsižvelgiant į tai, siūlytina patikslinti Projekto 26 straipsnio pirmąjį sakinį, kartu atsisakant jo antrojo sakinio.

17. Papildomo pagrindimo prašytume dėl Projekto 27 straipsnio 1 dalimi teikiamo siūlymo „yra tarptautinės profesinių sąjungų ar darbdavių organizacijos nariai“ (kartu siūlytina įvertinti, ar šio požymio nustatymas pagrįstai sumažintų subjektų, turinčių teisę deleguoti atstovą į Trišalę tarybą, skaičių). Taip pat siūlytina tikslinti Projekto 27 straipsnio 1 dalyje dėstomo Darbo kodekso 185 straipsnio 2 dalies 9 punkto nuostatą „organizacijos nariai veikia <...>“, kadangi nėra apibrėžta, kaip tokio veikimo faktas turėtų būti nustatomas. Be to, tikslintina „Lietuvos Respublikos rajonų“ sąvoka, atsižvelgiant į Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo nuostatas.

18. Projekto 27 straipsnio 1 dalyje, kurioje dėstomas Darbo kodekso 185 straipsnio 2 dalies 9 punktas, siūlytume aiškiai išskirti, kuris požymis taikytinas profesinių sąjungų organizacijoms, kuris – darbdavių. Taip pat manytume, kad šioje dalyje įvestas trumpinys „(toliau – organizacijos)“ yra perteklinis (atskiruose punktuose jis nevartojamas).

19. Manytume, Projekto 29 straipsniu teikiamas siūlymas dėl *konferencijos* turinio apibrėžimo neatitinka Darbo kodekso 174 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyto teisinio reguliavimo.

20. Projekto 30 straipsnio nuostata „darbuotojų atstovai“ derintina su Darbo kodekso 204 straipsnio 1 dalies antrajame sakinyje vartojama nuostata „darbo tarybos“.

21. Jei Projekto 31 straipsnio taikymui aktuali yra Darbo kodekso 169 straipsnio 3 dalis, manytume, nuostata „ar profesinė sąjunga“ yra perteklinė. Kita vertus, kodėl atitinkama nuostata nesiūlomi pildyti kiti susiję Darbo kodekso straipsniai, pavyzdžiui, 203-208.

22. Pastebime, kad Projektu siūlomi suteikti įgaliojimai kitiems subjektams tvirtinti atitinkamus aktus formuluojami skirtingai (žr., pavyzdžiui, 32-34 straipsnius). Siūlytina tai pagrįsti arba vienodinti formuluotes.

23. Svarstyti, ar Projekto 35 straipsniu teikiamu siūlymu nesukuriama teisinė fikcija dėl kolektyvinio darbo ginčo dėl intereso nagrinėjimo darbo arbitraže. Taip pat pastebime, kad siūloma nuostata „inicijuoja abi šalys *bendru susitarimu*“ reiškia ne tą patį, kaip kad nustatyta Darbo kodekso 239 straipsnio 1 dalies 2 punkte („šalys *sutaria perduoti* kolektyvinį darbo ginčą dėl interesų spręsti darbo arbitražui“).

24. Įvertinę Projekto 36 straipsniu teikiamą siūlymą, informuojame, kad išlieka aktualūs Teisingumo ministerijos 2017 m. sausio 23 d. teiktoje teisinėje išvadoje Nr. (1.6) 2T-60 išsakyti pastebėjimai ir komentarai (žr. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje Nr. 16-13458(2)). Kartu pastebime, kad lieka neapibrėžta, kas turima omenyje, – delspinigiai (žr. skliaustelius) ar bauda („kitos ginčo šalies naudai mokėti baudą“).

Dėl Įsigaliojimo projekto

1. Svarstytinas Įsigaliojimo projekto 1 straipsnio 1 dalimi teikiamo siūlymo pagrindimas. Galiojanti įstatymo nuostata, kurią siūloma keisti, numato, kad trumpalaikės darbo sutartys, sudarytos iki Darbo kodekso įsigaliojimo, tęsiasi ir joms taikomos terminuotų darbo sutarčių nuostatos. Ši nuostata įtvirtinta, įvertinus tai, kad Darbo kodekse nuo 2017 m. liepos 1 d. nebeliks trumpalaikių darbo sutarčių, todėl būtina apibrėžti sudarytų ir galiojančių šios rūšies darbo sutarčių statusą ir joms taikytiną teisinį reguliavimą po 2017 m. liepos 1 d. Kalbant apie terminuotas darbo sutartis, situacija yra kitokia, todėl abejotina, ar galima būtų remtis ta pačia logika ir įtvirtinti analogišką nuostatą, kokia yra numatyta trumpalaikėms darbo sutartims. Iš teikiamo pasiūlymo nėra aišku, kokios būtų „joms taikomos terminuotų darbo sutarčių nuostatos“. Manytume, Įsigaliojimo projekto 1 straipsnio 1 dalimi teikiamas siūlymas yra perteklinis, todėl jo siūlytume atsisakyti. Priešingu atveju jis turėtų būti paaiškintas ir pagrįstas įstatymų projektų aiškinamajame rašte.

2. Prašytume pagrįsti Įsigaliojimo projekto 1 straipsnio 4 dalies siūlymą ir įvertinti (bei nurodyti aiškinamajame rašte) dėl šio siūlymo galinčias kilti pasekmes.

Dėl Nedarbo socialinio draudimo projekto ir Gyventojų pajamų mokesčio projekto

1. Aiškinamajame rašte nurodyta, kad Nedarbo socialinio draudimo projektu, be kita ko, siūloma nustatyti, kad nedarbo draudimo išmokos bus mokamos 9 mėnesius, *nepriklausomai nuo bedarbio įgyto nedarbo draudimo stažo*. Prašytume šį siūlymą papildomai pagrįsti ir įvertinti efektyvumo, proporcingumo principų kontekste. Svarstyta, ar iš tiesų pagrįsta visus asmenis, nepriklausomai nuo jų įgyto nedarbo draudimo stažo, traktuoti vienodai. Be kita ko, reikėtų akcentuoti, kad ir šiuo atveju kalbama ne apskritai apie nedarbo draudimo stažą, bet apie tą, kuris yra lygus ar viršija būtiną nedarbo draudimo stažą, pagal kurį nustatoma asmens teisė į atitinkamą išmoką.

2. Nedarbo socialinio draudimo projekto 4 straipsniu teikiamas siūlymas yra perteklinis, nes nuostata „Kai yra Darbo kodekso 48 straipsnio 1 dalyje nustatytos aplinkybės“ būtent ir nukreipia į minėtame teisės akte nustatytą teisinį reguliavimą, o jį dar kartą kartoti – netikslinga.

3. Svarstyta, ar Gyventojų pajamų mokesčio projektu teikiamas siūlymas, formuluojamas „po 2017 m. liepos 1 d.“, būtų taikomas pačią pirmą liepos mėnesio dieną.

Dėl Užimtumo projekto

Teisingumo ministerija, remdamasi šio rašto pradžioje nurodytomis aplinkybėmis, be kita ko, papildomai pastebi, kad Užimtumo projektu teikiami siūlymai nėra neatsiejami ir glaudžiai turinio prasme susiję su Projektu teikiamais siūlymais, Užimtumo projektu teikiami siūlymai nėra būtini, siekiant tinkamai įgyvendinti Projektą. Atsižvelgiant į tai, įvertinti tik konceptualūs Užimtumo projektu teikiami siūlymai:

Vienas pagrindinių Užimtumo projekto tikslų – įtvirtinti naują *socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonę* (toliau – priemonė). Pastebime, kad papildomų argumentų, informacijos, kurie pristatytų, apibūdintų, atskleistų priemonės pagrindinius elementus, – nei Užimtumo projekte, nei lydimajame medžiagoje – nėra. Užimtumo projekto 2 straipsnyje, kuriame siūloma reglamentuoti priemonę, kaip neapibrėžtos, nepagrįstos vertintinos šios nuostatos. Pirmą, kodėl priemonę siūloma taikyti tik *bedarbiams*; antra, kodėl priemonę galėtų organizuoti tik *pelno nesiekiantis juridinis asmuo*; trečia, kodėl priemonę siūloma įgyvendinti *dvišalės sutarties*, o ne *trišalės sutarties* (bedarbis-teritorinė darbo birža-pelno nesiekiantis juridinis asmuo) pagrindu, juolab kad visi minėti subjektai turėtų tiek teisių, tiek įsipareigojimų pagal priemonę. Kartu pastebime, kad Užimtumo įstatymo, įsigaliosiančio 2017 m. liepos 1 d. (toliau – Įstatymas), 9 straipsnyje yra įtvirtintos devynios neatlygintinos veiklos rūšys, kuomet asmuo laikomas užimtu. Užimtumo projekto 1 straipsniu siūloma Įstatymo 9 straipsnį papildyti nauju punktu, jame nustatant priemonę. Atsižvelgdami į tai, prašytume papildomo pagrindimo, kodėl Užimtumo projekto 3 straipsnio 2 dalyje išskiriama būtent priemonė iš visų kitų Įstatymo 9 straipsnyje nustatytų neatlygintinių veiklų. Analogiškas siūlymas teiktinas ir kitiems Užimtumo projekto straipsniams, kuriuose priemonėi siūloma suteikti išimtinį statusą. Pagaliau Užimtumo projekto 2 straipsnyje siūlomu teisiniu reguliavimu esminius priemonės elementus pavedama nustatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai, kas vėl reikštų neapibrėžtumą ir galimas skirtingas interpretacijas, nustatant poįstatyminio teisės akto reguliavimo apimtį. Atsižvelgiant į tai, siūlytume pateikti minėtą informaciją, siekiant ne tik tinkamai įvertinti siūlomą priemonę, bet ir apsispręsti, kokie santykiai turi būti reguliuojami pačiu Užimtumo projektu, kokie – galimi reguliuoti poįstatyminiu teisės aktu.

Užimtumo projektu taip pat siūloma numatyti galimybę visoms institucijoms, vykdančioms nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos prevenciją, – Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai prie Vidaus reikalų ministerijos ir policijai – skirti baudas darbdaviams už nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos pažeidimus. Galiojančiu teisiniu reguliavimu ir pagal Įstatymą tokia teisė suteikta tik Valstybinei darbo inspekcijai. Teisingumo ministerijos nuomone, toks siūlymas turėtų būti įvertintas kompleksiskai, sistemiškai. Pastebime, kad Užimtumo projekto lydimuosiuose dokumentuose nėra nurodyta, kodėl toks siūlymas teikiamas, kokios priežastys paskatino siekį keisti susiklosčiusią praktiką, siūlymas neįvertintas galinčių kilti pasekmių kontekste. Pavyzdžiui, kaip bus užtikrinama vieninga pažeidimų bylų nagrinėjimo, baudų skyrimo praktika; ar teikiami siūlymai nepareikalautų

papildomų žmogiškųjų, finansinių išteklių, dėl ko kiltų poreikis perskirstyti valstybės biudžetą (tiek Įstatymas, tiek Užimtumo projektas įsigaliotų biudžetinių metų viduryje). Taip pat reiktų atsižvelgti ir į minėtų subjektų veiklą reguliuojančių teisės aktų turinį, šioms institucijoms suteiktus įgaliojimus – ar ir jų nereiktų keisti, pavedant jiems vykdyti naują funkciją, ar šios funkcijos vykdymas apskritai patektų į minimų institucijų kompetenciją.

Kritiškai vertintinas Užimtumo projekto siūlymas – atsisakyti prievolės Valstybinei darbo inspekcijai perduoti Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniam skyriui duomenis, kurių reikia, kad šios apskaičiuotų ir išieškotų darbdavio ir nelegaliai dirbusio asmens nesumokėtus gyventojų pajamų mokestį ir valstybinio socialinio draudimo įmokas, baudas ir delspinigius pagal šias įmokas ir mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nuostatas nuo pajamų, kurias gavo arba turėjo gauti nelegaliai dirbęs asmuo. Atkreiptinas dėmesys, kad šį siūlymą rengėjai pagrindžia tik „prieštaravimu Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 23 straipsnyje nustatytai pajamų mokesčio išskaičiavimo tvarkai“, tačiau nenurodo, kokie argumentai lėmė siūlymą atsisakyti ir tos nuostatos dalies, kuri susijusi su valstybinio socialinio draudimo įmokomis. Kartu, manytume, nereiktų atmesti ir to fakto, kad darbdavys gali nevykdyti minėto įpareigojimo – ar tokiu atveju vertinamos nuostatos atsisakymas nesukeltų papildomų problemų dėl atitinkamų sumų išieškojimo (priverstinio vykdymo).

Atsižvelgiant į tai, kad Profesinio mokymo įstatymo 1 straipsnyje numatyta išimtis tik aukštajam mokslui, Užimtumo projekto 19 straipsnyje neturėtų būti specialių nuostatų (pavyzdžiui, reikalavimų kompetencijas vertinančioms ar pripažįstančioms institucijoms), konkuruojančių su Profesinio mokymo įstatymu, apsiribojant nuorodomis į Profesinio mokymo, Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymus, Užimtumo projekte reguliuojant tik bedarbių siuntimo vertinti kompetenciją ir apmokėjimo už kompetencijų vertinimą klausimus. Taip pat turėtų būti įvertinta ir tai, kad kompetencijos vertinimas ir kompetencijos pripažinimas yra dvi skirtingos procedūros, vykdomos skirtingais pagrindais ir skirtingu tikslu (Profesinio mokymo įstatymo 11 straipsnis ir Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo 11 straipsnis) bei skirtingų institucijų nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į tai, reikalavimai, kad vienas asmuo (ir dar tik Užimtumo projekte nustatytos teisinės formos) teiktų abi šias paslaugas, gali būti vertinamas kaip nepagrįstai varžantis atitinkamas paslaugas teikiančių ūkio subjektų teises. Papildomai siūlome įvertinti, ar pagrįstas kalbos mokėjimo lygio, kompiuterinio raštingumo nustatymo išskyrimas, kadangi tai taip pat galėtų būti laikoma kompetencijų vertinimu. Taip pat pastebėtina, kad Užimtumo projekto 19 straipsnyje siūlomas apmokėjimo už kompetencijų vertinimo paslaugas mechanizmas gali būti vertinamas kaip neatitinkantis Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų ir viešųjų pirkimų principų bei sudarantis prielaidas išvengti jų laikymosi (šios pastabos kontekste įvertintinos ir kitos Užimtumo projekto nuostatos, pavyzdžiui, 37 straipsnio).

Pastabų ir pasiūlymų dėl Nutarimo projekto nėra.

Teisingumo viceministras

Paulius Griciūnas

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845, 8 706 64 868,
faks. 8 706 64 762, el. p. kanc@ukmin.lt, <http://www.ukmin.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Adresatams pagal sąrašą

2017-04-12 Nr. (10.4-181)-3-1551
I 2017-03-29 Nr. (11.1-53)SD-1886

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2017 m. kovo 29 d. raštu Nr. (11.1-53)SD-1886 pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 101 ir 391 straipsniais įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2471 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2502 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektą Nr. 17-4052, pastabų ir pasiūlymų neturi.

Ūkio viceministras

**EUROPOS TEISĖS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 23-7A, LT-01402 Vilnius, tel. 8 706 63 687, faks. 8 706 63 679,
el. p. etd@etd.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188600362

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai	2017-04-13	Nr. NR-314
	I 2017-03-29	Nr. (11.1-53)SD-1886

IŠVADA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 1 STRAIPSNIU PATVIRTINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 IR 242 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 10¹ IR 39¹ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-1904 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-2471 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-1007 17 IR 38 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-2502 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO DĖL PROJEKTŲ PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI PROJEKTO ATITIKTIES EUROPOS SĄJUNGOS TEISEI

Išnagrinėję Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 10¹ ir 39¹ straipsniais įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2471 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2502 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą ir susijusį Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektą, teikiame pastabas.

1. Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau - DK projektas) 11 straipsnio 1 dalimi keičiama šio įstatymo 63 straipsnio 3 dalis, kurioje siūloma atsisakyti darbdaviui nustatytos pareigos, prieš priimant sprendimą nutraukti darbo sutartį ar inicijuoti darbo sutarties nutraukimą, informuoti profesinę sąjungą, kai nėra darbo tarybos. Atsižvelgdami į tai, kad pagal minėto įstatymo 165 straipsnio 2 dalį darbuotojų atstovais laikomi ne tik darbo taryba ar darbuotojų patikėtinis, tačiau taip pat profesinė sąjunga, manome, kad DK projekto 11 straipsnio 1 dalyje siūlomas pakeitimas nesuderinamas su 1998 m. liepos 20 d. Tarybos direktyvos 98/59/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su kolektyviniu atleidimu iš darbo, suderinimo (toliau – Direktyva 98/59/EB) nuostatomis. Primename, kad vadovaujantis Direktyvos 98/59/EB 2 straipsniu, jeigu darbdavys numato kolektyvinį atleidimą, jis turi iš anksto konsultuotis su *darbuotojų atstovais*, kad būtų pasiektas susitarimas. Minėtos direktyvos 1 straipsnio 1 dalies b punkte nustatyta, kad darbuotojų atstovai yra darbuotojų atstovai pagal valstybių narių įstatymus arba praktiką. Kadangi profesinė sąjunga yra darbuotojų atstovavimo institutas lieka neaišku, kodėl projektu siekiama atsisakyti darbdavių pareigos informuoti profesinę sąjungą (kai nėra darbo tarybos) dėl kolektyvinio atleidimo. DK projekto aiškinamajame rašte siūlomo pakeitimo priežastys taip pat nenurodytos.

Kartu atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad pagal keičiamo įstatymo 169 straipsnio 3 dalį, jeigu darbovietėje yra veikianti profesinė sąjunga, kurios nariais yra daugiau kaip pusė visų darbovietės darbuotojų, darbo taryba nesudaroma. Tuo tarpu DK projekto 23 straipsnio 2 dalimi siūloma nustatyti, kad darbo taryba nesudaroma, jei yra veikianti profesinė sąjunga, kurios nariais yra daugiau kaip viena trečioji visų darbdavio darbuotojų. Taigi, po DK projektu atliktų įstatymo pakeitimų, atvejų, kai darbovietėje nebus sudaroma darbo taryba, turėtų padaugėti. Tai reiškia, kad taip pat daugės atvejų, kai darbdavys kolektyvinio atleidimo klausimais nesikonsultuos su darbuotojų atstovais.

Remdamiesi nurodytais argumentais, manome, kad siūlomas teisinis reglamentavimas nėra suderinamas su Direktyva 98/59/EB, o siūlomų pakeitimų priežastys turėtų būti nurodytos projekto aiškinamajame rašte.

2. DK projekto 1 straipsniu keičiamo įstatymo 21 straipsnio 2, 3 dalyse vartojamos sąvokos darbuotojų ir darbdavio *darbinis* teisnumas ir veiksnumas. Pirma, nėra aišku, ar 21 straipsnio 2 dalyje, ties sąvokomis skliaustuose, pateikti darbuotojo *darbinio* teisnumo ir veiksnumo apibrėžimai yra tapatūs aiškinant 21 straipsnio 3 dalyje darbdavio *darbinį* teisnumą ir veiksnumą. Antra, keičiamo įstatymo 21 straipsnio 2, 3 dalyse nurodomi darbuotojo ir darbdavio juridinio asmens *darbinio* teisnumo ir veiksnumo atsiradimo momentai. Tuo tarpu darbdavio fizinio asmens *darbinio* teisnumo ir veiksnumo momentas nėra apibrėžtas bei nurodoma, kad darbdavio fizinio asmens teisnumą ir veiksnumą reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Mūsų nuomone, siekiant aiškumo ir sistemiškumo darbdavio fizinio asmens *darbinio* teisnumo ir veiksnumo momentas taip pat turėtų būti apibrėžtas, o nuoroda į Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą netikslinga, kadangi jame nėra nuostatų reglamentuojančių *darbinį* teisnumą ir veiksnumą.

Projekto aiškinamajame rašte nėra jokių argumentų, pagrindžiančių poreikį įstatyme apibrėžti *darbinį* teisnumą ir veiksnumą.

3. DK projekto 2 straipsniu keičiamo įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje, DK projekto 5 straipsniu keičiamo įstatymo 40 straipsnio 8 dalyje, DK projekto 13 straipsniu keičiamo įstatymo 71 straipsnio 3 dalyje siekiama nustatyti, kad darbdavys turi pareigą teikti tam tikrą informaciją darbo tarybai, o jos nesant – darbdavio lygmeniu veikiančiai profesinei sąjungai, jeigu jos šios informacijos reikalauja. Mūsų nuomone, ši nuostata nėra visiškai aiški ir tiksli, kadangi nėra aišku, ar tiek darbo taryba, tiek darbdavio lygmeniu veikianči profesinė sąjunga minėtos informacijos turi pareikalauti pačios. Minėtų nuostatų lingvistinė konstrukcija tampa

ypač nenuosekli, kai įstatyme panašios pareigos teikti atitinkamą informaciją darbuotojų atstovams, pavyzdžiui DK projekto 14 straipsniu keičiamo įstatymo 79 straipsnio 4 dalyje, vartojamos formuluotės, pagal kurias vienam darbuotojų atstovui privalu teikti informaciją visais atvejais, kitam pareikalavus. Prašome patikslinti minėtas DK projekto nuostatas ir užtikrinti, kad visiems darbuotojų atstovavimo institutams būtų taikoma vienoda tvarka.

4. DK projekto 16, 17 straipsniais keičiamo įstatymo 114 ir 115 straipsniuose nustatyti nauji reikalavimai suminei darbo laiko apskaitai. Įstatymo 114 straipsnis reglamentuoja maksimalius darbo laiko reikalavimus. DK projekto 16 straipsnyje siūloma išbraukti įstatymo 114 straipsnio 1 dalies 5 punktą, kuris nustato, kad maksimalusis darbo laikas, dirbant pagal suminę darbo laiko apskaitą, įskaitant viršvalandžius, tačiau neįskaitant darbo pagal susitarimą dėl papildomo darbo vidutiniškai per septynių dienų laikotarpį, negali būti ilgesnis kaip keturiasdešimt aštuonios valandos, skaičiuojant per apskaitinį laikotarpį. Projekto aiškinamajame rašte nėra argumentų, kodėl šią nuostatą siekiama pripažinti netekusia galios. Be to, DK projekto 17 straipsnyje siūloma pakeisti įstatymo 115 straipsnio 3 dalį nurodant, kad darbo (pamainų) grafikai turi būti sudaromi taip, kad nepažeistų *maksimalaus penkiasdešimt dviejų valandų per kiekvieną septynių dienų laikotarpį termino*, netaikant šios taisyklės darbu pagal susitarimą dėl papildomo darbo ir budėjimo darbams.

Apibūdinti DK projekto pasiūlymai yra nesuderinami su 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų (tolia - Direktyva 2003/88/EB). Vadovaujantis Direktyvos 2003/88/EB 6 straipsnio b punktu *vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, per kiekvieną septynių dienų laikotarpį turi būti neilgesnis kaip 48 valandos*. Išimties iš šios taisyklės gali būti daromos remiantis Direktyvos 2003/88/EB 17 straipsnio 1 dalimi, 17 straipsnio 5 dalimi arba remiantis direktyvoje nustatytais pereinamaisiais laikotarpiais. Tačiau apibūdinti DK projekto pasiūlymai, pagal savo esmę, nėra skirti išimtiniais atvejais, o pereinamieji laikotarpiai, kuriais valstybės narės galėjo remtis, jau *yra praėję ir nebetaikomi*. Taigi, priešasčių, leidžiančių nukrypti nuo Direktyvoje 2003/88/EB nustatytos *48 valandų savaitės*, nėra.

Remdamiesi nurodytais argumentais, taip pat atsižvelgdami į tai, kad Projekto aiškinamajame rašte nepateikti detalūs siūlomų pakeitimų paaiškinimai, manome, kad apibūdinti įstatymo pakeitimai yra nesuderinami su Direktyvos 2003/88/EB nuostatomis.

5. DK projekto 17 straipsniu keičiamo įstatymo 115 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad suminė darbo laiko apskaita įvedama esant *būtinumui*, įvykdžius informavimo ir konsultavimo procedūrą su darbo taryba ir atsižvelgus į darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos nuomonę. Iš minėtos nuostatos nėra aišku, kokios aplinkybės bus vertinamos kaip būtinumas, dėl kurio reikia įvesti suminę darbo laiko apskaitą, ir todėl manytina, kad praktikoje gali kilti daug ginčų, ar tam tikros aplinkybės vertintinos kaip būtinos. Siūlytume minėtą nuostatą tikslinti, nustatant kriterijus, kokios sąlygos ar aplinkybės bus laikomos *būtinumu*.
6. DK projekto 18 straipsniu keičiamo įstatymo 117 straipsnio 3 dalį siūloma išdėstyti taip, kad dirbančio naktį darbuotojo darbo laikas vidutiniškai neviršyti aštuonių valandų per darbo dieną (pamainą) per apskaitinį trijų mėnesių (vietoje vieno mėnesio) laikotarpį. Atkreipiamė dėmesį, kad pagal Direktyvos 2003/88/EB 16 straipsnio c punktą valstybės narės gali nustatyti, taikydamos 8 straipsnį (naktinis darbo laikas), pamatinį laikotarpį, apibrėžtą po konsultacijų su darbdaviais ir darbuotojais arba nustatytą kolektyvinėmis sutartimis ar susitarimais, sudarytais nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu tarp darbdavių ir darbuotojų. Atsižvelgdami į tai, manome, kad iš esmės galima pasinaudoti galimybe nustatyti trijų mėnesių apskaitinį laikotarpį, tačiau, įvertinus Direktyvos 2003/88/EB 16 straipsnio c punktą, Projekto aiškinamajame rašte turi būti pateikti detalūs paaiškinimai, kokios konsultacijos su darbdaviais ir darbuotojais vyko ir kodėl toks sprendimas nustatyti trijų mėnesių apskaitinį laikotarpį buvo pasirinktas.

7. Projekto aiškinamajame rašte nenurodytos priežastys, kodėl DK projekto 20 straipsniu siūloma iš keičiamo įstatymo 127 straipsnio išbraukti jo 1 dalį. Šiuo atveju nėra neaišku, kaip bus apskaičiuojama teisė į visos trukmės kasmetines atostogas.
8. DK projekto 24 straipsniu siūloma įstatymo 171 straipsnio 5 dalį papildyti nuostata, kad darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos *nustatytais terminais* turi teisę pasiūlyti ne mažiau kaip tris rinkimų teisę turinčius darbuotojus kandidatais į darbo tarybos narius, iš kurių išrinktu bus laikomas daugiausia darbuotojų balsų gavęs kandidatas. Atkreipiame dėmesį, kad iš nurodytos nuostatos nėra aišku, koks subjektas (ar tai bus darbovietėje jau veikianti darbo taryba; kitas darbuotojų atstovas) ir kuo remiantis nustatys terminus, per kuriuos profesinė sąjunga galės siūlyti savo kandidatus. Siūlome nuostatą tikslinti.
9. DK projekto 27 straipsniu keičiamo įstatymo 185 straipsnio 2 dalis papildoma naujais 4 ir 5 punktais, kuriuose nustatomi papildomi reikalavimai profesinių sąjungų organizacijoms ir darbdavių organizacijoms, pretenduojančios deleguoti savo atstovą į Trišalę tarybą. Atsižvelgdami į tai, kad naujais reikalavimais (būti tarptautinės profesinių sąjungų ar darbdavių organizacijos nariu; ir organizacijos struktūriniais padaliniais atstovauti skirtingų ekonominės veiklos sektorių darbuotojams ar organizacijos nariams veikti ne mažiau kaip 2/3 Lietuvos Respublikos apskričių teritorijų ir bent pusėje Lietuvos Respublikos rajonų) gali būti apribotos galimybės profesinių sąjungų organizacijoms ir darbdavių organizacijoms dalyvauti Trišalės tarybos veikloje, prašome Projekto aiškinamajame rašte pateikti detalius argumentus ir paaiškinimus, kokio tikslo tokiomis nuostatomis siekiama ir ar jos yra proporcingos.
10. Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10¹ ir 39¹ straipsniais įstatymo projekto (toliau – UĮ projektas) 25 straipsniu keičiama įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 2 punkto formuluotė, išbraukiant šią dalį „*nesilaikant norminių teisės aktų nustatytos tvarkos*“. Atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad keičiamo įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 2 punkto formuluotė įstatyme atsirado derinant įstatymo nuostatas su 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/36/ES dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir buvimo tikslu dirbti sezoniniais darbuotojais sąlygų (toliau - Direktyva 2014/36/ES). Pagal Direktyvos 2014/36/ES 17 straipsnio 1 dalį valstybės narės numato sankcijas darbdaviams už įsipareigojimų pagal šią direktyvą nevykdymą. Kitaip tariant, įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 2 punktu siekiama atitinkamus atvejus kvalifikuoti kaip nelegalų darbą, referuojant į tai, kad nesilaikyta būtent iš Direktyvos 2014/36/ES nuostatų kylančių taisyklių, įgyvendintų norminiais teisės aktais. Esant šioms aplinkybėms manome, kad UĮ projektu siūlomas 56 straipsnio 1 dalies 2 punkto pakeitimas nėra techninio pobūdžio, todėl siūlytume palikti esamą formuluotę arba aiškiai pagrįsti, kodėl minėti pakeitimai yra būtini.
11. UĮ projekto 25 straipsnyje siūloma iš įstatymo išbraukti 56 straipsnio 2 dalies 3 punktą, kuriuo įgyvendinamas 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai (toliau – Direktyva 2009/52/EB), 4 straipsnio 1 dalies c punktas, numatantis, kad darbdaviai per kiekvienos valstybės narės nustatytą laikotarpį privalo pranešti valstybių narių paskirtoms kompetentingoms institucijoms apie trečiųjų šalių piliečių darbo pradžią. Siūlome minėtos nuostatos neišbraukti arba Projekto aiškinamajame rašte nurodyti kokiais kitais norminiais teisės aktais įgyvendinamas arba bus įgyvendintas minėtas Direktyvos 2009/52/EB 4 straipsnio 1 dalies c punktas.
12. UĮ projekto 25 straipsnyje siūloma iš įstatymo išbraukti 56 straipsnio 5 dalies 3 punktą, kuriuo įgyvendinami Direktyvos 2009/52/EB 6 straipsnio 1 dalies b punktas ir Direktyvos 2014/36/ES 17 straipsnio 3 dalis, numatantys, kad darbdavys turi sumokėti kompensaciją už nesumokėtą atlyginimą bei mokesčių ir socialinio draudimo įmokas. Siūlome minėtos nuostatos neišbraukti arba Projekto aiškinamajame rašte nurodyti kokiais kitais norminiais

teisės aktais įgyvendinamos arba bus įgyvendintos minėtos Direktyvos 2009/52/EB ir Direktyvos 2014/36/ES nuostatos.

13. Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto 1994 m. rugpjūčio 11 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, su paskutiniais pakeitimais, 24 punktu bei Europos Sąjungos reikalų koordinavimo taisyklių, patvirtintų 2004 m. sausio 9 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 21 „Dėl Europos Sąjungos reikalų koordinavimo“ 50 punktu prašome parengti įstatymų projektų ir Europos Sąjungos teisės aktų, kurie įgyvendinti atitinkamais įstatymais, atitikties lenteles. Parengtos atitikties lentelės turėtų būti pateiktos įvertinti Europos teisės departamentui.

Generalinis direktorius

Deividas Kriaučiūnas

Ričard Dzikovič, tel. 706 68 082, el. p. ricard.dzikovic@etd.lt
Gintarė Taluntytė, tel. 706 63 699, el. p. gintare.taluntyte@etd.lt
Rūta Butvydytė, tel. 706 63 683, el. p. ruta.butvydyte@etd.lt
Vaida Čepaitė, tel. 706 63 688, el. p. vaida.cepaite@etd.lt

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, Algirdo g. 19, 03607 Vilnius, tel. (8 5) 265 0193, faks. (8 5) 213 9751, el. p. info@vdi.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188711163

Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministerijai

2017-04-10 Nr. SD-15-440-1
Į 2017-03-29 Nr. 17-4062

**DĖL DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO
ĮSTATYMO NR. XII-2603 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO**

Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teiktą derinti Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. 17-4062, pastabų ir pasiūlymų neturi.

Lietuvos Respublikos vyriausiasis
valstybinis darbo inspektorius

Jonas Gričius

Gediminas Noreika, tel. 213 97 68, el. p. gediminas.noreika@vdi.lt

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ DARBO INSPEKCIJA
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, Algirdo g. 19, 03607 Vilnius, tel. (8 5) 265 0193, faks. (8 5) 213 9751, el. p. info@vdi.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188711163

Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministerijai

2017-04-10 Nr. SD-15-4402
2017-03-29 Nr. 17-4052

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 101 ir 391 straipsniais įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 pakeitimo įstatymo Nr. XII-2471 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 ir 38 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2502 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektą Nr. 17-4052, pastabų ir pasiūlymų neturi.

Lietuvos Respublikos vyriausiasis
valstybinis darbo inspektorius

Jonas Gričius

LIETUVOS PROFESINIŲ SĄJUNGŲ KONFEDERACIJA

Į/k 195752790, J.Jasinskio 9, LT-01111 Vilnius, a.s. LT827044060001628804, AB SEB Vilniaus bankas, b.k.70440
PVM mokėtojo kodas LT957527917, tel. (5) 2496921, (5) 2498056, faksas: (5) 2498078, e-paštas: info@lpsk.lt, http://www.lpsk.lt

2017.04.10 Nr. 41

K. Zauraitis

2017-04-11

DĖL LR DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 1 STRAIPSNIU PATVIRTINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 IR 242 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Siekiant tinkamo darbo kodekso aiškinimo ir interpretavimo, siūlome patikslinti LR darbo kodekso straipsnių pakeitimo įstatymo projekto nuostatas:

63 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 63 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Prieš priimdamas sprendimą nutraukti darbo sutartį ar inicijuoti darbo sutarties nutraukimą, darbdavys privalo informuoti darbo tarybą, o jos nesant – darbdavio lygmeniu veikiančią profesinę sąjungą, ir konsultuotis su ja dėl būsimo grupės darbuotojų atleidimo iš darbo padarinių sušvelninimo (perkvalifikavimo, perkėlimo į kitas darbo vietas, darbo laiko režimo pokyčių, didesnių, negu šiame kodekse numatytos, išeitinių išmokų, išėjimo terminų pratęsimo, laisvo laiko darbo paieškoms ir kita) priemonių. Konsultacijų metu šalys turi siekti sudaryti susitarimą dėl galimų neigiamų pasekmių realaus sušvelninimo.“

115 straipsnio pakeitimas

2. Pakeisti 115 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Darbo (pamainų) grafikai pranešami darbuotojams ne vėliau kaip prieš septynias dienas iki jų įsigaliojimo. Jie gali būti keičiami tik nuo darbdavio valios nepriklausančiais atvejais, įspėjus darbuotoją prieš dvi darbuotojo darbo dienas. Darbo (pamainų) grafikus tvirtina administracija, darbo (pamainų) grafikų derinimo tvarką suderinusi su įmonėje veikiančia darbo tarybą, o jos nesant – darbdavio lygmeniu veikiančią profesinę sąjungą, arba kolektyvinėje sutartyje nustatyta tvarka.“

169 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 169 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Darbo taryba darbdavio iniciatyva privalo būti sudaryta, kai vidutinis darbdavio darbuotojų skaičius yra dvidešimt ir daugiau darbuotojų, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytą atvejį.“

2. Pakeisti 169 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Jeigu darbovietėje yra darbdavio lygmeniu veikianči profesinė sąjunga, kurios nariais yra daugiau kaip viena trečioji visų darbdavio darbovietės darbuotojų, darbo taryba nesudaroma, o profesinė sąjunga įgyja visus darbo tarybos įgaliojimus ir vykdo visas šio kodekso darbo tarybai priskirtas funkcijas. Jeigu darbovietėje daugiau kaip viena trečioji darbuotojų priklauso įmonėje yra veikiančios kelios profesinės sąjungos, kurių nariais yra daugiau kaip viena trečioji visų darbovietės darbuotojų, darbo taryba nesudaroma, o jos funkcijas vykdo įmonės profesinių sąjungų narių išrinkta profesinė sąjunga arba jungtinė profesinių sąjungų atstovybė.“

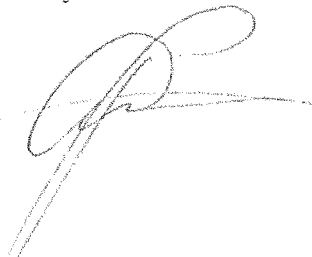
171 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 171 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Kandidatus į darbo tarybos narius gali siūlyti rinkimų teisę turintys darbuotojai. Kandidatais gali būti tik rinkimų teisę turintys darbuotojai, išskyrus rinkimų komisijos narius. Kiekvienas darbuotojas gali pasiūlyti po vieną kandidatą raštu kreipdamasis į rinkimų komisiją ir pateikdamas rašytinį siūlomo kandidato sutikimą būti renkamam į darbo tarybą. Jeigu darbdavio lygmeniu yra veikianti viena ar kelios profesinės sąjungos, tai vienas darbo tarybos narys yra renkamas tik iš darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos ar profesinių sąjungų nustatytais terminais pasiūlytų ne mažiau kaip trijų rinkimų teisę turinčių kandidatų. Darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos nustatytais terminais turi teisę pasiūlyti ne mažiau kaip tris rinkimų teisę turinčius darbuotojus kandidatais į darbo tarybos narius, iš kurių išrinktu bus laikomas daugiausia darbuotojų balsų gavęs kandidatas. Narystė profesinėje sąjungoje nedraudžia darbuotojams kandidatuoti į likusias laisvas darbo tarybos narių vietas. Visų kandidatų sąrašas turi būti sudarytas ne vėliau kaip keturiolika dienų iki darbo tarybos rinkimų dienos. Jeigu pasiūlytų kandidatų skaičius yra lygus renkamos darbo tarybos narių skaičiui arba mažesnis už šį skaičių, rinkimų komisija nustato papildomą laiką, per kurį galima siūlyti papildomus kandidatus. Šiuo atveju kandidatus pakartotinai gali siūlyti ir tie darbuotojai, kurie jau yra pasiūlę savo kandidatus. Jeigu per papildomą laiką nepasiūloma pakankamai kandidatų į darbo tarybos narius, rinkimų komisija surašo ir viešai paskelbia protokolą, kad darbo tarybos rinkimai laikomi neįvykusiais. Tokiu atveju nauji darbo tarybos rinkimai rengiami pagal šiame kodekse nustatytą tvarką ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo rinkimų komisijos sprendimo darbo tarybos rinkimus laikyti neįvykusiais priėmimo.“

Pagarbiai,

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos
Pirmininkas

Artūras Černiauskas

Viktorija Jančiukienė

Iš: Teisės aktų projektų informacinė sistema <noreply@lrs.lt>
Išsiųsta: 2017 m. balandis 11 d. 05:00
Kam: SADM post
Tema: Pasiūlymai projektui nr. 17-4067

CO-6603

**Pasiūlymai įstatymo projektui nr. 17-4067 LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO
PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 1
STRAIPSNIU PATVIRTINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 21, 23, 31, 32, 40,
43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197,
204, 209, 221, 237, 240, 241 IR 242 STRAIPSNIU PAKEITIMO ĮSTATYMAS (2017-03-29)**

Aušra Klimienė klimiene@cementas.lt 2017-04-10 14:43 rašė:

Išanalizavus Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, norėtume atkreipti Jūsų dėmesį į 117 straipsnį. Šis straipsnis visiškai netinkamas įmonėms, kurios vykdo nepertraukiamą gamybą ir neturi galimybės stabdyti gamybos proceso naktį. Taip pat norėtume pabrėžti, kad įstatymas nurodantis jog naktinių pamainų darbuotojų darbo laikas neturi viršyti 8 valandų per parą Lietuvos darbo teisės istorijoje jau buvo (Lietuvos Respublikos žmonių saugos darbe įstatymo pakeitimo įstatymas 2000m. spalio 17d. Nr. VIII-2063 45 str. 1d.), tačiau praktinių pažiūrių visiškai nepasiteisino, o sukėlė tik darbuotojų įniršį ir nepasitenkinimą. AB „Akmenės cementas“ profesinės sąjungos komitetas reikšdamas nepasitenkinimą įstatymu, kuris blogina darbuotojų darbo grafiką kreipėsi į Valstybinę darbo inspekciją, Socialinės apsaugos ir darbo ministrą, Trišalę tarybą, Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininką. Savo poziciją AB „Akmenės cementas“ darbininkai pareiškė laikraštyje „Statyba“ 2001 metų gegužės 15 dieną.

2002m. birželio 27d. Nr. IX-997, buvo priimtas Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 45 straipsnio pakeitimo įstatymas, kurio 2 str. teigė, kad kolektyvinėse sutartyse gali būti numatytos išimtys, kad nepertraukiamai dirbančiose įmonėse naktinių pamainų darbuotojų darbo laikas gali būti ilgesnis kaip 8 valandos per parą, tačiau per 4 mėnesius neturi viršyti vidutiniškai 8 valandų per parą. Jeigu yra viršijama šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nustatyta normali darbo laiko trukmė per savaitę, naktinių pamainų darbuotojams per 4 savaites privalo būti suteikiamas tokios trukmės poilsio laikas, kiek valandų per paeiliui einančias 4 savaites buvo viršyta normali darbo laiko trukmė. Įsigaliojus darbo kodeksui (2003metai sausio 1d.) naktinio darbo pamaina nebuvo ribojama laiko atžvilgiu.

Dabartiniai sprendimai dėl naktinio darbo pamainos trukmės, mus vėl grąžina į 8 val. darbo grafikus, į kuriuos žvelgiant akivaizdžiai matosi, kad 12 valandų darbo grafiku nepertraukiamas poilsio laikas žymiai ilgesnis, nei dirbant 8 val. darbo grafiku, t.y. pagal 8val. grafiką -80 val. nepertraukiamo poilsio, o 12val. d. grafiku - 96 val. Skirtumas 16 val. Dirbant 12 val. d. grafiku naktinėse pamainose reikia dirbti tik 2 pamainas iš eilės, o 8val. darbo grafiku -4. Taip pat norėtume informuoti, kad šiuo metu AB „Akmenės cementas“ darbuotojai renka parašus, kurie patvirtina darbuotojų nepritarimą naujo darbo kodekso 117 str.

Įsigaliojus naujojo darbo kodekso 117 straipsniui mes grįžtame atgal, skirtumas tarp anų laikų ir dabarties tas, kad 2000 metais nebuvo galimybės tautai masiškai emigruoti, tad kiekvienas bandė apginti savo teises ir kurti savo gyvenimą Lietuvoje, o šiandien emigracija - sprendimas, kuris pasirenkamas dažniausiai. Tad įvertinus kiek yra kuriama emigrantų grąžinimo programų, bei emigracijos mažinimo programų, kyla klausimas, kodėl šalies valdžia priima įstatymus, kurie akivaizdžiai skatina palikti Lietuvą, o kartu ir žlugdo verslą.

Pagarbiai,
Cementininkų profesinės sąjungos pirmininkė
Aušra Klimienė

Viktorija Jančiukienė

Iš: Teisės aktų projektų informacinė sistema <noreply@lrs.lt>
Išsiųsta: 2017 m. balandis 11 d. 05:00
Kam: SADM post
Tema: Pasiūlymai projektui nr. 17-4052

6604

Pasiūlymai nutarimo projektui nr. 17-4052 DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ISIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ISTATYMO NR. XII-2603 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ISTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ISIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ISTATYMO NR. XII-2603 1 STRAIPSNIU PATVIRTINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 IR 242 STRAIPSNIU PAKEITIMO ISTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽIMTUMO ISTATYMO NR. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 STRAIPSNIU PAKEITIMO IR ISTATYMO PAPILDYMO 101 IR 391 STRAIPSNIAIS ISTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ISTATYMO NR. IX-1904 PAKEITIMO ISTATYMO NR. XII-2471 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ISTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ISTATYMO NR. IX-1007 17 IR 38 STRAIPSNIU PAKEITIMO ISTATYMO NR. XII-2502 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ISTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI (2017-03-29)

Skaidrutė Mikalauskienė s.mikalauskiene@vmi.lt 2017-04-10 14:46 rašė:

Ivertinus „Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo įstatymas“ projektą pastebėta, kad:

Projekto 169 str. 3 d. nurodo, kad „Jeigu darbovietėje yra darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga, kurios nariais yra daugiau kaip viena trečioji visu darbdavio darbuotojų, darbo taryba nesudaroma, o profesinė sąjunga įgyja visus darbo tarybos įgaliojimus ir vykdo visas šio kodekso darbo tarybai priskirtas funkcijas. Jeigu darbovietėje daugiau kaip viena trečioji darbuotojų priklauso įmonėje veikiančioms profesinėms sąjungoms, darbo tarybos funkcijas vykdo profesinių sąjungų narių išrinkta profesinė sąjunga arba jungtinė profesinių sąjungų atstovybė.“

Projekto 40 str. 8 d., 52 str. 8 d., 71 str. 3 d., 79 str. 4 d. 115 str. 1 d., 209 str. 1 d. papildytos, kad nesant darbo tarybai, atstovauja darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga. O 63 str. 3 ir 4 dalyse profesinė sąjunga – išbraukta. Projekte siūloma pakeisti:

63 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Prieš priimdamas sprendimą nutraukti darbo sutartį ar inicijuoti darbo sutarties nutraukimą, darbdavys privalo informuoti darbo tarybą ir konsultuotis su ja dėl būsimo grupės darbuotojų atleidimo iš darbo padarinių sušvelninimo (perkvalifikavimo, perkėlimo į kitas darbo vietas, darbo laiko režimo pokyčių, didesnių, negu šiame kodekse numatytos, išeitinių išmokų, išpėjimo terminų pratęsimo, laisvo laiko darbo paieškomis ir kita) priemonių. Konsultacijų metu šalys turi siekti sudaryti susitarimą dėl galimų neigiamų pasekmių realaus sušvelninimo.“

63 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Apie numatomą grupės darbuotojų atleidimą darbdavys privalo raštu pranešti teritorinei darbo biržai Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka, pasibaigus konsultacijoms su darbo taryba, ir ne vėliau kaip prieš trisdešimt dienų iki darbo santykių pasibaigimo, bet ne vėliau kaip išpėdamas grupės darbuotojus apie jų atleidimą. Darbdavys tokio pranešimo kopiją pateikia darbo tarybai, kuri gali pateikti teritorinei darbo biržai savo pastabas ir pasiūlymus.“

Tai kaip su 169 str. 3 d. dalies vykdymu, ar nežiūrint į tai, kad čia neįrašyta profesinė sąjunga šis straipsnis vykdomas? O gal nevykdomas, nes daug straipsnių papildyta, kad nesant darbo tarybai, atstovauja darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga. O šiuose 63 str. 3 ir 4 dalyse profesinė sąjunga išbraukta: Manome, kad ir 63 straipsnio 3 ir 4 dalyse turi būti įrašyta profesinė sąjunga.

Pageidaujama gauti atsakymą el. paštu adresu s.mikalauskiene@vmi.lt.

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija
2017-04-11 05:00

Duomenys išsiųsti iš Valstybės ir savivaldybių teisės aktų projektų informacinės sistemos.

RESPUBLIKINĖ JUNGTINĖ PROFESINĖ SĄJUNGA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR
DARBO MINISTERIJAI

2017-04-10 Nr. RJ-382

I

DĖL TEIKIAMOS DK 185 STR. 2 D. PATAISOS

Manome, kad siūloma Darbo Kodekso (DK straipsnių pakeitimo įstatymo 27 str.) 185 str. 2 d. papildymas 4 p.: „yra tarptautinės profesinių sąjungų ar darbdavių organizacijų nariai;“ neturėtų būti teikiamas LR Seimui dėl sekančių priežasčių:

1. DK 185 2 d. kalba apie organizacijų, pretenduojančių tapti Trišalės tarybos nariu, atitikimą tinkamam pretendentui partnerystės Trišalėje taryboje gebėjimui, jo atstovavimo tiek teritorinės apimties, tiek atstovavimo įvairovei bei dydžiui Lietuvos Respublikoje. Tačiau, siūlomas perteklinis 185 str. 2 d. papildymas 4 d. prieštarauja TDO Konvencijos Nr. 87 3 str. kuris suteikia organizacijai *teisę parengti savo įstatus ir taisykles, visiškai laisvai rinkti savo atstovus, organizuoti valdymą ir veiklą bei rengti savo programas*. Kiekviena organizacija gali laisvai nusistatyti savo veiklos prioritetus: ar pirmiausiai orientuosis į Lietuvą, ar jos prioritetas - atstovavimas užsienyje. Tai jos programos reikalas. Riboti šią pasirinkimo laisvę ar taikyti dėl tokio pasirinkimo ribojimus, draudžia minėtos Konvencijos 3 str. 2 d.
2. Šis, 185 str. 2 d. papildymas 4 d., nieko bendra neturintis su organizacijos atstovavimu Trišalėje taryboje. Lietuvos mastu nustato tinkančioms pagal atstovavimo kriterijus organizacijoms, nelygias teises. Vadinasi toks reikalavimas ne tik perteklinis, bet ir prieštarauja LR Konstitucijos 50 str. imperatyviems reikalavimams.
3. Būtinis dalyvavimas tarptautinėse organizacijose būtų tinkamas ir tokiose organizacijose, kurios turi aiškias anarchistines ar post tarybines tendencijas. Ar toks niekuo nepamatuotas ir perteklinis reikalavimas nepaskatins dalyvavimo ir tokiuose procesuose? Pažymėtina, kad mūsų nuomone, tai būtų greičiausiai, lengviausiai ir pigiausiai įgyvendinama.

Pagarbiai,
Pirmininkas

Arvydas Dambrasas

Kodas 195758149
Gedimino g. 33-201
Kaunas LT 44311

Tel.: (837) 42 25 73
El. paštas: arvydas@tikra.lt
Mob. tel. 8 674 47 370

A/s LT18 7300 0100 7610 9521
AB "Swedbank"

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
Investuotojų forumui
Lietuvos darbdavių konfederacijai
Lietuvos pramonininkų konfederacijai

2017-04-11 Nr.1.16-31

**DĖL UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
ĮSTATYMO PAPILDYMO STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO**

Gerbiamieji,

Lietuvos laisvosios rinkos institutas išnagrinėjo Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10¹ ir 39¹ straipsniais įstatymo projektą ir teikia pastabas bei pasiūlymus.

Atkreipiame dėmesį, kad Projekte numatyti Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 56 straipsnio 7 dalies pakeitimai nepanaikina jame įtvirtintų nuostatų, kurios numato įmones bausti už nusižengimus, kurių nepadarė, bei prievolę įmonei-rangovui reikalauti iš įmonės-subrangovo trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo dokumentų ir juos tikrinti. Tai nėra ūkio subjekto funkcija, atitikimo teisės aktų nustatytiems reikalavimams priežiūrą ir kontrolę turi vykdyti įgaliotos valstybės institucijos.

Siūlome panaikinti Projekto 25 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 56 straipsnio 7 dalies nuostatas, nustatančias subsidiarią įmonių-rangovų atsakomybę už pažeidimus, kuriuos padaro įmonės-subrangovai, bei įtvirtinančias prievolę, iš įmonių-subrangovų reikalauti 56 straipsnio 2 dalyje nurodytų dokumentų ir tikrinti jų teisingumą.

PRIDEDAMA. 2 lapai.

Pagarbiai

Lietuvos laisvosios rinkos
instituto prezidentas

Žilvinas Šilėnas

J. Čyžiūtė-Lazdauskienė, tel. 8 5 250 0285, el. p. jurgita@lri.lt
Dokumentas paštu siunčiamas nebus

Pastabos ir pasiūlymai Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10¹ ir 39¹ straipsniais įstatymo projektui

Lietuvos laisvosios rinkos institutas išnagrinėjo Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10¹ ir 39¹ straipsniais įstatymo projektą (toliau – Projektas) ir teikia pastabas ir pasiūlymus.

Siūlome pašalinti Projekto nuostatas, kurios įtvirtina galimybes bausti įmones-rangovus už kitos įmonės padarytus pažeidimus, bei ūkio subjektų pareigą tikrinti kitų ūkio subjektų vykdomos veiklos teisingumą.

Žemiau pateikiame šiuos siūlymą pagrindžiančius argumentus.

Įmonė bus baudžiama už nusižengimus, kurių nepadarė

Projekto 25 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 56 straipsnio 7 dalis numato, kad įmonė-rangovas yra subsidiariai atsakinga už kai kuriuos įmonės-subrangovo finansinius įsipareigojimus tuo atveju, jei įmonė-subrangovas nelegaliai įdarbino trečiosios šalies pilietį.

Tokia nuostata pažeistų teisingumo principus, nes įmonė-rangovas būtų baudžiama už nusižengimus, kurių ji pati nepadarė. Pažymime, kad paprastai įstatymai asmens subsidiarią atsakomybę numato tuomet, kai yra to asmens kaltė, pvz.: (i) Civilinio Kodekso 2.50 straipsnio 3 dalis numato juridinio asmens dalyvio subsidiarią atsakomybę tuomet, kai juridinis asmuo negali įvykdyti prievolės dėl dalyvio nesąžiningų veiksmų; (ii) Civilinio Kodekso 2.83 straipsnio 3 dalis numato juridinio asmens valdymo organo narių subsidiarią atsakomybę, jei jie juridinio asmens vardu sudaro sandorius pažeisdami valdymo organų kompetenciją.

Prievolė įmonei-rangovui reikalauti iš įmonės-subrangovo trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo dokumentų ir juos tikrinti nėra ūkio subjekto funkcija

Projektu keičiamo Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 56 straipsnio 7 dalis taip pat numato, kad įmonė-rangovas, norėdamas išvengti atsakomybės už įmonės-subrangovo įvykdytus pažeidimus, privalo raštu iš subrangovo pareikalauti trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo dokumentų ir imtis priemonių šių dokumentų teisingumui patikrinti.

Įmonė-rangovas neturi (ar gali neturėti) teisinių įgaliojimų ir mechanizmų įpareigoti įmonės-subrangovą dalintis dokumentais, pvz., šalims jau sudarius sutartį, tokių papildomų reikalavimų subrangovas gali nevykdyti, nes jie nėra numatyti sutartyje, o įstatymai subrangovui tokios pareigos taip pat nenustato. Be to, nėra aišku, kokių momentu įmonė-rangovas turėtų pateikti tokį raštišką reikalavimą įmonei-subrangovui: tik sužinojusi apie įdarbinamus trečiųjų šalių piliečius, ar institucijai, vykdančiai nelegalaus, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę, pradėjus tyrimą, ar dar kokių kitų atveju.

Įmonė-rangovas neturi (gali neturėti) priemonių ar kompetencijų deramai patikrinti, ar įmonės-subrangovo pateikti dokumentai yra teisingi.

Be to, nėra nurodyta, kokia konkreti informacija ar duomenys turi būti tikrinami.

Įmonės-subrangovo vykdomos veiklos ir jos atitikimo teisės aktų nustatytiems reikalavimams priežiūra ir kontrolė turi būti vykdoma įgaliotų valstybės institucijų

Ūkio subjekto funkcija nėra ir negali būti kontroliuoti, ar kitas ūkio subjektas laikosi įstatymų, juo labiau – tikrinti kitų ūkio subjektų dokumentų teisingumą. Priešingai nei įgalios valstybės institucijos, ūkio subjektai negauna valstybės finansavimo kitų ūkio subjektų veiklos teisėtumo priežiūrai ir kontrolei vykdyti. Todėl nelogiška ir neteisinga iš jų reikalauti vykdyti šią funkciją ir atsakomybės už jos nevykdymą ar netinkamą vykdymą.

Įmonės-subrangovo vykdomos veiklos ir jos atitikimo teisės aktų nustatytiems reikalavimams priežiūra ir kontrolė turi būti vykdoma tik įgaliotų valstybės institucijų, o ne privačių ūkio subjektų.

Išvada

Lietuvoje trečiųjų šalių piliečių įdarbinimas ir taip yra labai sudėtingas vertinant Užsieniečių teisinės padėties įstatymo bei atitinkamai kitų teisės aktų nuostatų įgyvendinimą (pvz., dėl nacionalinės vizos, leidimo laikinai gyventi, trečiųjų šalių piliečių privalomojo sveikatos draudimo ir t.t.). Šio Projekto nuostatos, kuriomis ūkio subjektai nepagrįstai įpareigojami tikrinti savo subrangovus ir atsakyti už jų veiklą, tik dar labiau apsunkintų reikalingiausio darbuotojo pasirinkimą.

Atsižvelgiant į tai, siūlome panaikinti Projekto 25 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 56 straipsnio 7 dalies nuostatas:

- *nustatančias subsidiarią įmonių-rangovų atsakomybę už pažeidimus, kuriuos padaro įmonės-subrangovai, bei įtvirtinančias prievolę, iš įmonių-subrangovų reikalauti 56 straipsnio 2 dalyje nurodytų dokumentų ir tikrinti jų teisingumą.*

**LIETUVOS DARBO BIRŽA
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS**

Lietuvos Respublikos
socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

2017-04- Nr. Sd-
I 2017-03-29 Nr. (11.1-53) SD-1886

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Lietuvos darbo birža) savo kompetencijos ribose susipažino su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktais derinti įstatymų projektais ir informuoja, kad pastabų ar pasiūlymų dėl šių projektų neturi.

Direktorė

Ligita Valalytė

Edita Žaltauskė, tel. (8 5) 236 0789, el. p. edita.zaltauske@ldb.lt

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 1 STRAIPSNIU PATVIRTINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 IR 242 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-2508 1 IR 2 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-139 6 IR 12 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 10¹ IR 39¹ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-1904 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-2471 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-1007 17 IR 38 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XII-2502 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU–PROJEKTAI) (TAP-17-466–17-472;TAIS Nr. 17-4052(3))

2017-04-19 Nr.NV-1006

Vilnius

Įvertinę ypatingos skubos tvarka Projektų atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame kai kuriuos pastebėjimus:

1. Įvertinus Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas Nr.1) 1 straipsnyje teikiamą naujo Darbo kodekso (toliau – DK) 21 straipsnio 2 dalies pakeitimą, pastebėtina, kad šioje nuostatoje nėra apibrėžiamas *darbuotojo visiško ir dalinio darbinio teisnumo ir veiksnumo* santykis, todėl siūlytina įvertinti, ar šios dalies antrajame sakinyje apibrėžiant darbinį teisnumą ir veiksnumą pagrįstai vartojama nuostata „visiškas darbinis teisnumas“. Be to, siekiant apibrėžtumo, būtų tikslinga tikslinti nuostatos, kuria Vyriausybei pavedama nustatyti išimtis dėl darbuotojo darbinio teisnumo ir veiksnumo įgyjimo, formuluotę, įstatymo lygmeniu nustatant pagrindus ar aplinkybes, kuriais remiantis turėtų būti apibrėžiama šios nuostatos taikymo apimtis.

2. Projektu Nr.1 teikiamame DK 21 straipsnio 3 dalies pakeitime turėtų būti nuosekliai reguliuojamas *darbdavio darbinis* teisnumas ir veiksnumas, todėl šioje nuostatoje tikslinga apibrėžti ir darbdavio fizinio asmens darbinį teisnumą ir veiksnumą. Manytina, jog nuoroda į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso normas yra nepakankama, nes tokiu būdu nenustatoma, kaip susiję darbinis ir civilinis teisnumas bei veiksnumas.

3. Projekto Nr.1 11 straipsnyje tikslintina keičiamo DK 63 straipsnio 3 dalies nuostata „*turi siekti* sudaryti susitarimą dėl galimų neigiamų pasekmių *realaus sušvelninimo*“, kuri yra deklaratyvaus, vertinamojo pobūdžio, be to, stokoja aiškumo, nes neatskleistas pavyzdžiui, nuostatos „realus“ turinys. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad minėtos nuostatos nevykdymas konsultacijų šalims tiesiogiai nesukelia teisinių pasekmių, todėl abejotina siūlomos nuostatos teisine reikšme. Kartu pastebėtina, kad konsultacijų sąvokos turinys, nurodant galimus šalių veiksmus, yra apibrėžtas DK 204 straipsnio 1 dalyje.

4. Siūlytina tikslinti Projekto Nr.1 17 straipsnyje keičiamo DK 115 straipsnio 1 dalies formuluotę, nes lieka neaišku, kaip bus įsitikinama, kad nurodytos sąlygos yra įvykdytos. Be to, siekiant teisinio bei taikymo aiškumo, siūlytina atskleisti nuostatos „esant būtinumui“ turinį, apibrėžti kokiu momentu ir koks subjektas tai turėtų įvertinti. Kartu siūlytina įvertinti ir nuostatos „atsižvelgus“ taikymo riziką.

5. Siūlytina tikslinti Projekto Nr.1 21 straipsnyje keičiamo DK 144 straipsnio pakeitimą. Pirmiausia pastebėtina, jog siūlomas straipsnio pavadinimas neatitinka šio straipsnio turinio, susiaurina 8 dalyje nustatomą reguliavimą, todėl siūlytina tikslinti pavadinimą. Be to, iš keičiamo DK 144 straipsnio 8 dalies nuostatos spręstina, jog Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai pavedama nustatyti dėl nurodytų aplinkybių padidėjusių išlaidų kompensuojamąjį dydį, kuris vadinamas skirtingai „kompensacijos“, „išmokos“. Siekiant aiškumo, siūlytina tikslinti keičiamo straipsnio formuluotes, suvienodinant sąvokų vartojimą, aiškiai apibrėžiant, kokių „šių išmokų“ dydį ir mokėjimo tvarką turi nustatyti Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Šiame kontekste pastebėtina, kad minėtų kompensacijų mokėjimas gali būti traktuojamas kaip tam tikra darbo apmokėjimo už darbą ypatingomis sąlygomis forma, todėl svarstyтина, ar įstatyme neturėtų būti nustatomi tam tikri kriterijai ir reglamentuota jų įtaka atlygio dydžiui nustatyti.

6. Siekiant pakeitimo aiškumo, siūlytina Projekto Nr.1 24 straipsnyje keičiamo DK 171 straipsnio 5 dalies trečiame sakinyje nurodyti subjektą, kuris turi teisę pasiūlyti kandidatus į darbo tarybos narius, nes iš pateiktos formuluotės nėra aišku, ar tai rinkimų teisę turintys darbuotojai, ar darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos, be to, neaišku, koks subjektas nustato minimus terminus.

7. Pastebėtina, kad Projekto Nr.1 26 straipsnyje siūlomas DK 181 straipsnio pakeitimas neatitinka Projekto Nr.1 aiškinamojo rašto 4 punkte nurodytos informacijos dėl šio pakeitimo, todėl siūlytina kylantį nesuderinamumą šalinti.

Šiame kontekste teiktina bendra pastaba, kad Projekto Nr.1 aiškinamasis raštas turėtų būti pildomas siūlomų pakeitimų pagrindimu, siūlomų reguliavimo priemonių pasekmių vertinimu, o ne apibendrintai atkartoti Projekto Nr.1 siūlomas nuostatų pakeitimus.

8. Atsižvelgiant į tai, kad DK 204 straipsnyje nustatomas reguliavimas dėl informavimo ir konsultavimo procedūrų tarp darbdavio ir darbo tarybos ar darbo tarybos narių, svarstyтина, ar

Projekto Nr.1 30 straipsnyje, papildant DK 204 straipsnį 6 dalimi, vartojama sąvoka „darbuotojų atstovų“ neturėtų būti siaurinama, nurodant darbo tarybą ar jos narius.

9. Atsižvelgiant į tai, kad reguliuojant darbo apmokėjimo santykius įstatyme turėtų būti nustatomos darbo apmokėjimą lemiančios sąlygos, apibrėžiami dydžių nustatymo kriterijai ir taikymo pagrindai, svarstyti, ar Projekto Nr.1 33 straipsnyje keičiamo DK 237 straipsnio 5 dalyje nustatomas reguliavimas yra pakankamas. Kita vertus svarstyti, ar šioje dalyje vartojamos sąvokos neturėtų būti suderintos su Projekto Nr.1 34 straipsnyje keičiamo DK 240 straipsnio 6 dalyje vartojamomis sąvokomis.

10. Siūlytina įvertinti, ar Projekto Nr.1 36 straipsnyje keičiamo DK 242 straipsnio 7 dalies nuostatoje siekiant taikymo aiškumo, nebūtų tikslinga nustatyti, kokiais atvejais neįvykdžius darbo arbitražo sprendimo būtų taikoma ne tik bauda, bet ir delspinigiai. Be to, tuomet turėtų būti nurodyta, nuo ko jie skaičiuojami.

11. Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas Nr.2) pastebėtina, jog pritariame Teisingumo ministerijos 2017-04-12 išvadoje pateiktai pastabai dėl Projekto Nr.2 ir siūlome 6 straipsnio 2 dalies pakeitimo atsisakyti kaip perteklinio.

12. Projekto Nr.2 1 straipsnyje keičiamoje įstatymo 6 straipsnio 10 dalyje siūlytina atsisakyti nuostatos dėl darbdavio sprendimo, kuriuo sudaroma darbo tarybos rinkimų komisija, atitinkamos rūšies teisės akte (įsakyme) reguliavimo, kaip ne šio įstatymo, o darbdavio vietinių teisės aktų sistemos reguliavimo, dalyko.

13. Dėl Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10¹ ir 39¹ straipsniais įstatymo projekto (toliau–Projektas Nr.3), pastebėtina, kad nei Projektų lydraštyje nei Projekto Nr.3 aiškinamajame rašte nėra pateikta informacijos dėl būtinumo Projektą Nr.3 svarstyti kartu su pateiktais Projektais, nenurodoma, kurias konkrečiai nuostatas būtina tikslinti, atsižvelgiant į Projektu Nr.1 teikiamus DK ir kituose Projektuose siūlomus pakeitimus. Įvertinus Projekto Nr.3 tikslą bei uždavinius, manome, kad Projektas Nr.3 nėra neatsiejamas nuo Projektų, todėl svarstytinas Projekto Nr.3 teikimo kartu su kitais Projektais tikslingumas. Pastebėtina ir tai, kad šiuo atveju Projekte Nr.3 teikiamų naujų Užimtumo įstatyme nustatomų teisinio reguliavimo priemonių ir kitų pakeitimų įvertinimui bei pastaboms ir pasiūlymams dėl Projekto Nr.3 parengti skirtas terminas laikytinas nepakankamu.

Teisės departamento direktorius

Rimvydas Pilibaitis

Tatjana Knyzienė, tel. 870663862, el. p. tatjana.knyziene@lrv.lt

**LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 1
STRAIPSNIU PATVIRTINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115,
117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 IR 242 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
IR LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO, ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 6
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
DERINIMO PAŽYMA**

Institucija / asmuo, rašto data, numeris	Pastabų ir pasiūlymų santrauka	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies
Lietuvos profesinių sajungų konfederacija, 2017-04-10 raštas Nr. 41	<p>1. Pakeisti 169 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip: „3. Jeigu darbovietėje yra darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga, kurios nariais yra daugiau kaip pusė viena trečioji visų darbovietės darbdavio darbuotojų, darbo taryba nesudaroma, o profesinė sąjunga įgyja visus darbo tarybos įgaliojimus ir vykdo visas šio kodekso darbo tarybai priskirtas funkcijas. Jeigu darbovietėje daugiau kaip viena trečioji darbuotojų priklauso įmonėje jeigu darbovietėje daugiau kaip viena trečioji darbuotojų priklauso įmonėje yra veikiančios kelios profesinės sąjungos, kurių nariais yra daugiau kaip viena trečioji visų darbovietės darbuotojų, darbo taryba nesudaroma, o jos funkcijas vykdo įmonės profesinių sąjungų narių išrinkta profesinė sąjunga arba jungtinė profesinių sąjungų atstovybė.“</p> <p>2. Pakeisti 171 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip: „5. Kandidatus į darbo tarybos narius gali siūlyti rinkimų teisę turintys darbuotojai. Kandidatais gali būti tik rinkimų teisę turintys darbuotojai, išskyrus rinkimų komisijos narius. Kiekvienas darbuotojas gali pasiūlyti po vieną kandidatą raštu kreipdamasis į rinkimų komisiją ir pateikdamas rašytinį siūlomo kandidato sutikimą būti renkamam į darbo tarybą. Jeigu darbdavio lygmeniu veikianti viena ar kelios profesinės sąjungos, tai vienas darbo tarybos narys yra renkamas tik iš darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos ar profesinių sąjungų nustatytais terminais pasiūlytų ne mažiau kaip trijų rinkimų teisę turinčių kandidatų, iš kurių išrinktu bus laikomas daugiausia darbuotojų balsų gavęs kandidatas. Narystė profesinėje sąjungoje nedraudžia darbuotojams kandidatuoti į likusias laisvas darbo tarybos narių vietas. Visų kandidatų kandidatų sąrašas turi būti sudarytas ne vėliau kaip keturiolika dienų iki darbo tarybos rinkimų dienos. Jeigu pasiūlytų kandidatų skaičius yra lygus renkamos darbo tarybos narių</p>	<p>Neatsižvelgta Šakos profesinė sąjunga negalėtų vykdyti darbo tarybos konkrečioje įmonėje funkcijų dėl tos įmonės darbuotojų informavimo ir konsultavimo, nes tai gali būti susiję su įmonėje esančia konfidencialia informacija.</p> <p>Neatsižvelgta Siūlymai nekeičia esmės ir yra pertekliniai, nes narystė profesinėje sąjungoje nesukelia draudimo ne tik kandidatuoti darbuotojams į likusias laisvas darbo tarybos narių vietas.</p>

	<p>skaičiui arba mažesnis už šį skaičių, rinkimų komisija nustato papildomą laiką, per kurį galima siūlyti papildomus kandidatus. Šiuo atveju kandidatus pakartotinai gali siūlyti ir tie darbuotojai, kurie jau yra pasiūlę savo kandidatus. Jeigu per papildomą laiką nepasiūloma pakankamai kandidatų į darbo tarybos narius, rinkimų komisija surašo ir viešai paskelbia protokolą, kad darbo tarybos rinkimai laikomi neįvykusiais. Tokiu atveju nauji darbo tarybos rinkimai rengiami pagal šiame kodekse nustatytą tvarką ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo rinkimų komisijos sprendimo darbo tarybos rinkimus laikyti neįvykusiais priėmimo.“</p>	
<p>Cementininkų profesinės sąjungos pirmininkė Aušra Klimienė klimiene@cementas.lt 2017-04-10</p>	<p>Išanalizavus Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, norėtume atkreipti Jūsų dėmesį į 117 straipsnį. Šis straipsnis visiškai netinkamas įmonėms, kurios vykdo nepertraukiamą gamybą ir neturi galimybės stabdyti gamybos proceso naktį.</p> <p>Taip pat norėtume pabrėžti, kad įstatymas nurodantis jog naktinių pamainų darbuotojų darbo laikas neturi viršyti 8 valandų per parą Lietuvos darbo teisės istorijoje jau buvo (Lietuvos Respublikos žmonių saugos darbe įstatymo pakeitimo įstatymas 2000m. spalio 17d. Nr. VIII-2063 45 str. 1d.), tačiau praktinių pažiūriu visiškai nepasiteisino, o sukėlė tik darbuotojų įniršį ir nepasitenkinimą. AB „Akmenės cementas“ profesinės sąjungos komitetas reikšdamas nepasitenkinimą įstatymu, kuris blogina darbuotojų darbo grafiką kreipėsi į Valstybinę darbo inspekciją, Socialinės apsaugos ir darbo ministrą, Trišalę tarybą, Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininką. Savo poziciją AB „Akmenės cementas“ darbininkai pareiškė laikraštyje „Statyba“ 2001 metų gegužės 15 dieną.</p> <p>2002m. birželio 27d. Nr. IX-997, buvo priimtas Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo 45 straipsnio pakeitimo įstatymas, kurio 2 str. teigė, kad kolektyvinėse sutartyse gali būti numatytos išimtys, kad nepertraukiamai dirbančiose įmonėse naktinių pamainų darbuotojų darbo laikas gali būti ilgesnis kaip 8 valandos per parą, tačiau per 4 mėnesius neturi viršyti vidutiniškai 8 valandų per parą. Jeigu yra viršijama šio įstatymo 40 straipsnio 1 dalyje nustatyta normali darbo laiko trukmė</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Šiuo metu galiojančio Darbo kodekso (toliau – Kodeksas) 149 straipsnio 1 dalyje taikoma suminė darbo laiko apskaita, negali būti dirbama daugiau kaip keturiasdešimt aštuonias valandas per savaitę ir dvylika valandų per darbo dieną (pamainą). Apskaitinio laikotarpio trukmė negali būti ilgesnė negu keturi mėnesiai.</p> <p>Jeigu taikoma suminė darbo laiko apskaita, privalo būti garantuota Kodekso nustatyta paros ir savaitės nepertraukiamo poilsio trukmė. Jeigu suminės darbo laiko apskaitos laikotarpiu viršijamas tai darbuotojų kategorijai nustatytas darbo valandų skaičius, darbuotojams jų pageidavimu sutrumpinama darbo diena arba suteikiama poilsio diena (dienos) darbo, kolektyvineje sutartyje arba darbo tvarkos taisyklėse nustatyta tvarka, mokant už šį papildomą poilsio laiką vidutinį darbo užmokestį, ar papildomai apmokama kaip už viršvalandinį darbą. Jeigu suminės darbo laiko apskaitos laikotarpiu darbuotojas dėl nuo darbdavio priklausančių priežasčių dirba mažiau, negu tai darbuotojų</p>

per savaitę, naktinių pamainų darbuotojams per 4 savaites privalo būti suteikiamas tokios trukmės poilsio laikas, kiek valandų per paeiliui einančias 4 savaites buvo viršyta normali darbo laiko trukmė. Įsigaliojus darbo kodeksui (2003metai sausio 1d.) naktinio darbo pamaina nebuvo ribojama laiko atžvilgiu.

Dabartiniai sprendimai dėl naktinio darbo pamainos trukmės, mus vėl grąžina į 8 val. darbo grafikus, į kuriuos žvelgiant akivaizdžiai matosi, kad 12 valandų darbo grafiku nepertraukiamas poilsio laikas žymiai ilgesnis, nei dirbant 8 val. darbo grafiku, t.y. pagal 8val. grafiką -80 val. nepertraukiamo poilsio, o 12 val. d. grafiku – 96 val. Skirtumas 16 val. Dirbant 12 val. d. grafiku naktinėse pamainose reikia dirbti tik 2 pamainas iš eilės, o 8val. darbo grafiku -4. Taip pat norėtume informuoti, kad šiuo metu AB „Akmenės cementas“ darbuotojai renka parašus, kurie patvirtina darbuotojų nepritarimą naujo darbo kodekso 117 str.

Įsigaliojus naujojo darbo kodekso 117 straipsniui mes grįžtame atgal, skirtumas tarp anų laikų ir dabarties tas, kad 2000 metais nebuvo galimybės tautai masiškai emigruoti, tad kiekvienas bandė apginti savo teises ir kurti savo gyvenimą Lietuvoje, o šiandien emigracija – sprendimas, kuris pasirenkamas dažniausiai. Tad įvertinus kiek yra kuriama emigrantų grąžinimo programų, bei emigracijos mažinimo programų, kyla klausimas, kodėl šalies valdžia priima įstatymus, kurie akivaizdžiai skatina palikti Lietuvą, o kartu ir žlugdo verslą.

kategorijai nustatytas darbo valandų skaičius, už faktiškai dirbto laiko ir nustatyto darbo laiko skirtumą yra apmokama kaip už prastovą (Kodekso 195 straipsnio 1 dalis).

Darbo kodekso, priimto 2016 m. rugsėjo 14 d., 115 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jeigu nustatyta suminė darbo laiko apskaita, dirbama darbo (pamainų) grafikuose nurodytu laiku, laikantis nustatytų maksimaliojo darbo laiko reikalavimų.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui, Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 21, 23, 31, 32, 40, 43, 48, 52, 53, 57, 63, 65, 71, 79, 112, 114, 115, 117, 120, 127, 144, 147, 169, 171, 179, 181, 185, 195, 197, 204, 209, 221, 237, 240, 241 ir 242 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte (toliau – Darbo kodekso projektas) siūloma keisti 115 straipsnio 3 dalį ir numatyti, kad darbo (pamainų) grafikai turi būti sudaromi taip, kad nepažeistų maksimalaus penkiasdešimtį dviejų valandų per kiekvieną septynių dienų laikotarpį termino, netaikant šios taisyklės darbui pagal susitarimą dėl papildomo darbo ir budėjimo darbams.

Be to, Darbo kodekso projekte siūloma tikslinti 117 straipsnio 3 dalį, t. y. dirbančio naktį darbuotojo darbo laikas vidutiniškai negali viršyti aštuonių valandų

		per darbo dieną (pamainą) per apskaitinį vieno mėnesio trijų mėnesių laikotarpį.“ Atsižvelgiant į minėtas nuostatas, manome, kad yra galimybė sudaryti tinkamus darbo grafikus, taikant suminę darbo laiko apskaitą.
Respublikinė jungtinė profesinė sąjunga, 2017-04-10 Nr. RJ-382	<p>Manome, kad siūloma Darbo Kodekso (DK straipsnių pakeitimo įstatymo 27 str.) 185 str. 2 d. papildymas 4 p.: „yra tarptautinės profesinių sąjungų ar darbdavių organizacijų nariai;“ neturėtų būti teikiamas LR Seimui dėl sekančių priežasčių:</p> <p>1. DK 185 2 d. kalba apie organizacijų, pretenduojančių tapti Trišalės tarybos nariu, atitikimą tinkamam pretendento partnerystės Trišalėje taryboje gebėjimui, jo atstovavimo tiek teritorinės apimties, tiek atstovavimo įvairovei bei dydžiui Lietuvos Respublikoje. Tačiau, siūlomas perteklinis 185 str. 2 d. papildymas 4 d. prieštarautų TDO Konvencijos Nr. 87 3 str. kuris suteikia organizacijai <i>teisę parengti savo įstatus ir taisykles, visiškai laisvai rinkti savo atstovus, organizuoti valdymą ir veiklą bei rengti savo programas</i>. Kiekviena organizacija gali laisvai nusistatyti savo veiklos prioritetus: ar pirmiausiai orientuosis į Lietuvą, ar jos prioritetas - atstovavimas užsienyje. Tai jos programos reikalas. Riboti šią pasirinkimo laisvę ar taikyti dėl tokio pasirinkimo ribojimus, draudžia minėtos Konvencijos 3 str. 2 d.</p> <p>2. Šis, 185 str. 2 d. papildymas 4 d., nieko bendra neturintis su organizacijos atstovavimu Trišalėje taryboje, Lietuvos mastu nustato tinkančioms pagal atstovavimo kriterijus organizacijoms, nelygias teises. Vadinasi toks reikalavimas ne tik perteklinis, bet ir prieštarauja LR Konstitucijos 50 str. imperatyviems reikalavimams.</p> <p>3. Būtinasis dalyvavimas tarptautinėse organizacijose būtų tinkamas ir tokiose organizacijose, kurios turi aiškias anarchistines ar post tarybines tendencijas. Ar toks niekuo nepamatuotas ir perteklinis reikalavimas nepaskatins dalyvavimo ir tokiuose procesuose? Pažymėtina, kad mūsų nuomone, tai būtų greičiausiai, lengviausiai ir pigiausiai įgyvendinama.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Dėl minėto papildymo buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>Be to, Darbo kodekso projekto nuostata neprieštarauja TDO konvencijos Nr. 87 3 straipsnio nuostatoms, kadangi jose reglamentuojami Trišalėje taryboje atstovavimo kriterijai.</p>
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, 2017-04-12, Nr.	<p><i>Dėl Projekto</i></p> <p>I. Teiktini šie bendro pobūdžio pastebėjimai dėl Projekto:</p>	

(1.6.)2T-277	<p>1. Nėra pateiktų argumentų, informacijos, pagrindžiančios konkrečias Projektu numatomo teisinio reguliavimo priemones. Aiškinamajame rašte pateikiama informacija susijusi su Projektu siūlomų nuostatų pakartojimu, bet ne su argumentų nurodymu. Pastebėtina, kad minėtos informacijos nebuvimas nesudaro galimybių tinkamai ir visapusiškai įvertinti tiek Projektu siūlomų teisinio reguliavimo priemonių, tiek galimų pasekmių, kilsiančių dėl atitinkamų priemonių nustatymo. Pavyzdžiui, Projektu siūloma „apsunkinti suminės darbo laiko apskaitos įvedimą“, tačiau, kodėl tai siūloma, nenurodoma. Atitinkamai – šis faktas nurodomas ir prie Projektu numatomų teisinio reguliavimo pasekmių, turėsiančių įtakos verslo sąlygoms. Tačiau nesant jo pagrindimo, nėra galimybės įvertinti ir tokiu siūlymu kilsiančių pasekmių proporcingumo, būtinumo.</p> <p>2. Projektu siūloma tam tikrus teisinius santykius, lyginant su galiojančia (įsigaliosiančia) tvarka, pavesti reguliuoti ne Lietuvos Respublikos Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai, bet atitinkamos valdymo srities ministrui (žr. Projekto 6, 9, 11, 12, 28, 32, 33 straipsnius). Teisingumo ministerijos nuomone, tokiu atveju turėtų būti iš esmės užtikrinamas reguliuojamų santykių teisėtumas. Teisingumo ministerija, remdamasi teisinių išvadų teikimo praktika, neretai teikia pastabas ir pasiūlymus dėl Vyriausybės nutarimų projektais siūlomo teisinio reguliavimo galimo neteisėtumo, atsižvelgdama į įstatyminiu reguliavimu suteiktus įgaliojimus ir jų apimtį poįstatyminio teisės akto atžvilgiu.</p> <p>II. Pastabos ir pasiūlymai dėl atskirų Projekto nuostatų:</p> <p>1. Sistemiškai įvertinus Projekto 1 straipsnio 1 ir 2 dalimis teikiamus siūlymus, kiek jie susiję su „darbiniu teisnumu“ ir „darbiniu veiksnumu“, manytume, derėtų atsisakyti šių siūlymų dėl jų nepagrįstumo, nesistemiškumo ir galimų praktinių taikymo problemų. Manytume, įsigaliosiantis teisinis reguliavimas, numatytas Darbo kodekso 21 straipsnyje, yra pakankamas ir derantis su Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse nustatyto teisiniu reguliavimu. Pastebėtina, kad Projekto 1 straipsnio 1 dalyje dėstomos Darbo kodekso 21 straipsnio 2 dalies nuostatos „visišką darbinį teisnumą (galėjimas turėti <i>darbo</i> teises ir pareigas)“, „veiksnumą (galėjimas savo veiksmais įgyti <i>darbo</i> teises bei sukurti <i>darbo</i> pareigas)“ leidžia daryti prielaidą, kad darbinio teisnumo ir veiksnumo, kaip jie siūlomi apibrėžti Darbo kodekso 21 straipsnio 2</p>	<p>1. Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Patikslintos nuostatos, tačiau visos jos yra teikiamos socialinių partnerių Lietuvos Respublikos trišalės tarybos sutarimu.</p> <p>2. Neatsižvelgta</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje. Šiomis nuostatomis siekiama mažinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų skaičių.</p> <p>1. Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Atsisakyta žodžio „visiško“, „nutarimu“. Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p>
--------------	--	--

dalyje, turėjimas suponuoja galimybę būti ne tik darbuotoju, bet ir darbdaviu (vartojamos nuostatos „darbo teisės“, „darbo pareigos“). Tokiu atveju išvelgtinas Darbo kodekso 21 straipsnio 2 dalies nuostatos ir Projekto 1 straipsnio 1 dalyje dėstomos Darbo kodekso 21 straipsnio 3 dalies, pagal kurią darbdavio fizinio asmens teisnumas ir veiksnumas siejamas su Civilinio kodekso teisiniu reguliavimu, tarpusavio nesuderinamumas. Taip pat lieka nepagrįsta, kokiais argumentais remiantis siūloma nustatyti, kad darbuotoju gali būti fizinis asmuo, jam sukakus šešiolika metų, tuo tarpu darbdaviu – fizinis asmuo, įgijęs civilinį veiksnumą Civilinio kodekso nustatyta tvarka (pagal bendrą taisyklę – jam sukakus aštuoniolika metų). Toks teisinis reguliavimas reikštų, kad šešiolikos metų fizinis asmuo galėtų būti tik darbuotoju, bet ne darbdaviu, taigi jis neturėtų *visiško* darbinio teisnumo ir veiksnumo, kaip teigiama Darbo kodekso 21 straipsnio 2 dalyje (be to, žodžio „visiškas“ vartojimas šioje nuostatoje yra perteklinis ir netikslus, kadangi Darbo kodeksas nereguliuoja dalinio darbinio teisnumo ir veiksnumo). Tuo atveju, jei vis tik būtų pagrįstai ir motyvuotai nuspręsta neatsisakyti minėtų siūlymų, jų formuluotes reikėtų tobulinti.

Pirma, Projekto 1 straipsnio 1 dalimi siūloma numatyti, kad „darbuotojo visiškas darbinis teisnumas ir veiksnumas įgyjamas jam sukakus šešiolika metų, išskyrus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu nustatytas išimtis“. Svarstytina, kas turima omenyje, vartojant nuostatą „išimtis“ – ar darbai, kuriuos galėtų dirbti ir jaunesnis, nei šešiolikos metų, asmuo, ar visiško darbinio teisnumo ir veiksnumo įgijimo momentas. Pastaruoju atveju, manytume, Vyriausybei siūloma suteikti pernelyg plati diskrecijos teisė nustatyti mažesnę (nei šešiolikos metų) ribą, o ir jos nustatymui nesiūlomi numatyti kriterijai. Vertinamoje nuostatoje taip pat atsisakytina „nutarimu“, nes Vyriausybės sprendimų įforminimas nėra Projekto reguliavimo dalykas.

Antra, Projekto 1 straipsnio 2 dalyje siūloma numatyti, kad „darbdaviu gali būti Lietuvos Respublikos jurisdikcijai priklausantis juridinis ar fizinis asmuo, *turintis darbinį teisnumą ir veiksnumą*“. Nėra apibrėžta, ar požymis „darbinis“ taikomas tiek juridinio, tiek fizinio asmens atžvilgiu, ar tik fizinio asmens atžvilgiu. Vertinamos dalies nuostata „darbdavio fizinio asmens teisnumą ir veiksnumą reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas“ vėlgi sukelia neaiškumų – apie

	<p>kokį teisnumą ir veiksnumą kalbama (darbinį ar civilinį); jei kalbama apie civilinį, pakartotinai svarstytinas Projekto 1 straipsniu teikiamų siūlymų poreikis.</p> <p>2. Projekto 2 straipsniu teikiamas siūlymas „o jos nesant – darbdavio lygmeniu veikiančiai“ turi būti pagrįstas, t. y. kodėl siūloma iš kitų profesinių sąjungų išskirti darbdavio lygmeniu veikiančią profesinę sąjungą ir atitinkamas teises suteikti tik jai, nors kituose Projekto straipsniuose, pavyzdžiui, 31, toks ribojimas nenumatytas. Analogiškas siūlymas taikytinas ir Projekto 5, 8, 13 ir 14 straipsniams.</p> <p>3. Siūlytina įvertinti Projekto 2 straipsnio nuostatos „jei profesijos grupėje yra daugiau kaip du darbuotojai“ tikslinimo būtinumą, atsižvelgiant į jos taikymo galimybes, pavyzdžiui, esant trimis darbuotojams, iš kurių du moteriškos lyties, o vienas – vyriškos (arba atvirkščiai). Analogiškas pasiūlymas taikytinas kitiems Projekto straipsniams, kuriuose siūloma ši nuostata.</p> <p>4. Projekto 10 straipsnyje reikėtų tiksliai vartoti požymį „vienis“. Jei ši nuostata taikytina visų grupių atžvilgiu, prieš kiekvieną jų siūlytina ją įrašyti. Taip pat prašytume papildomai įvertinti, ar Projekto 10 straipsniu teikiamas siūlymas „<i>vieni prižiūri kitus šeimos narius</i>, kuriems nustatytas mažesnis negu penkiasdešimt penkių procentų darbingumo lygis, arba šeimos narius, sukakusius senatvės pensijos amžių, kuriems nustatytas didelių ar vidutinių specialiųjų poreikių lygis“ objektyviai įgyvendinamas ir atitinka neįgalųjų asmenų teises, atsižvelgiant į tai, kad minėti asmenys turi būti prižiūrimi (slaugomi) nepertraukiamai.</p> <p>5. Projekto 11 straipsnio 1 dalyje siūloma atsisakyti nuostatos „kai jos nėra, – profesinę sąjungą“. Pažymėtina, kad šis siūlymas nėra argumentuotas, todėl vertintinas kaip nepagrįstai nustatantis žemesnį darbuotojų interesų apsaugos standartą. Kartu siūlytume tikslinti nuostatą „dėl galimų neigiamų pasekmių realaus sušvelninimo“, ją formuluojant pagal prieš tai dėstomą nuostatą „atleidimo iš darbo padarinių sušvelninimo priemonės“ arba apibrėžiant jos reikšmę. Priešingu atveju ji vertintina kaip neapibrėžta nuostata.</p> <p>6. Projekto 17 straipsnio 1 dalyje vartojama neapibrėžta nuostata „esant būtinumui“. Siekiant teisinio aiškumo, ši nuostata turi būti tikslinama, apibrėžiant, kokia situacija būtų laikoma <i>būtinumu</i>, arba nustatomi kriterijai, kurių egzistavimas leistų konstatuoti <i>būtinumą</i>. Kartu</p>	<p>2. Neatsižvelgta</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>3. Neatsižvelgta</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>4. Neatsižvelgta</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>5. Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>6. Neatsižvelgta</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p>
--	--	---

	<p>siūlytume tikslinti nuostatą „atsižvelgus“, nes nėra aiškus jos privalomumas, įtaka priimamiems sprendimams, pavyzdžiui, ar ši nuostata reiškia tik įvertinimą (gali būti priimamas tiek teigiamas, tiek neigiamas sprendimas), ar – galutinį sprendimą (jei profesinės sąjungos nuomonė neigiama, suminė darbo laiko apskaita negalėtų būti įvedama).</p> <p>7. Manytume, siekiant sistemiškumo, Projekto 17 straipsnio 3 dalyje siūloma nuostata turi būti dėstoma Projekto 16 straipsnyje, atsižvelgiant tiek į Darbo kodekso 114 straipsnio turinį (keičiamas Projekto 16 straipsniu), tiek į Projekto 17 straipsnio 1 dalies nuostatą „laikantis nustatytų maksimaliojo darbo laiko reikalavimų“. Kartu prašytina pagrįsti „<i>penkiasdešimtį dviejų valandų</i> per kiekvieną septynių dienų laikotarpį“ terminą (Darbo kodekso 114 straipsnio 1 dalies 5 punkte jis nustatytas atitinkamai 48 valandos) ir šios taisyklės netaikymą „budėjimo darbams“.</p> <p>8. Pastebime, kad tokie siūlymai, kaip kad numatytas Projekto 18 straipsniu, turi būti pagrindžiami iš esmės, nurodant rodiklius, aplinkybes, požymius, kodėl jie siūlomi būtent tokie. Kitu atveju abejotina jų pagrįstumu ir būtinumu.</p> <p>9. Siūlytume papildomai įvertinti, ar Projekto 21 straipsniu numatomas pavedimas Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai yra pakankamas. Pastebime, kad visos šiame straipsnyje vartojamos nuostatos – „darbas yra kilnojamojo pobūdžio“, „atliekamas kelionėje, lauko sąlygomis“, „susijęs su važinėjimais“, „su tuo susijusios“, „padidėjusios išlaidos“ – yra neapibrėžtos, bet iš esmės jos reiškia <i>sąlygas</i> konkrečioms kompensacijoms gauti. Taip pat pastebime, kad nei Projekte, nei pavedime nenumatoma, kokios išlaidos turimos omenyje, jų rūšys; kodėl tikslinga Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai nustatyti būtent konkretų išmokų dydį. Kartu abejotina, ar Projekto 21 straipsnio nuostata „atliekamas <...> <i>lauko sąlygomis</i>“ visais atvejais atitiktų siūlomos numatyti kompensacijos, susijusios su <i>kilnojamojo pobūdžio darbu arba su kelionėmis</i>, paskirtį.</p> <p>10. Projekto 22 straipsnyje siūlytina patikslinti delspinigių dydžio tvirtinimo momentą „kiekvienų metų <i>pradžioje</i>“ bei konstitucinių teisingumo ir teisinės valstybės principų kontekste įvertinti esminių jų dydžio nustatymo kriterijų Projekte poreikį, be kita ko, įvertinant panašius santykius reguliuojančias Mokesčių administravimo įstatymo 99 straipsnio nuostatas ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2014 m. vasario 3 d. nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo</p>	<p>7. Neatsižvelgta</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>8. Neatsižvelgta</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>9. Neatsižvelgta</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>10. Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Atsisakyta „kiekvienų metų pradžioje“. Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p>
--	--	--

	<p>nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.</p> <p>11. Projekto 23 straipsnio 2 dalies paskutiniojo sakinio siūlymai turi būti pagrįsti, jų formuluotės suderintos su Darbo kodekso 188 straipsnio 2 dalies, 192 straipsnio 6 dalies nuostatų formuluotėmis, o jų taikymas apibrėžtas, numatant, kokiais atvejais darbo tarybos funkcijas vykdo profesinių sąjungų narių išrinkta profesinė sąjunga (kartu atkreiptinas dėmesys, kad nėra apibrėžta tokia profesinės sąjungos išrinkimo tvarka), kokiais – jungtinė profesinių sąjungų atstovybė.</p> <p>12. Įvertinant Projekto 24 straipsniu dėstomos Darbo kodekso 171 straipsnio 5 dalies ketvirtajame sakinyje profesinei sąjungai suteikiamą teisę, siūlytina atitinkamai papildyti minėtos dalies pirmąjį ir septintąjį sakinius, taip pat vartoti vienodas nuostatas, sąvokas trečiajame ir ketvirtajame sakiniuose.</p> <p>13. Siūlytina tikslinti Projekto 26 straipsnio nuostatą „įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, kurių savininko teisės ir pareigos įgyvendina valstybė ar savivaldybė“, kadangi nėra aiškiai apibrėžta, kokius subjektus ši formuluotė turėtų apimti (pavyzdžiui, galima daryti prielaidą, kad tokia formuluotė apimtų valstybės ir savivaldybės įmones, tačiau nėra apibrėžta, ar siekiama ja apimti ir, pavyzdžiui, akcines, uždariasias akcines bendroves, viešąsias įstaigas, kurių akcijų (teisių) savininkė būtų valstybė ar savivaldybė, bei ar tai būtų pagrįsta). Analogiškai ši pastaba teiktina ir Projekto 26 straipsnio paskutiniajam sakiniui. Kartu pastaroji nuostata galėtų būti traktuojama kaip pažeidžianti aukštųjų mokyklų autonomijos principą, apimantį ir aukštosios mokyklos teisę nustatyti savo struktūrą, vidaus darbo tvarką, darbuotojų skaičių, jų teises, pareigas ir darbo apmokėjimo sąlygas, pareigybių reikalavimus, konkursų pareigoms eiti organizavimo ir darbuotojų atestavimo tvarką. Atsižvelgiant į tai, kad pagal siūlomą Darbo kodekso 181 straipsnio 2 dalies nuostatą aukštosios mokyklos valdymo organai nedalyvautų kolektyvinės sutarties sudaryme, o tai išimtinai vykdytų valstybės institucijos, valstybės institucijos sudaryta kolektyvinė sutartis (valstybės institucijos valios išraiška) varžytų aukštosios mokyklos galimybes nustatyti atitinkamą reguliavimą ir realizuoti vieną iš autonomijos principo elementų, įtvirtintų Mokslo ir studijų įstatymo 8 straipsnio 2 dalies 8 punkte. Atsižvelgiant į tai, siūlytina patikslinti Projekto 26 straipsnio pirmąjį sakinį, kartu atsisakant jo antrojo sakinio.</p>	<p>11. Neatsižvelgta</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>12. Neatsižvelgta</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>13. Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p>
--	---	--

	<p>14. Papildomo pagrindimo prašytume dėl Projekto 27 straipsnio 1 dalimi teikiamo siūlymo „yra tarptautinės profesinių sąjungų ar darbdavių organizacijos nariai“ (kartu siūlytina įvertinti, ar šio požymio nustatymas pagrįstai sumažintų subjektų, turinčių teisę deleguoti atstovą į Trišalę tarybą, skaičių). Taip pat siūlytina tikslinti Projekto 27 straipsnio 1 dalyje dėstomo Darbo kodekso 185 straipsnio 2 dalies 9 punkto nuostatą „organizacijos nariai veikia <...>“, kadangi nėra apibrėžta, kaip tokio veikimo faktas turėtų būti nustatomas. Be to, tikslintina „Lietuvos Respublikos rajonų“ sąvoka, atsižvelgiant į Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo nuostatas.</p> <p>15. Projekto 27 straipsnio 1 dalyje, kurioje dėstomas Darbo kodekso 185 straipsnio 2 dalies 9 punktas, siūlytume aiškiai išskirti, kuris požymis taikytinas profesinių sąjungų organizacijoms, kuris – darbdavių. Taip pat manytume, kad šioje dalyje įvestas trumpinys „(toliau – organizacijos)“ yra perteklinis (atskiruose punktuose jis nevartojamas).</p> <p>16. Manytume, Projekto 29 straipsniu teikiamas siūlymas dėl <i>konferencijos</i> turinio apibrėžimo neatitinka Darbo kodekso 174 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyto teisinio reguliavimo.</p> <p>17. Jei Projekto 31 straipsnio taikymui aktuali yra Darbo kodekso 169 straipsnio 3 dalis, manytume, nuostata „ar profesinė sąjunga“ yra perteklinė. Kita vertus, kodėl atitinkama nuostata nesiūlomi pildyti kiti susiję Darbo kodekso straipsniai, pavyzdžiui, 203-208.</p> <p>18. Pastebime, kad Projektu siūlomi suteikti įgaliojimai kitiems subjektams tvirtinti atitinkamus aktus formuluojami skirtingai (žr., pavyzdžiui, 32-34 straipsnius). Siūlytina tai pagrįsti arba vienodinti formuluotes.</p> <p>19. Svarstytina, ar Projekto 35 straipsniu teikiamu siūlymu nesukuriama teisinė fikcija dėl kolektyvinio darbo ginčo dėl intereso nagrinėjimo darbo arbitraže. Taip pat pastebime, kad siūloma nuostata „inicijuoja abi šalys <i>bendru susitarimu</i>“ reiškia ne tą patį, kaip kad nustatyta Darbo kodekso 239 straipsnio 1 dalies 2 punkte („šalys <i>sutaria perduoti</i> kolektyvinį darbo ginčą dėl interesų spręsti darbo arbitražui“).</p> <p>20. Įvertinę Projekto 36 straipsniu teikiamą siūlymą,</p>	<p>14. Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Atsisakyta „Lietuvos Respublikos rajonų“.</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>15. Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Atsisakyta trumpinio „(toliau – organizacijos)“.</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>16. Neatsižvelgta.</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>17. Neatsižvelgta.</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>18. Neatsižvelgta.</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>19. Neatsižvelgta.</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>20. Neatsižvelgta.</p>
--	--	---

	<p>informuojame, kad išlieka aktualūs Teisingumo ministerijos 2017 m. sausio 23 d. teiktoje teisinėje išvadoje Nr. (1.6) 2T-60 išsakyti pastebėjimai ir komentarai (žr. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje Nr. 16-13458(2)). Kartu pastebime, kad lieka neapibrėžta, kas turima omenyje, – delspinigiai (žr. skliaustelius) ar bauda („kitos ginčo šalies nauda mokėti baudą“).</p> <p><i>Dėl Įsigaliojimo projekto</i></p> <p>1. Prašytume pagrįsti Įsigaliojimo projekto 1 straipsnio 4 dalies siūlymą ir įvertinti (bei nurodyti aiškinamajame rašte) dėl šio siūlymo galinčias kilti pasekmes.</p>	<p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>1. Neatsižvelgta.</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>Darbo kodekse neliko materialinių atsakomybės sutarčių.</p>
Lietuvos Respublikos Europos teisės departamentas, 2017-04-13	<p>1. DK projekto 1 straipsniu keičiamo įstatymo 21 straipsnio 2, 3 dalyse vartojamos sąvokos darbuotojų ir darbdavio <i>darbinis</i> teisnumas ir veiksnumas. Pirma, nėra aišku, ar 21 straipsnio 2 dalyje, ties sąvokomis skliaustuose, pateikti darbuotojo <i>darbinio</i> teismo ir veiksnumo apibrėžimai yra tapatūs aiškinant 21 straipsnio 3 dalyje darbdavio <i>darbinį</i> teismumą ir veiksnumą. Antra, keičiamo įstatymo 21 straipsnio 2, 3 dalyse nurodomi darbuotojo ir darbdavio juridinio asmens <i>darbinio</i> teismo ir veiksnumo atsiradimo momentai. Tuo tarpu darbdavio fizinio asmens <i>darbinio</i> teismo ir veiksnumo momentas nėra apibrėžtas bei nurodoma, kad darbdavio fizinio asmens teismumą ir veiksnumą reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Mūsų nuomone, siekiant aiškumo ir sistemiškumo darbdavio fizinio asmens <i>darbinio</i> teismo ir veiksnumo momentas taip pat turėtų būti apibrėžtas, o nuoroda į Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą netikslinga, kadangi jame nėra nuostatų reglamentuojančių <i>darbinį</i> teismumą ir veiksnumą.</p> <p>2. DK projekto 17 straipsniu keičiamo įstatymo 115 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad suminė darbo laiko apskaita įvedama esant <i>būtinumui</i>, įvykdžius informavimo ir konsultavimo procedūrą su darbo taryba ir atsižvelgus į darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos nuomonę. Iš minėtos nuostatos nėra aišku, kokios aplinkybės bus vertinamos kaip būtinumas, dėl kurio reikia įvesti suminę darbo laiko apskaitą, ir todėl manytina, kad praktikoje gali kilti daug ginčų, ar tam tikros aplinkybės vertintinos kaip būtinės. Siūlytume minėtą nuostatą tikslinti, nustatant kriterijus, kokios sąlygos ar aplinkybės bus laikomos <i>būtinumu</i>.</p>	<p>1. Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Patikslintas aiškinamasis raštas.</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>Nuostatos dėl <i>darbinio</i> veiksnumo ir teismo paliekamos tokios, kokios galioja šiuo metu (Kodekso 13 straipsnis), siekiant, kad darbo rinkoje galėtų dalyvauti visi asmenys, t. y. ir turintys negalią.</p> <p>2. Neatsižvelgta.</p> <p>Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p> <p>Suminės darbo laiko apskaitos įvedimo sąlygos paliekamos tos pačios, kurios galioja šiuo metu (Kodekso 149 straipsnis). Kriterijai, sąlygos ar aplinkybės, kurios būtinės įvedant suminę darbo laiko apskaitą nenustatomos, nes dėl jų turi tartis darbdavys ir darbuotojų atstovai.</p>

	<p>3. DK projekto 18 straipsniu keičiamo įstatymo 117 straipsnio 3 dalį siūloma išdėstyti taip, kad dirbančio naktį darbuotojo darbo laikas vidutiniškai neviršyti aštuonių valandų per darbo dieną (pamainą) per apskaitinį trijų mėnesių (vietoje vieno mėnesio) laikotarpį. Atkreipiame dėmesį, kad pagal Direktyvos 2003/88/EB 16 straipsnio c punktą valstybės narės gali nustatyti, taikydamos 8 straipsnį (naktinis darbo laikas), pamatinį laikotarpį, apibrėžtą po konsultacijų su darbdaviais ir darbuotojais arba nustatytą kolektyvinėmis sutartimis ar susitarimais, sudarytais nacionaliniu ar regioniniu lygmeniu tarp darbdavių ir darbuotojų. Atsižvelgdami į tai, manome, kad iš esmės galima pasinaudoti galimybe nustatyti trijų mėnesių apskaitinį laikotarpį, tačiau, įvertinus Direktyvos 2003/88/EB 16 straipsnio c punktą, Projekto aiškinamajame rašte turi būti pateikti detalūs paaiškinimai, kokios konsultacijos su darbdaviais ir darbuotojais vyko ir kodėl toks sprendimas nustatyti trijų mėnesių apskaitinį laikotarpį buvo pasirinktas.</p> <p>4. Projekto aiškinamajame rašte nenurodytos priežastys, kodėl DK projekto 20 straipsniu siūloma iš keičiamo įstatymo 127 straipsnio išbraukti jo 1 dalį. Šiuo atveju nėra neaišku, kaip bus apskaičiuojama teisė į visos trukmės kasmetines atostogas.</p> <p>5. DK projekto 24 straipsniu siūloma įstatymo 171 straipsnio 5 dalį papildyti nuostata, kad darbdavio lygmeniu veikiančios profesinės sąjungos <i>nustatytais terminais</i> turi teisę pasiūlyti ne mažiau kaip tris rinkimų teisę turinčius darbuotojus kandidatais į darbo tarybos narius, iš kurių išrinktu bus laikomas daugiausia darbuotojų balsų gavęs kandidatas. Atkreipiame dėmesį, kad iš nurodytos nuostatos nėra aišku, koks subjektas (ar tai bus darbovietėje jau veikianti darbo taryba; kitas darbuotojų atstovas) ir kuo remiantis nustatys terminus, per kuriuos profesinė sąjunga galės siūlyti savo kandidatus. Siūlome nuostatą tikslinti.</p>	<p>3. Neatsižvelgta. Aiškinamajame rašte nurodyta, kad visos nuostatos buvo sutartos Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje. Atkreipiame dėmesį į tai, kad Lietuvos Respublikos trišalė taryba įgyvendina socialinę partnerystę.</p> <p>4. Neatsižvelgta. Aiškinamajame rašte nurodyta, kad visos nuostatos buvo sutartos Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje. Be to, kaip apskaičiuojamos visos trukmės kasmetinės atostogos nustatyta Darbo kodekso, priimto 2016 m. rugsėjo 14 d., 127 straipsnio 4 dalyje ir 128 straipsnio 1 dalyje.</p> <p>5. Neatsižvelgta. Dėl šių nuostatų buvo sutarta Lietuvos Respublikos trišalėje taryboje.</p>
--	---	--

Pastaba. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos 2017 m. protokolai (Nr. TTP 1-9) pateikti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos interneto puslapyje: <http://www.socmin.lt/lt/veikla/trisale-taryba.html>.

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuras

Teisės šalininko vedėja

Alesia Ilynkevič

2017-04-14

124

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽIMTUMO ĮSTATYMO NR. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 10¹ IR 39¹ STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies
<p>Lietuvos laisvosios rinkos institutas 2017-04-11 raštas Nr. 1.16-31</p>	<p><i>Siūlome pašalinti Projekto nuostatą, kurios įtvirtina galimybes bausti įmones-rangovus už kitos įmonės padarytus pažeidimus, bei ūkio subjektų pareigą tikrinti kitų ūkio subjektų vykdomos veiklos teisingumą.</i></p> <p>Žemiau pateikiame šiuos siūlymą pagrindžiančius argumentus.</p> <p>Įmonė bus baudžiama už nusižengimus, kurių nepadarė</p> <p>Projekto 25 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 56 straipsnio 7 dalis numato, kad įmonė-rangovas yra subsidiariai atsakinga už kai kuriuos įmonės-subrangovo finansinius įsipareigojimus tuo atveju, jei įmonė-subrangovas nelegaliai įdarbino trečiosios šalies pilietį.</p> <p>Tokia nuostata pažeistų teisingumo principus, nes įmonė-rangovas būtų baudžiama už nusižengimus, kurių ji pati nepadarė. Pažymime, kad paprastai įstatymai asmens subsidiarią atsakomybę numato tuomet, kai yra to asmens kaltė, pvz.: (i) Civilinio Kodekso 2.50 straipsnio 3 dalis numato juridinio asmens dalyvio subsidiarią atsakomybę tuomet, kai juridinis asmuo negali įvykdyti prievolės dėl dalyvio nesažiningų veiksmų; (ii) Civilinio Kodekso 2.83 straipsnio 3 dalis numato juridinio asmens valdymo organo narių subsidiarią atsakomybę, jei jie juridinio asmens vardu sudaro sandorius pažeisdami valdymo organų kompetenciją.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Šiomis nuostatomis perkeliamos 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai, 8 straipsnio nuostatos.</p> <p>Taip pat rangovo atsakomybė numatyta ir 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/36/ES dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir buvimo tikslu dirbti sezoniniais darbuotojais sąlygų (17 straipsnis).</p>

Prievolė įmonei-rangovui reikalauti iš įmonės-subrangovo trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo dokumentų ir juos tikrinti nėra ūkio subjekto funkcija

Projektu keičiamo Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 56 straipsnio 7 dalis taip pat numato, kad įmonė-rangovas, norėdamas išvengti atsakomybės už įmonės-subrangovo įvykdytus pažeidimus, privalo raštu iš subrangovo pareikalauti trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo dokumentų ir imtis priemonių šių dokumentų teisingumui patikrinti.

Įmonė-rangovas neturi (ar gali neturėti) teisinių įgaliojimų ir mechanizmų įpareigoti įmonę-subrangovą dalintis dokumentais, pvz., šalims jau sudarius sutartį, tokių papildomų reikalavimų subrangovas gali nevykdyti, nes jie nėra numatyti sutartyje, o įstatymai subrangovui tokios pareigos taip pat nenustato. Be to, nėra aišku, kokių momentu įmonė-rangovas turėtų pateikti tokį raštišką reikalavimą įmonei-subrangovui: tik sužinojusi apie įdarbinamus trečiųjų šalių piliečius, ar institucijai, vykdančiai nelegalaus, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę, pradėjus tyrimą, ar dar koku kitu atveju.

Įmonė-rangovas neturi (gali neturėti) priemonių ar kompetencijų deramai patikrinti, ar įmonės-subrangovo pateikti dokumentai yra teisingi.

Be to, nėra nurodyta, kokia konkreti informacija ar duomenys turi būti tikrinami.

Įmonės-subrangovo vykdomos veiklos ir jos atitikimo teisės aktų nustatytiems reikalavimams priežiūra ir kontrolė turi būti vykdoma įgaliotų valstybės institucijų

Ūkio subjekto funkcija nėra ir negali būti kontroliuoti, ar kitas ūkio subjektas laikosi įstatymų, juo labiau – tikrinti kitų ūkio

	<p>subjektų dokumentų teisingumą. Priešingai nei įgalios valstybės institucijos, ūkio subjektai negauna valstybės finansavimo kitų ūkio subjektų veiklos teisėtumo priežiūrai ir kontrolei vykdyti. Todėl nelogiška ir neteisinga iš jų reikalauti vykdyti šią funkciją ir atsakomybės už jos nevykdymą ar netinkamą vykdymą.</p> <p>Įmonės-subrangovo vykdomos veiklos ir jos atitikimo teisės aktų nustatytiems reikalavimams priežiūra ir kontrolė turi būti vykdoma tik įgaliotų valstybės institucijų, o ne privačių ūkio subjektų.</p> <p>Išvada</p> <p>Lietuvoje trečiųjų šalių piliečių įdarbinimas ir taip yra labai sudėtingas vertinant Užsieniečių teisinės padėties įstatymo bei atitinkamai kitų teisės aktų nuostatų įgyvendinimą (pvz., dėl nacionalinės vizos, leidimo laikinai gyventi, trečiųjų šalių piliečių privalomojo sveikatos draudimo ir t.t.). Šio Projekto nuostatos, kuriomis ūkio subjektai nepagrįstai įpareigojami tikrinti savo subrangovus ir atsakyti už jų veiklą, tik dar labiau apsunkintų reikalingiausio darbuotojo pasirinkimą.</p> <p><u>Atsižvelgiant į tai, siūlome panaikinti Projekto 25 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 56 straipsnio 7 dalies nuostatas:</u></p> <p><i>nustatančias subsidiarią įmonių-rangovų atsakomybę už pažeidimus, kuriuos padaro įmonės-subrangovai, bei įtvirtinančias prievolę, iš įmonių-subrangovų reikalauti 56 straipsnio 2 dalyje nurodytų dokumentų ir tikrinti jų teisingumą.</i></p>	
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos	<p>Vienas pagrindinių Užimtumo projekto tikslų – įtvirtinti naują <i>socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonę</i> (toliau – priemonė). Pastebime, kad papildomų argumentų, informacijos, kurie pristatytų, apibūdintų, atskleistų priemonės pagrindinius</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Socialinių, darbo įgūdžių lavinimo priemonės tikslas – sudaryti galimybę ilgai nedirbusiems, labiausiai nuo darbo rinkos nutolusiems bedarbiams atkurti ar tobulinti socialinius, darbo</p>

<p>2017-04-12 raštas Nr. (1.6) 2T-277</p>	<p>elementus, – nei Užimtumo projekte, nei lydimajame medžiagoje – nėra. Užimtumo projekto 2 straipsnyje, kuriame siūloma reglamentuoti priemonę, kaip neapibrėžtos, nepagrįstos vertintinos šios nuostatos. Pirmą, kodėl priemonę siūloma taikyti tik <i>bedarbiams</i>; antra, kodėl priemonę galėtų organizuoti tik <i>pelno nesiekiantis juridinis asmuo</i>; trečia, kodėl priemonę siūloma įgyvendinti <i>dvišalės sutarties</i>, o ne trišalės sutarties (bedarbis-teritorinė darbo birža-pelno nesiekiantis juridinis asmuo) pagrindu, juolab kad visi minėti subjektai turėtų tiek teisių, tiek įsipareigojimų pagal priemonę. Kartu pastebime, kad Užimtumo įstatymo, įsigaliosiančio 2017 m. liepos 1 d. (toliau – Įstatymas), 9 straipsnyje yra įtvirtintos devynios neatlygintinos veiklos rūšys, kuomet asmuo laikomas užimtu. Užimtumo projekto 1 straipsniu siūloma Įstatymo 9 straipsnį papildyti nauju punktu, jame nustatant priemonę. Atsižvelgdami į tai, prašytume papildomo pagrindimo, kodėl Užimtumo projekto 3 straipsnio 2 dalyje išskiriama būtent priemonė iš visų kitų Įstatymo 9 straipsnyje nustatytų neatlygintinių veiklų. Analogiškas siūlymas teiktinas ir kitiems Užimtumo projekto straipsniams, kuriuose priemonėi siūloma suteikti išimtinį statusą. Pagaliau Užimtumo projekto 2 straipsnyje siūlomu teisiniu reguliavimu esminius priemonės elementus pavedama nustatyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai, kas vėl reikštų neapibrėžtumą ir galimas skirtingas interpretacijas, nustatant poįstatyminio teisės akto reguliavimo apimtį. Atsižvelgiant į tai, siūlytume pateikti minėtą informaciją, siekiant ne tik tinkamai įvertinti siūlomą priemonę, bet ir apsispręsti, kokie santykiai turi būti reguliuojami pačiu Užimtumo projektu, kokie – galimi reguliuoti poįstatyminiu teisės aktu.</p>	<p>įgūdžius ir taip šiems asmenims padėti priartėti prie darbo rinkos, mažinti ilgalaikį nedarbą.</p> <p>Pažymėtina, kad dauguma priemonių, numatytų Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme (toliau – Užimtumo įstatymas) yra taikomos <i>bedarbiams</i> (profesinis mokymas, stažuotė) kaip asmenims, sunkiausiai integruojantiems darbo rinkoje. Šioje priemonėje papildomai patikslinama, kad ši priemonė organizuojama <i>bedarbiams</i>, kurių nedarbo trukmė ilgesnė nei 3 metai ir ši priemonė kartu su kitomis Užimtumo įstatyme numatytomis <i>bedarbiui</i> integruoti skirtomis priemonėmis turėtų būti vertinama kompleksiskai, kaip priemonė, padedanti <i>bedarbiui</i> grįžti į darbo rinką.</p> <p>Kadangi ši priemonė yra neatlygintina, siūloma ją organizuoti pas pelno nesiekiančius juridinius asmenis, taip išvengiant <i>bedarbių</i> išnaudojimo darbo tikslu. Šia priemone siekiama ilgą laiką nedirbusį <i>bedarbį</i> integruoti į visuomeninį gyvenimą atliekant visuomenei naudingą veiklą, kuria dažniausiai užsiima pelno nesiekiantys juridiniai asmenys (viešosios įstaigos, nevyriausybinės organizacijos, visuomenės nariams atstovaujančios organizacijos ir kt.).</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad teritorinė darbo birža, įgyvendinant šią priemonę, neturės jokių finansinių įsipareigojimų nei priemonę organizuojančiam asmeniui, nei <i>bedarbiui</i>, pasirinktas <i>dvišalės sutarties</i> pasirašymo modelis.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad ši priemonė bus organizuojama ir siūloma <i>bedarbiams</i> teritorinės darbo biržos iniciatyva, <i>bus įmanoma atlikti tik šios priemonės efektyvumo vertinimą</i>, nes kitos neatlygintinio užimtumo formos įgyvendinamos vadovaujantis kitais įstatymais, o ne Užimtumo įstatymu, ir todėl ši priemonė įvardijama prie kitų Užimtumo įstatyme nurodytų neatlygintinių veiklų. Be to, kitos neatlygintinio užimtumo formos yra įgyvendinamos ne teritorinių darbo biržų iniciatyva.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 9, 12, 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29,</p>
---	---	---

		31, 32, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 10 ¹ ir 39 ¹ straipsniais įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) 2 straipsnyje nurodyta, kokiems bedarbiams ši priemonė bus taikoma, pas kokius juridinius asmenis bus siunčiami bedarbiai įgyvendinant šią priemonę ir kokia numatoma minimali dalyvavimo šioje priemonėje trukmė, kitos sąlygos (priemonės trukmė konkrečiam bedarbiui, priemonę organizuojančio juridinio asmens ir bedarbio įsipareigojimai) bus nustatomos dvišalėje sutartyje.
	<p>Užimtumo projektu taip pat siūloma numatyti galimybę visoms institucijoms, vykdančioms nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos prevenciją, – Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai prie Vidaus reikalų ministerijos ir policijai – skirti baudas darbdaviams už nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos pažeidimus. Galiojančiu teisiniu reguliavimu ir pagal Įstatymą tokia teisė suteikta tik Valstybinei darbo inspekcijai. Teisingumo ministerijos nuomone, toks siūlymas turėtų būti įvertintas kompleksiskai, sistemiskai. Pastebime, kad Užimtumo projekto lydimuosiuose dokumentuose nėra nurodyta, kodėl toks siūlymas teikiamas, kokios priežastys paskatino siekti keisti susiklosčiusią praktiką, siūlymas neįvertintas galinčių kilti pasekmių kontekste. Pavyzdžiui, kaip bus užtikrinama vieninga pažeidimų bylų nagrinėjimo, baudų skyrimo praktika; ar teikiami siūlymai nepareikalautų papildomų žmoniškųjų, finansinių išteklių, dėl ko kiltų poreikis perskirstyti valstybės biudžetą (tiek Įstatymas, tiek Užimtumo projektas įsigalioję biudžetinių metų viduryje). Taip pat reikėtų atsižvelgti ir į minėtų subjektų veiklą reguliuojančių teisės aktų turinį, šioms institucijoms suteiktus įgaliojimus – ar ir jų nereikėtų keisti, pavedant jiems vykdyti naują funkciją, ar šios funkcijos vykdymas apskritai patektų į minimų institucijų kompetenciją.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Atsižvelgus į tai, kad nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos prevenciją vykdo, patikrinimus, grindžiamus rizikos vertinimu, atlieka ne tik Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinė darbo inspekcija), tačiau ir Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Valstybinė mokesčių inspekcija), Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba) bei policija, vadovaudamasi jų veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, taip pat į tai, kad Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 589 straipsnyje numatyta, jog ne tik Valstybinės darbo inspekcijos, bet visų nurodytų institucijų pareigūnai pradeda administracinių nusižengimų teiseną, atlieka tyrimą ir surašo administracinių nusižengimų protokolus dėl ANK 95 straipsnyje numatyto administracinio nusižengimo – nelegalaus darbo, Įstatymo projekto nuostatose, reglamentuojančiose nelegalų darbą, tikslingai siūloma vietoj „Valstybinė darbo inspekcija“ nurodyti „Institucija, vykdanči nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę“.</p> <p>Nelegalus darbas yra susijęs su mokestiniais pažeidimais, kuriuos nagrinėja ir baudas skiria tiek Valstybinė mokesčių inspekcija, tiek ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba.</p>

		<p>Šiuo metu Valstybinė darbo inspekcija savarankiškai skiria baudas tik pagal Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos įstatymo 12¹ straipsnį (Darbdaviams – juridiniams asmenims, leidusiems dirbti nelegaliai trečiosios šalies piliečiams). Kitais atvejais, kaip ir kitos Užimtumo įstatyme išvardytos institucijos, surašytą administracinio teisės pažeidimo protokolą dėl nelegalaus darbo perduoda teismui.</p> <p>Pažymėtina, kad, pagal Užimtumo įstatymą, užsieniečių įdarbinimo tvarkos ir nedeklaruoto darbo pažeidimų bylas nagrinės ir baudas skirs tik Valstybinė darbo inspekcija.</p>
	<p>Kritiškai vertintinas Užimtumo projekto siūlymas – atsisakyti prievolės Valstybinei darbo inspekcijai perduoti Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritoriniam skyriui duomenis, kurių reikia, kad šios apskaičiuotų ir išieškotų darbdavio ir nelegaliai dirbusio asmens nesumokėtus gyventojų pajamų mokestį ir valstybinio socialinio draudimo įmokas, baudas ir delspinigius pagal šias įmokas ir mokesčius reglamentuojančių teisės aktų nuostatas nuo pajamų, kurias gavo arba turėjo gauti nelegaliai dirbęs asmuo. Atkreiptinas dėmesys, kad šį siūlymą rengėjai pagrindžia tik „prieštaravimu Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 23 straipsnyje nustatytai pajamų mokesčio išskaičiavimo tvarkai“, tačiau nenurodo, kokie argumentai lėmė siūlymą atsisakyti ir tos nuostatos dalies, kuri susijusi su valstybinio socialinio draudimo įmokomis. Kartu, manytume, nereikėtų atmeti ir to fakto, kad darbdavys gali nevykdyti minėto įpareigojimo – ar tokiu atveju vertinamos nuostatos atsisakymas nesukeltų papildomų problemų dėl atitinkamų sumų išieškojimo (priverstinio vykdymo).</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog draudėjo ir apdraustojų asmens socialinio draudimo įmokas į Fondą <i>priskaičiuoja, išskaito ir moka draudėjas</i> nuo tos dienos, kurią apdraustasis asmuo pradeda dirbti, neatsižvelgdamas į draudėjo įregistravimo Mokesčių mokėtojų registre datą. To paties įstatymo 17 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad Draudėjo pareiga teisingai ir laiku apskaičiuoti ir mokėti socialinio draudimo įmokas pagal tarifus ir terminus, nustatytus šiame ir kituose įstatymuose.</p> <p>Taigi įpareigojus darbdavį sumokėti nelegaliai dirbusiam asmeniui sulygtą atlyginimą už darbą, jam pagal Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo, taip pat pagal Lietuvos Respublikos socialinio draudimo įstatymo nuostatas taip pat kyla pareiga pačiam apskaičiuoti ir sumokėti gyventojų pajamų mokestį bei socialinio draudimo įmokas.</p> <p>Taip pat paminėtina, jog Draudėjų ir apdraustųjų asmenų <i>socialinio draudimo įmokų</i> apskaičiavimą, šių įmokų sumokėjimą, kiek tai susiję su tikrinamais draudėjais, tikrina ir baudas už tikrinant nustatytus pažeidimus skiria <i>Valstybinė mokesčių inspekcija</i>. Be to, ji teikia Fondo administravimo įstaigoms informaciją, reikalingą socialiniam draudimui vykdyti, nagrinėja mokestinius ginčus dėl tikrinant naujai apskaičiuotų</p>

		<p>socialinio draudimo įmokų sumų, paskirtų baudų (Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 36 straipsnis).</p> <p>Vertinamos nuostatos atsisakymas nesukeltų papildomų problemų dėl atitinkamų sumų išieškojimo, nes išieškojimo procesą reglamentuoja atskiri įstatymai, todėl, darbdaviui pačiam nesumokėjus nurodytų mokesčių ir įmokų, būtų pradedamas išieškojimo procesas įstatymų nustatyta tvarka (Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymas, Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas).</p>
	<p>Atsižvelgiant į tai, kad Profesinio mokymo įstatymo 1 straipsnyje numatyta išimtis tik aukštajam mokslui, Užimtumo projekto 19 straipsnyje neturėtų būti specialių nuostatų (pavyzdžiui, reikalavimų kompetencijas vertinančioms ar pripažįstančioms institucijoms), konkuruojančių su Profesinio mokymo įstatymu, apsiribojant nuorodomis į Profesinio mokymo, Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymus, Užimtumo projekte reguliuojant tik bedarbių siuntimo vertinti kompetenciją ir apmokėjimo už kompetencijų vertinimą klausimus. Taip pat turėtų būti įvertinta ir tai, kad kompetencijos vertinimas ir kompetencijos pripažinimas yra dvi skirtingos procedūros, vykdomos skirtingais pagrindais ir skirtingu tikslu (Profesinio mokymo įstatymo 11 straipsnis ir Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo 11 straipsnis) bei skirtingų institucijų nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į tai, reikalavimai, kad vienas asmuo (ir dar tik Užimtumo projekte nustatytos teisinės formos) teiktų abi šias paslaugas, gali būti vertinamas kaip nepagrįstai varžantis atitinkamas paslaugas teikiančių ūkio subjektų teises. Papildomai siūlome įvertinti, ar pagrįstas kalbos mokėjimo lygio, kompiuterinio raštingumo nustatymo išskyrimas, kadangi tai taip pat galėtų būti laikoma kompetencijų vertinimu. Taip pat pastebėtina, kad Užimtumo projekto 19 straipsnyje siūlomas apmokėjimo už kompetencijų</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Siekiant Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme atsisakyti specialių nuostatų, konkuruojančių su Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymu ir Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymu (toliau – Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymas), Įstatymo projekto 19 straipsnis patikslintas apsiribojant nuorodomis į minėtus įstatymus.</p> <p>Vadovaujantis Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo 5 straipsnio 5 dalimi Įstatymo projekto 19 straipsnis patikslintas.</p> <p>Nesutinkame, kad Įstatymo projekto 19 straipsnyje siūlomas apmokėjimo už kompetencijų pripažinimo paslaugas mechanizmas vertinamas kaip neatitinkantis Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų ir viešųjų pirkimų principų.</p> <p>Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo 7 straipsnyje nurodoma, kad neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu asmenų įgytas kompetencijas pripažįsta formaliojo švietimo programas vykdančios mokyklos.</p> <p>Be to, nėra galimybės nustatyti, kokios asmenų turimos kompetencijos būtų pripažįstamos, ir suplanuoti kompetencijų pripažinimo paslaugų pirkimą, nes neformaliojo švietimo ar savišvietos būdu asmens įgyta bendroji ar specialioji kompetencija švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka gali</p>

	<p>vertinimo paslaugas mechanizmas gali būti vertinamas kaip neatitinkantis Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų ir viešųjų pirkimų principų bei sudarantis prielaidas išvengti jų laikymosi (šios pastabos kontekste įvertintinos ir kitos Užimtumo projekto nuostatos, pavyzdžiui, 37 straipsnio).</p>	<p>būti pripažįstama kaip baigta formaliojo švietimo programos dalis, pripažinta ir įteisinta kaip kompetencija, reikalinga įstatymų reglamentuojamam darbui ar funkcijai atlikti arba atitinkanti tam tikrą Lietuvos kvalifikacijų sandaroje nustatytą lygį.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekte yra įtvirtinta nuostata, kad pats bedarbis pasirenka kompetencijų pripažinimą organizuojantį asmenį, o darbo birža sumoka už suteiktas kompetencijų pripažinimo paslaugas ne daugiau, nei numatyta Lietuvos Respublikos užimtumo įstatyme. Be to, švietimo ir mokslo ministro nustatytoje tvarkose numatoma, kad asmuo, pageidaujantis įsivertinti anksčiau (jei mokėsi pagal formaliojo, neformaliojo profesinio mokymo programas ar programos dalį (modulį), darbo veiklos arba savišvietos būdu) įgytas kompetencijas, kreipiasi į paties pasirinktą profesinio mokymo teikėją.</p>
--	--	--

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukurauskas

Teksto korektoriaus vedėja

Alesia Rynkevič

2017-04-14 135